

تصویر ابو عبد الرحمن الکوردی

خه و نامه ی کوردی

سلیمانی

۲۰۰۵

کۆکێژ دهنهوه وهر گێزانی

عبدالسلام محمد شێخ

خەونا مەي كوردى

كۆكرنە و مو و مرگىرانى
عبدالسلام محمد نى

چاپى شەشەم

ما فی له چاپدانهوهی ئەم خەونامەیه پارێزراوه تەنها بۆشیخ ئەنوەر

پێناسی کتیب

ماوی کتیب : خەونامە ی کوردی

ئۆکرنه وه وه رگی پرانی : عبدالسلام محمد نبی

وێبەتیی چاپ : چاپی شەشەم

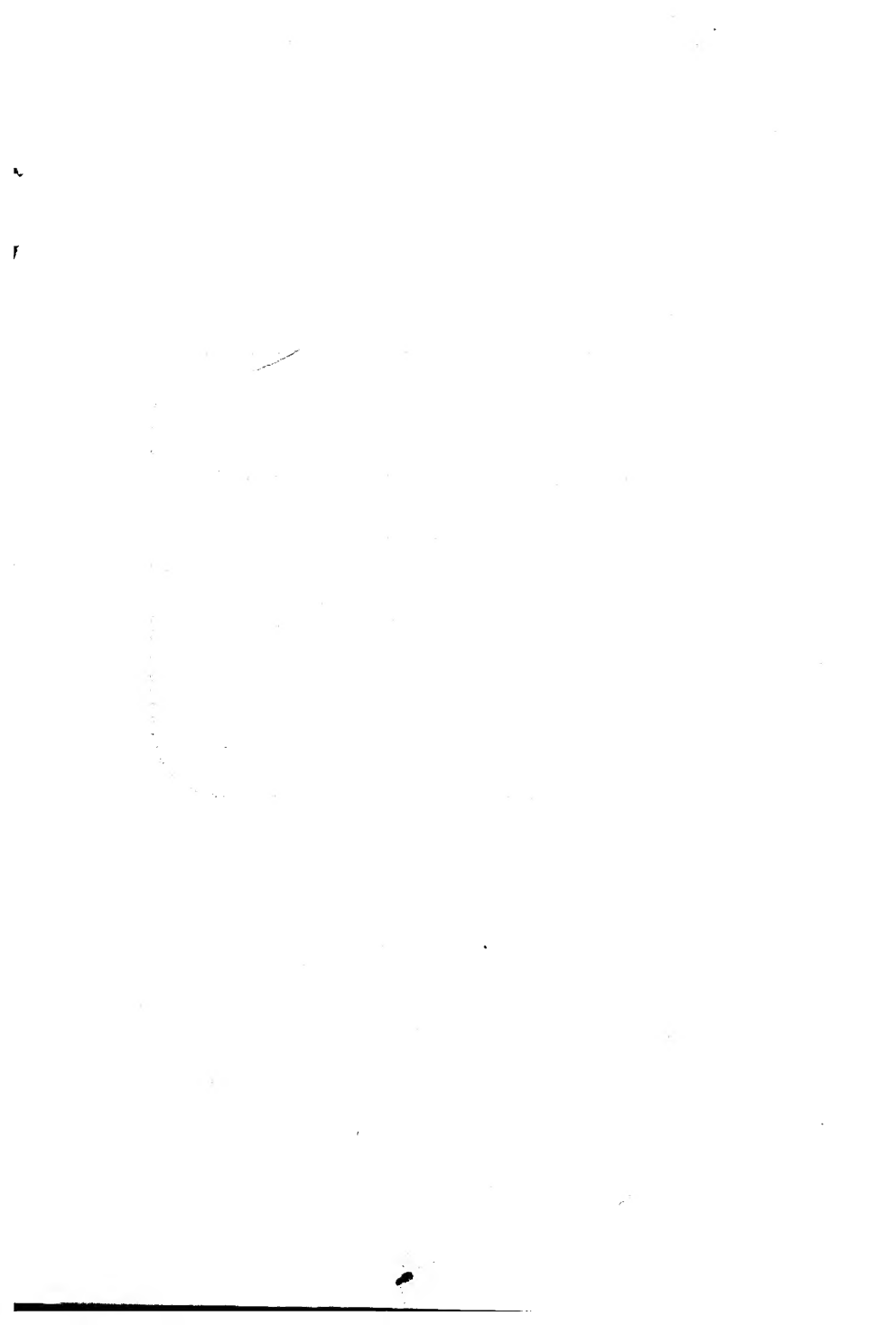
نوینی چاپ : چاپخانە ی گەنج

نیراژ : (۱۰۰۰) دانە

قم الایاع فی المکتبة الوطنیة بغداد (۱۳۱۹) لسنة ۱۹۸۵

پیشکش به و که سہی کہ لہ پرووی راستی و تاقی
کردنہ وہ نہ نواریتہ ژیان و بہرنامہی ژیان بہ تہرزاووی
راستی دہ کینشی:

دانہر عبدالسلام محمد نبی خوشناو

کۆ کردنه وه و وه رگيرانی.

عبدالسلام محمد نبی خوشناو. بښتوانه:

پښککش به گیانی پاکی پیری خه راباتی شه رابی

یه زدانی .. مه ولانا خالیدی کوردی:

به گیانی رووناکی مهستی سروشه دلپاکانی کوری

مه یخانه ی خواپه رستی:

مه لاجه یدوری کوردی ماودرانی:

به گه لی کوردی تینکوشه ری پینازی خواپه رستی و

پاریزه ری ثایینی ئیسلامی پیروز له هه موو ...

عبدالسلام محمد نبی: خوشناو

اذ قال يوسف لأبيه يا أبتى اني رأيت أحد عشر كوكبا
والشمس والقمر رأيتهم لي ساجدين: صدق الله العظيم.

الآية: سورة يوسف

قال الرسول الكريم محمد عليه السلام. انقطع الوحي و
بقيت المبشرات قالوا و ما المبشرات؟ يا رسول الله. قال:
الرؤيا الصالحة يراها المؤمن أو يرى له.

الحديث المقدس

الرؤيا الصالحة وحي الاولياء.

عبدالقادر الجيلاني

الرؤيا الصالحة تنبع من روح مشرقة بنور الله.

عمر السهروردي

بوووه به‌م جزره کاتی که نایینی پیروزی ئیسلام سه‌قام گیر بوو وستیان
شتی دا بین که کاتی نوژ بوون خه‌لک بزانی به هژی ئه و شته‌وه هه‌ندی
ووتیان کاتی بوونی نوژره کان ناگر ده‌که‌ینه‌وه هه‌ندی‌کیش ووتیان ناقوس
لیده‌ده‌ین به‌لام شه‌و له‌خه‌ودا چارده‌که‌س له‌یارانی پی‌غهمبه‌ر جو‌برایلیان
له‌خه‌و دیت که ووشه‌ی بانگدانی پی‌ووتن وه‌یه‌کینک له‌و چارده‌که‌سه
عومه‌ری کوری خه‌تتاب بوو ئه‌وانیش هه‌موویان خه‌وه‌که‌یان عه‌رزی
پی‌غهمبه‌ری مه‌زن کرد ئه‌ویش بریاری له‌سه‌رداو بوو به‌دروشمی کاتی
بوونی نوژ هه‌روه‌ها پی‌غهمبه‌ری به‌ریز (محمد) فه‌رمووه‌تی: روياً
المؤمن جزوه من ستة و اربعين جزءاً من النبوة:

واته‌خه‌ونی ئیماندار به‌شیکه‌له‌چل و شه‌ش به‌شی پی‌غهمبه‌رایه‌تی وه
هه‌زاران به‌لگه‌ی پته‌و هه‌یه‌که‌نایینی ئیسلام ئه‌و په‌ری گرنگی داوه‌به
خه‌ون نه‌ک له‌به‌ر ئه‌وه‌که‌خه‌ون په‌ی وه‌ندی به‌س به‌نایینی هه‌بی به‌لکو له
به‌ر ئه‌وه‌که‌خه‌ون پروودارنکی راسته‌قینه‌یه‌په‌ی وه‌ندی به‌هه‌مو
ئامیزاده‌وه‌هه‌یه‌وه‌زانایانی به‌ناویانگی ئیسلام زور دربارهی دواون
وخه‌وتان به‌حه‌قیقه‌تی راستی ده‌رخستوه‌وه‌به‌به‌لگه‌ی به‌هیز ئه‌مه‌یان
پوچ کردۆته‌وه‌که‌هه‌ندی که‌س ده‌لین خه‌ون ئه‌و پرووداوانه‌ی که‌له‌ژیانی
پروژانه‌ی مڕۆڤدا پرووده‌دات ده‌بیندۆته‌وه‌وه‌ناوی ئه‌برری به‌خه‌ون.
مامۆستا محمودی زه‌مه‌خشه‌ری و مامۆستا فارابی و مامۆستا ئه‌برعه‌لی
سینا شیخی غه‌زالی و شه‌یخ عبدالقادر گه‌یلانی و ئه‌بو نه‌جیبی
سه‌هره‌وردی و شه‌یخ عبدالواحدی یه‌مانی و مامۆستا خالیدی کوردی و
مه‌لاحه‌یده‌ری ماوه‌رانی و عالمی به‌ناو بانگ ده‌رباره‌ی خه‌ون دواوون و
سه‌لماندوویانه‌که‌خه‌ون هه‌برویتیکی راسته‌قینه‌و دووره‌له‌هرپه‌نه‌و
دووباره‌بوونه‌وه‌ی پروودای ژبانی پۆزانه:

خه‌ون له لایان زانایانی (تصوف) به به‌یامیکی پی‌روزی یه‌زدانی بر
 ئادمیزاد داندراوه وه ده‌فرمرون که خه‌وپه‌ی وه‌ندی به‌گیانه‌وه هه‌یه‌و
 به‌س:

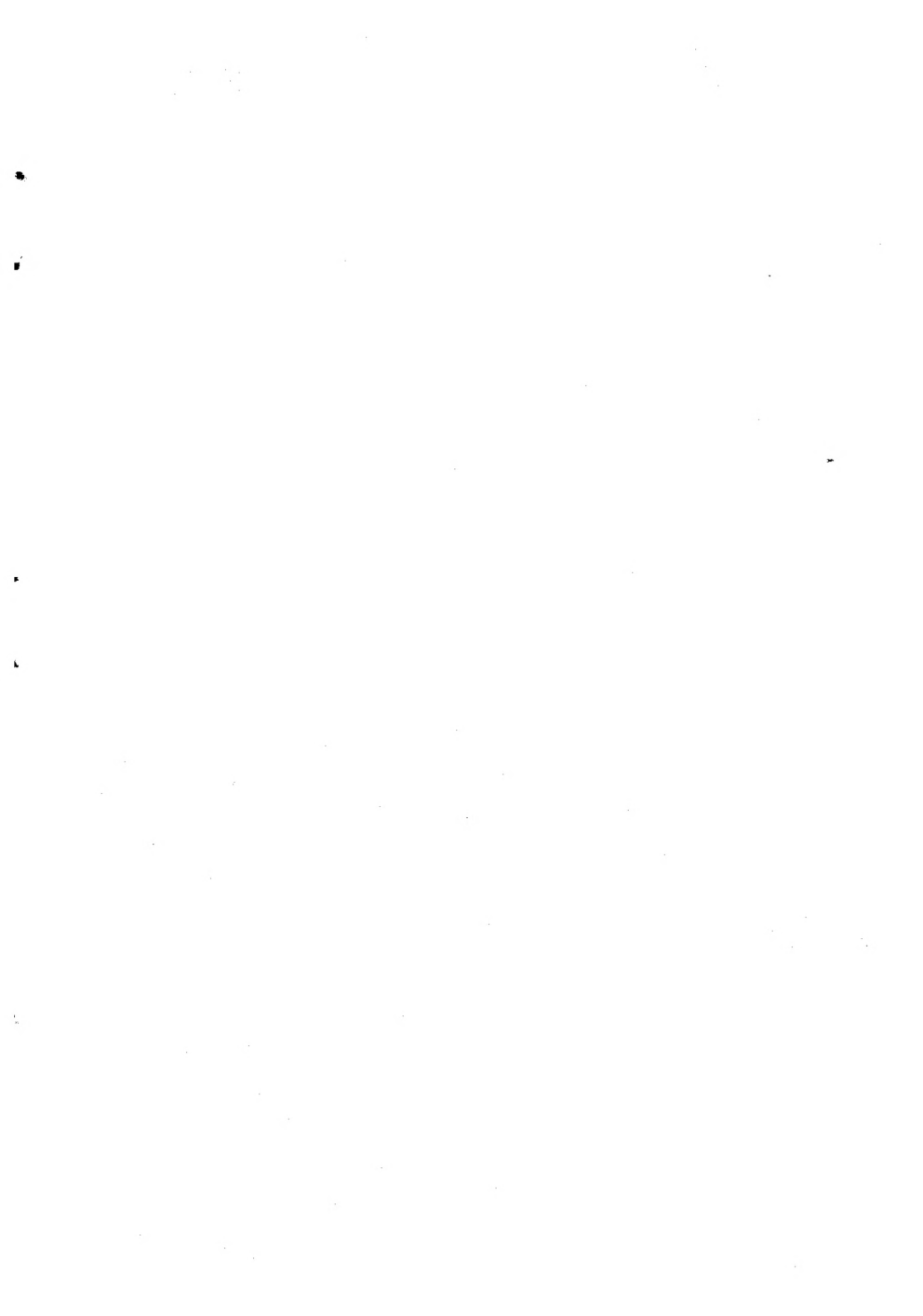
چونکه کاتی که خوا‌ه‌موو گیانی ئادمیزادی دروست کرد هه‌موو
 گیانیک به‌پاکی دروست کراوه هه‌موو گیانیک ئاگاداری هه‌موو پرووداوی
 بوونه‌وه‌ر کرا تا کوو تیک چوونی نه‌ستیره‌ی زه‌وی:

جا نه‌گه‌ر نه‌و گیانه‌هاته‌ به‌ده‌نیکی واکه به‌هۆی تاوانباری یه‌وه
 گه‌ردی نه‌گرت و به‌رووناکی مایه‌وه نه‌وه نه‌و گیانه‌له‌ بیداری و بی‌خه‌ویدا
 شت نه‌بینی و نه‌زانی که نه‌م شت زانینه‌ش یادی پوژی خو‌یه‌تی که
 دروست کراوه وه به‌م زانینه‌وه‌وتری (کرامه‌ت) که عیلم ناوی ناوه
 (الحاسة السادسة) هه‌ستیاری شه‌شم به‌لام نه‌گه‌ر گیان که‌وته به‌ر
 به‌ده‌نیکی ژه‌نگاوی کراو به‌هۆی کو‌فر و تاوانباری نه‌وه ده‌بیته‌ په‌رده له
 نیران یاد کردنه‌وه‌ی گیانه‌که بو‌شتی نه‌هاتروه نایناسته‌وه به‌لام ئادمیزاد که
 نووست له به‌ر نه‌وه له‌ کۆمه‌لی تاوانباری دوور ده‌بیته‌وه نه‌و کاته ده‌توانی
 نه‌و شته‌ی له کاتی خو‌ی دی‌ویه بیناسیته‌وه یادی بکاته‌وه که نه‌مه‌ش
 خه‌ونی پی‌ده‌ووتریت به‌لام نه‌م پرووداوه‌ش به‌گو‌نره‌ی پایه‌ی پی‌غه‌مبه‌ران
 نه‌ چونکه خه‌ونی پی‌غه‌مبه‌ران هه‌ر به‌سروش واته [و‌حی] ده‌ژمیر
 دریت له به‌ر نه‌وه پی‌غه‌مبه‌ران که خه‌ویان لی که‌وتروه دل‌یان هه‌ر ئاگاداره‌و
 نه‌خه‌وتروه:

به‌لام تا کوو ئیستاش زانایانی ده‌روون ناسی و پزیشکه‌کانی ده‌روون له
 مه‌ته‌لی: خه‌ون سه‌ریان سرپ‌ماوه بۆیان ده‌رنه‌که‌وتروه که خه‌و چیه. جالام
 وایه پوژنیک دیت زانایان به‌وپه‌ری گرنگی و بایه‌خ پیدان سه‌یری خه‌و
 ده‌که‌ن و پوژگرامو و کتییی بو‌داده‌نین:

سه رچاوه کان:

- ۱- منتخب الکلام فی تفسیر الاحلام: تألیف العالم المعبر ابن سیرین:
الکوردی.
- ۲- تعطیر الانام فی تعبیر المنام: تألیف العالم المعبر عبدالغنی النابلسی.
- ۳- کتاب الاشادات فی علم العبادات: تألیف العالم ابن شاهین.
- ۴- حیاة الحیوان: للشیخ الدمیری الکوردی.
- ۵- کیمیای سعادت: تألیف الشیخ محمد الغزالی. باللغة الفارسیة.
- ۶- تفسیر الرؤیا: تألیف حسن بن البهلول.
- ۷- تعبیر الرؤیا: لأرطامیدورس الامنسی.
- ۸- پرتو جانها: تألیف العلامة نصیر الطوسی باللغة الفارسیة.
- ۹- اعانة الطالبین: تألیف الفقیه الجلیل زینی دحلان.
- ۱۰- مرشد المعبرین: تألیف العالم الزاهد ملا عبدالقادر سهری کانی
خوشنار.

« پیتی ئەلف »

الله: خودا: خودی: خولا: یەزدان:

کەسیک خوا بە بێ رەنگ و چۆنەتی بینی لە خەودا - ئەو لە دین و دنیا بە بەختیاری دەژی: ئەگەر خوا لە پشتی پەردەوێ قسەی لە گەڵ بکات ئەو پەیوەندی زۆر بەرز دەست دەکەوێ. ئەگەر لە هەرمیک خوا بە تورەیی دەبینرێ ئەو خەلکی ئەو هەرمە لە فرمانی خوا لایان داوێ ئەگەر کەسیک لای وای وای خۆی بانگی کرد ئەو زوو دەمرێ ئەگەر خوا شتێکی داوێ ئەو کە مرد دەچێت بە هەشت - ئەگەر لای وای وای لە سەر تەخت دانیشترێ ئەو فرمانی خوا بە تەواری جێ بە جێ دەکات.

ئادەم پێ غەمبەر (د.خ):

بە خزمەت گەشتی. لە خەودا کردنی تاوان و تۆبە کردنێ ئەگەر لای وای وای ئەو پێ بە تورەیی دیت ئەو لە وولاتی خۆی دەردەکرێت. ئەگەر لای وای وای بۆ ئەو ئادەم یان بە برادەری ئادەم ئەو حەج دەکا یان ژن دەهینی. یان ژنێک قیلی لێ دەکات - یان مندالی پەیدا دەبێ یان ژنێ حەزی لێ دەکات.

ئیدریسی پێ غەمبەر (د.خ):

بە خزمەت گەشتی و دەست ماچکردنی. دینداری بە بە دڵسۆزی

ئه‌گەر لای وابوو ئیدریس شتیکی دایه ئه‌وه کورپنکی ده‌بیته خوئنده‌واروو
زۆر سودی بۆ کۆمه‌ڵ ده‌بن ئه‌گەر لای وابوو ئیدریس لئی توپه‌یه ئه‌وه
پیاپی ده‌کات له دینداری ئه‌گەر جلکینکی دایه ئه‌وه یان خۆی یان خزمینکی
ده‌بیته به‌رگ دوورو پشه‌سازی چاک.

ئیسراهم پنی غه‌مه‌ر (د.خ):

ئه‌گەر ژن له خه‌ویا به‌ خزمه‌تی گه‌یشته ئه‌وه کورپنکی ده‌بن تووشی
به‌لا ده‌بن به‌لام پرزگاری ده‌بن. به‌ خزمه‌ت گه‌یشته‌ی و ده‌ست ماچکردنی
به‌ ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه ئه‌گەر توپه‌ بوو ئه‌وه تاوانباری به‌ نوێژ
نه‌کردن و ئازار دانی باب و داک: ئه‌گەر که‌سینک جلکی ئه‌و بکاته به‌ری
ئه‌وه تووش بوونی کوێره‌وه‌ری به‌ له لایان زۆرداران‌ه‌وه به‌لام ئه‌نجامی
سه‌رکه‌وتنی ئه‌وه.

ئیسحاق پنی غه‌مه‌ر (د.خ):

به‌ خزمه‌ت گه‌یشته‌ی تووش بوونی غه‌م و خه‌فته ئه‌گەر که‌سینک لای
وابوو به‌رگی ئه‌وی کرده به‌ر ئه‌وه کورپنکی هاتنی بۆ جینگانیک هه‌رزانی
شته‌مه که‌ له‌وێ....

ئیسماعیل پنی غه‌مه‌ر (د.خ):

به‌ خزمه‌ت گه‌یشته‌ی و ده‌ست ماچکردنی له‌ خه‌ودا په‌زامه‌ندی به‌
هه‌موو کاره‌سات و پروداوی ژیان و سوپاس کردنی خوایه‌ و دینداری
راسته‌قینه‌یه‌ و خزمه‌ت کردنی مزگه‌وته وه ئامۆزگاری کردنی خه‌لکه‌ بۆ
چاکه‌ کردن:

ئەيىوب پىي غەمبەر (د.خ):

بە خزمەت گەيشتى لە خەودا تووش بوونی دەردى سامناکە و لە دەست پویشتى سامانە بەلام ئەنجام ئەو کەسە تووشى دەبى ئەگەر کەسێكى نەخۆش دىتى ئەو دەمرئ بەلام دەچىتە بەهەشت.

ئەرميا پىي غەمبەر (د.خ):

بە خزمەت گەيشتى: دیندارى و دەوله مەندى و ژيانى باشە ئەگەر لە ناو دارستان و کشت و کال دیترا ئەو ئەو شتە دەسووتى. ئەگەر شتىكى دایە ئەو بە موسولمانى دەمرئ.

ئیسرافیل:

دىتى لە خەودا لە هەرمىنک نیشانهى ژيانى شادى خەلکى هەرنەمە کەيە بەلام ئەگەر کەسێک دىتى و لای وابوو خەرىكى لێدانى نەفخى سوورە ئەو پەيدا بوونی دەردوو بەلاو شەپروو کوشتارە لە دونیادا.

الیاس پىي غەمبەر (د.خ):

بە خزمەت گەيشتى لە خەودا خزمەت کردنى داماوو هەزارانە:

ئىنجیل:

خویندنى لە خەودا ئەگەر ستایشى خوا بوو ئەو گرتنى پێبازى ئاینى ئیسلامە بە دلسۆزى بەلام ئەگەر خویندنى شتى پڕوو پوچ بوو ئەو لادانە لە فەرمانى خواى مەزنو بە دواکەوتنى هەوارو هەوەسى دونیایە.

ابوبکری صدیق:

به خزمهت گه یشتنی له خه و داوه دهست ماچکردنی جی به جی کردنی
فرمانی خوايه به دل سۆزی ههروه ها خیر کردنه به هه تیوان و بیوه ژنان وه
زال بوون به سهر دووژمنداو خویندنی قورآنی پیروژ به زۆری:

ئاو... ئاف:

خواردنه وه مه له کردنی ناو ئاوی پاک و پروناک لاچوونی غه م
گه یشتن به ئاوات و سوود وه گرگرتنه له برادهری باش شت - شوشتن به
ئاوی پاک تۆبه کردنه له گوناخان نه گهر که سینک له خه و دا ئاوی به
که سینکدا کرد نه وه به قسه ی نه و که سه واز له زۆر شتی خهراپ ده هیئنی
گۆرانی پهنگی ئاو نه خووشی به شوشتن و مه له کردن و خواردنه وه ی ئاری
پیس و لیل تووش بوونی کۆنره وه ری به به لام له نه جامدا ده گاته شادی.

ئاودهست: خه لا:

چوونه خه لا بو پیشاو کردن خه بات کردنه بو ده و له مهندی نوێژ کردن له
ناویا تیربازی کردنه سواقدانی سوار بوونی ژنی خو به تی له پشت وه قسه
کردن له ناویا بوختان کردنه به ژنیکی بی تاوان: نووستن له ناویا درۆ کردنه.

ئارهق: عه رهق: مه ی: ئال کۆل:

خواردنه وه و کپین و فروشتنو دروست کردنی مه ی له خه و به
دهست هیئانی مالی حه رامه پژاندنی ئارهق به سه رزه ویدا سه رف کردنی
ماله به بی سوود. دهست شووشتن به ئارهق خواردنی مالی که سینکی
زۆرداره:

ئاسن:

بە دەست كەوتنى لە خەودا ھىزىر دەستەلاتە: تەواندەنەوى
دەولەمەندىيە بە ھۆى پىشەسازى خواردنى بە نان غەيەت كردنى
پياوانى دەستەلاندەرە كە بەم ھۆيەو تەوشى دەردەسەرى دەبى خانووى
ئاسن پاشا بىنكى دل پەق و زۆردارە بەلام تەمەنى كورتە. نەرم بوونى لە بەر
دەستدا زال بوونە بەسەر كۆسپى ژياندا..

ئاگر: ئاور: ئا: تەر

ئەگەر ئاورى بە گرمەو پرىشك لە ھەرمىنك دىترا ئەو لەوئى شەپرو
كوشتار زۆر دەبى: خواردنى ئاگر. خواردنى مالى ھەتيوانە. شەر كردنى
دوو ئاگر بەرانبەر يە كترى. شەر كردنى دوو لەشكەرە. كەوتنەوئى ئاگرى بە
دوو كەل لە وولاتى پەيدا بوونى دەردو بەلایە برو خەلكى وولات ئەگەر
كەسنىك لای وابو لە جىنگايى تارىك ئاگرىنكى پرووناك دەرى كردهو ئەو
خەلك رادەكيشنى بۆ پىگەى خواپە رستى بەلام لە جىنگايىنكى پرووناك
لادانە لە ئايىنى ئىسلام خۆگەرم كردنەو بە ئاگر دەولەمەندىيە چوونە ناو
ئاگروو ھاتنە دەرى تۆبە كردنە لە خەراپە كردن ئەگەر ئاگر لە مالىك بەر برو
ئەو مالە تەوشى خۆشى دەبى ئەگەر كەسنىك باغ و گولزارى دى لە ناو
ئاگردا ئەو كەسە لە بەلایى زۆر گەورە پزگار دەبى.

ئاسن گەر:

كەسنىك لای وابو لە خەودا بووبە ئاسن گەر ئەو دەستەلاتى زۆر
دەبى: برادەرايەتى ئاسن گەروو لای دانېشتى لە خەودا كردنى بى فرمانى
خواپە بەزورى مردنى لە خەودا مردنى پاشايە ئەگەر زنىك لای وابو

بروتنه ئاسنگەر کارى ده کات ئابرووی ده چى.

ئالیک: ئەلف:

کەسێک لای وابوو لە خەویا ئالیکى دەدا بە ئازەل ئەو کەردنى ئیشى
سوود بەخشە بۆ خۆى و کۆمەل. کە بەم هۆیە لە لای خەلک خۆشەویست
دەبى.

ئالاً: بەیداغ:

دیتنى ئالای سپی کە هەل درابى لە هەر هەرمینک ئاسایشى کۆمەلە
هێ سوور پەیدا بوونی شەروو کوشتارە هێرەش دەستەلانی پاشای
وولاتە هەل گرتنى ئالاً پایەبەرز بوونە. هێنانە خوارى ئالاً لە ناوچوونى
پاشایە دران و کۆنى ئالاکەم دەستەلانی پاشایە ئەگەر لە سەربانی مائیک ئالاً
هەل درا ئەو مردنى خاوەن ماله.

ئاشى: ئاسیاو:

کەسێک لە خەویا لای وابوو چوو بۆ ئاش و باراشى هاپى ئەو کەسە
دەگاتە ئەو مەبەستەى کە هەبەتتى جا هەر چیک بیت کەسێک لای وابوو
ئاشیک دەگەڕى بەبى دانەوتلە. ئەو ئەو کەسە دەمرى ئەگەر لای وابوو
ئاشى بەرد دەهاری ئەو لەو هەرمە شەروو کوشتار پوو دەدات ئەگەر
دانەوتلەى کردە ناو ئاش و نەى دەهاری ئەو سەفەر کردنىکی دوورە
وولاتە. پراوەستانی بەرداش ئەو مردنى خاوەن ئاشە کە یە هەبوونی ئاش لە
ناوەندى شار ئەو یە ئەو شارە ترووشى بەلا دەبى بە هۆى زۆردارى.

ئەسپۆن:

شت شووشتن بە ئەسپۆن تۆبە کردنە لە گوناخان و گرتنی پێبازی
خراپە رستی یە بە نامۆزگاری کردنی مەلاییکی زاناو دل پاک.

ئاشنا: ناسیاو: برادەر: ناسیار:

دیتتی: ناسیار لە خەودا بە شادی هاتنی مۆژدەیی خوشە بوو خەوینە کە
بە لام دیتتی بە تورپیی ئەووە کردنی..
ئیشیکی سووکە کە ئابرووی پێ دەچێ ئەووە دیتووە تی.

ئاسمان: گەردون:

کەسێ لای وابوو لە خەودا نزیک بووئەووە لە ئاسمان ئەووە لە خوا
نزیك دەیتەووە: کەوتە خوار لە ئاسمان گوناخ کردنە: چوونی سەر ئاسمان
پایەیی بەرزە: سوور بونی ئاسمان پەیدا بوونی شەپوو کۆشتارە: ئاگر بارین
لە ئاسمان غەزەبی خواپە: پووختانی ئاسمان مردنی پاشای وولاتە: کەوتنی
ئاسمان بە سەر زەویدا - زۆربوونی مردنی خەلکە لە هەرئەمە کە: لول دانی
ئاسمان لاچوونی پاشایە لە سەر کار شەق بوونی ئاسمان گوناخ کردنی
زۆرە - سەرکەوتنی ئاسمان بە ئاسانی مردنی خەون بینە کە یە بە زوویی.

ئەسپێ مۆریان:

کوشتنی ئەسپێ لە خەودا تۆبە کردنە لە گوناخان: خواردنی لە خەودا
چاکە کردنی لە گەل کەسانی بێ ئەمە ک: گەستنی ئەسپێ گوناخ کردنە زۆر
بوونی ئەسپێ لە هەرئەمە ک غەزەبی خواپە..

ئه‌سپ:

سوار بوونی له خه‌ودا گه‌یشتنه به‌ ئاوات: به‌ر بوونه‌وه له ئه‌سپ تروش
 بوونی ده‌رده سه‌ری به‌ دیتنی ئه‌سپی سپی شای به‌ هی ره‌ش درده و به‌ لایه
 ئه‌سپی زه‌رد نه‌خویشه ئه‌سپی سوور کردنی ئیشیکه که په‌شیمانی تێدایه
 هه‌روه‌ها دیتنی ئه‌سپی بۆز کردنی کرداری چاکه. دیتنی ئه‌سپی شین گران
 بوونی نرخ‌ی چه‌کی شه‌ره: خواردنی گوشتی ئه‌سپ هه‌زاری
 خاوه‌نه‌که یه‌تی: کپینی ئه‌سپ غه‌زا کردنه: به‌ستنه‌وه‌ی ئه‌سپ غه‌یه‌ت
 کردنی پیاوی گه‌وره‌یه‌ مردن و له ده‌ست چونی ئه‌سپ له مال خێرو
 به‌ره‌که‌ته‌ حیه‌لی ئه‌سپ هاتنی دوورمه‌ن بۆ سه‌ر وولات.

ئه‌ستیو:

به‌ ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا پشتگیری کردنی هه‌زارانه بۆ کار و باری
 ژیان: هه‌ل گرتنی ئاگر به‌ ئه‌ستیو جێ به‌ جێ بوونی ئه‌و مه‌به‌سته‌یه که
 خه‌باتی بۆ ده‌کات: شکانی ئه‌ستیو له ده‌ست چونی براده‌ریکی به‌ وه‌فایه:

ئه‌ستی:

ئاگر هه‌ل کردن به‌ ئه‌ستی گه‌یشتنه به‌ ئاوات به‌ ئاسانی: شکانی ئه‌ستی
 له ده‌ست چوونی مالی دونه‌یه:

ئه‌نگوستیه‌له:

که‌سێ لای وابوو ئه‌نگوستیه‌لی جوانی کرده‌ دست ئه‌وه پایه‌ی به‌رزی
 ده‌ست ده‌که‌وێ یان ژنیک باش ماره‌ ده‌کات: ئه‌گه‌ر ژنیک لای وابوو
 ئه‌نگوستیه‌لی کرده‌ قامکی ئه‌وه لای می‌ردی به‌رێز ده‌بێ ئه‌گه‌ر کچ بوو ئه‌وه
 می‌ردی باشی ده‌ست ده‌که‌وێ: بزر بوونی ئه‌نگوستیه‌له ده‌ست چوونی

پایە و مالى دونیایە ئەنگوستیلەى زېر بۆ ژن پەیدا بوونى كۆرپە بە لام بوو پیاو تووش بوونى غەم و دەردن ھى زىو بە دەست كەوتنى مالى دونیایە: ئەنگوستیلەى ياقىق يان ئاسن يان مس يان دار ھەموو يان مارە كردنى ژنى بێوژنە. ئەگەر لای وابوو ئەنگوستیلەى لە قا مكنىك كرده يە كتر ئەو ژیە كەى دلداری دەكات لە گەل كە سىنكى ناكەس: ئەگەر لای وابووا ئەنگوستیلەى يان دایى ئەو ھاوى بە چاكى بلۆ دەبیتەو ھە دەوڵە مەند دەبى. ئەگەر لای وابوو ئەنگوستیلەى ژەنگاوى بوو ئەو تووشى غەم و ھەژارى دەبى: لە دەست كردنى زۆر ئەنگوستیلەى گرتنى برادەرى باشە: ئەگەر نە قىمى ئەنگوستیلەى جوان بوو - ژيانى كامەرانى يە لە دونیاداو لاچوونى غەم و خەفەتە..

ئەسكوى: مەلاقە: كەشتیلە

كەسى لای وابوو ئەسكوى بە دەستەو ھەو چىشتى پى تىك دەدات ئەو ئىشى خەلك جى بە جى دەكات: شكان و سووتانى ئەسكوى سالى بى بارانە و گران بوونى نرخى دەغلۆ دانە ئەسكوى ئاسن تووش بوونى غەم و خەفەتە بۆ ئەو كەسەى دیتو ھەتە: جوانى ئەسكوى ژيانى خۆشە.

ئەستونە: كۆلەكە:

ئەستونەى جوان كە لە خەودا كەسى دىتى دەگات بە ئاوات: ئەستونەى خوار بە دەست كەوتنى كردنى كارىكى سووكە لە ناو كۆمەل شكانى ئەستونە لە بن خانوودا مردنى خاوەن خانووە درىژى ئەستونە تەمەن درىژى خاوەنە كە ھەتە. چاك كردنەو ھەى خانووبە ئەستونە پرزگارى خاوەنى خانووە كە ھە لە نەخۆشى و دەردو خەم:

ئه‌کسورد: ئه‌ستۆ: گه‌رده‌ن:

ئه‌ستور بوونی به‌بێ هیشان دانه‌وه‌ی سپارده‌ی خه‌لکه‌، به‌ ته‌واوی کورتی خه‌یا نه‌ت کردنه‌ له‌ سپارده‌. ئه‌گه‌ر لای وابوو به‌ شمشیر ئه‌ستۆیان بری ئه‌وه‌ له‌ نه‌خۆشی چاک ده‌ییته‌وه‌ هیشانی ئه‌ستۆ چه‌سودی بردنه‌ به‌ خه‌لک پووناک دانی ئه‌ستۆ دینداری‌یه: شین بوونی مو له‌ سه‌ر ئه‌ستۆ کردنی کاری مه‌ردانه‌یه: هه‌ل واسینی دوو مه‌رجان به‌ ئه‌ستۆ مانای وایه‌ یان خۆی یان خزمینکی ده‌ییته‌ عالمینکی ئایینی که‌ کۆمه‌ل سوودی لی ده‌بینی زه‌رد بوونی ئه‌ستۆ تووش بوونی نه‌خۆشی‌یه.

ئه‌ستیره:

دارپژانی یه‌ک ئه‌ستیره‌ له‌ خه‌ودا نزیکیبوونی مردنی خه‌ون بینه‌که‌یه: - خواردنی ئه‌ستیره‌ غه‌یبه‌ت کردنی خه‌لکه‌. کۆمه‌ل بوونی زۆر ئه‌ستیره‌ له‌ ده‌وری که‌ سینک کۆ بوونه‌وه‌ی پیاوانی دینداره‌ له‌ ده‌وری ئه‌و که‌ سه‌ که‌وتنی ئه‌ستیره‌ له‌ ئاسمان بۆ زه‌وی مردنی که‌ سینکی ناوداره: گرتنی ئه‌ستیره: په‌یدا بوونی کورپنکی پایه‌به‌رزه: هه‌لانتی ئه‌ستیره‌ و وون بوونی نه‌گه‌یشتنی خه‌ون بینه‌که‌یه‌ به‌ ئاوات. دارپژانی ئه‌ستیره‌ به‌ زۆری مردنی خه‌لکه‌ به‌ زۆری نیشته‌وه‌ی ئه‌ستیره‌ له‌ سه‌ر سه‌روشانی هه‌ر که‌س له‌ خه‌ودا به‌رز بوونی پله‌ی که‌ سه‌که‌یه: به‌لام زوو له‌ ده‌ستی ده‌چی - هاتنی کۆمه‌له‌ی ئه‌ستیره‌ بۆمالی که‌ سینک له‌ خه‌وا مردنی که‌ سه‌که‌یه:

ئه‌ستیره‌ ناسی: نجوم‌گه‌ر:

که‌سی لای وابوو بوو به‌ ئه‌ستیره‌ ناس له‌ خه‌ودا ئه‌وه‌ خه‌له‌و و حه‌واله‌ له‌ خه‌لک ده‌کات دیتنی ئه‌ستیره‌ ناس گرتنی براده‌رنکی بی‌بار و

فیلبارە..

ئەسپاردە: ئەمانەت:

كەسى لای وابوو لە خەودا ئەسپاردەى خەلكى لایەوه بە تەواوى
دایەوه ئەوه حەج دەكات ئەگەر لای وابوو بە ناتەواوى دایەوه ئەوه تووشى
دەردەسەرى دەبى لە لایان مأل و مندالى خۆنەوه:

ناشتى:

ناشت بوونەوه لە گەل ناحەز لە خەودا دیندارى یە: ناشتى کردنى دوو
کۆمەل شەپرکەر بە جى هینانى فەرمانى خوايە لەو هەرئەمەى ناشتى لى
کراوه: لارى بوون لە ناشتى بە دواکەوتنى رېيازى شەیتانە: بۆ ئەوهى لارى
دەكات..

ئەشکەوت: غار:

چوونى ئەشکەوت لە خەودا پەنا بێردنە بۆ کەسێكى بە هیز بۆ
جى بە جى کردنى مەبەستە کەى پرووحانى ئەشکەوت مردنى کەسێكى
بە هیزوو بە سوودە بۆ خەلکى هەرئەمە کە گرتنى زارکى ئەشکەوت پى شیل
کردنى مافى هەزارانە لە لایان کاربەدەستانی میرى.

ناش پەز:

کەسێک لە خەودا لای وابوو بوو بروبە ناش پەز ئەوه لە لایان پاشای
وولات دەیتە دستەلات دار بەلام لە دوایى لەناو دەچى.

ئاشقاو:

که سنی لای وابوو ئاشقاوی له عه‌وره‌ت هاته ده‌ری ئه‌وه واز له ژنه‌که‌ی
ده‌هینی ئه‌گه‌ر ژنی هه‌بێ ده‌نا واز له کردنی زه‌وی و زاری خۆی ئه‌هینی و
نایکاته شینایی:

ئارد. هارد:

به ده‌ست که‌وتنی ئاردی گه‌نم له خه‌ودا یان خه‌ون بینه که‌یان خزمینکی
ده‌بێته‌ خۆنده‌وار به ده‌ست که‌وتنی ئاردی زو‌رات و هه‌رزه‌ن و تۆک و جز
به دوا که‌وتنی دینداری راسته‌قینه‌یه: که‌سنی لای وابوو ئاش ئامیزاده
ده‌هاری ئه‌وه به‌لانیکی دزو‌ار به سه‌ر خه‌لکی هه‌ر تمه‌که دادیت:

ئارموش: ئاوریشم: هه‌وریشم

که‌سێک له خه‌ودا ئارموشی خاوی دیت ئه‌وه دل‌داری له گه‌ل کچی
ده‌کات..

دیتنی ئارموشی بادراو داوا کردنی ژنیکه که‌بۆی نابێ له به‌ر کردنی
به‌رگی ئارموشی بۆ پیاو به ده‌ست که‌وتنی مالی حه‌رامه‌ پۆشینی ئارموش
بۆ کچ مێرد کردنه بۆ پیاو منداڵ په‌یدا بوونه ئه‌گه‌ر مردوو به‌رگی ئاموشیان
کرده به‌ر ئه‌وه ده‌چێته به‌هه‌شت ئارموشی سپی بۆ ژن رێزه بۆ پیاو خه‌م و
خه‌فه‌ته.

ئازایی:

ئازایی له خه‌ودا گه‌یشتنه به‌ ئاوات به‌ ئاسانی:

نازار. ئیش. ژان:

کەسێ لای وابوو لە خەودا لەشی هەمووی نازاری هەیه ئەو کەسە
گوناجبارە بەرانبەر بە فەرمانی خوا: بەلام نازاری سەرمانای وایە ئەو کەسە
نازاری باوکی دەدات.

ئادمیزاد: مەردوم: مەرز:

دیتنی ئادمیزادی نەناسراوە خەون بێنە کە خۆیەتی جاچۆنی دیت
خۆی وایە بەلام ئەگەر لای وابوو ئادمیزادێکی ناسروا شتیکی دایە ئەو
مالی دونیای دەست دەکەوێ بەلام ئەگەر لای وابوو شتیکی لێ ستاند ئەو
لە دەست چوونی مالی دونیایە: وە پەیدا بوونی ناکۆکی یە لە ئیوانیاندا..

ئاوڵە: خروکە:

تروشن بوونی نەخۆشی لە خەودا قەرد «قەرز» نەدانهوەی خەلکە:
چاکبۆنەو لە نەخۆشی ئاوڵە قەرد دانهوەیە: ئەگەر لای وابوو منداڵی
تروشی نەخۆشی ئاوڵە بوو ئەو دایکی ئامۆژگاری خەراپە لە منداڵە
دەکات: کەوتنەوێ نەخۆشی خروکە لە ولاتی لە خەودا زۆر بوونی مالی
خەرامە لە ولاتە.

ئاوبارە:

درووست کردنی لە خەودا بۆ ئاودانی شینایی باس کردنی ئەو کەسە
بە چاکە لە لایان کۆمەڵەو: درووست کردنی ئاوبارە بۆ ئاری خواردنەو:
ئەو کۆرپنکی دەبێ دەبێتە ئەندازیار.

ئاواره بوون دهر به ده‌ری:

که سنی لای وابوو دهر به ده‌ری بوو له وولاتی خۆی نه‌گەر لای خۆش بوو
نه‌وه تووشی غه‌م ده‌بی نه‌گەر لای ناخۆش بوو تووشی شادی ده‌بی.

ئاووردانه‌وه: لا کردنه‌وه

له خه‌ردا ئاووردانه‌وه بۆ لای راست تۆبه‌ کردنه له گوناهاڤ بۆ لای
چه‌پ به دواکه‌وتنی خراپه‌یه: بۆ لای پشته‌وه تووش بوونی غه‌مه
ئاووردانه‌وه له نوێژدا بی موبالاتی کردنه له به‌جی هینانی فره‌مانی خوا..

ئاوه‌دانی:

که سنی لای وابوو له چۆلی چوو بۆ ئاوه‌دانی نه‌وه پوو ده‌کاته دینداری
نه‌گەر له ئاوه‌دانی پووری کرده چۆلی نه‌وه پوو ده‌کاته که‌م دینی ئاوه‌دان
کردنه‌وه‌ی چۆلی ئامۆژگاری کردنی خه‌لکه بۆ خواپه‌رسی.

ئاودان:

ئاودانی شینایی له خه‌ودا به ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه: ئاودانی
زه‌وی به‌رده‌لان و بی شینایی ماره‌ کردنی ژن و ته‌لاقانی ژنه‌که‌یه.

ئه‌لماس:

به ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا جی به‌جی بوونی مه‌به‌سته که‌یه‌تی به‌هۆی
که‌سینکی دلباک دۆزینه‌وه‌ی کارگه‌ی ئه‌لماس: به ده‌ست که‌وتنی پله‌ی
به‌رزه. خواردنی ئه‌لماس تووش بوونی غه‌م و خه‌فه‌ته: شووشه‌ بپین به
ئه‌لماس ماره‌ کردنی که‌چینکی نازاندی یه‌که رابواردنی له‌گه‌ل دژواره.

ئه‌ندازیار: موه‌ندیس

که‌سینک لای وایوو بووه به ئه‌ندازیار ئه‌وه خزمه‌تی کۆمه‌ل ده‌کات

ئامان: قاپ:

به زۆری شروشتی قاپ له‌ خه‌ودا لادانی چه‌سودیه له‌ دڵ و ده‌روون.

ئاخ:

کسیکی لای وایوو له‌ خه‌ودا ئاخێ هه‌ل ده‌کیشا ئه‌وه چاکه‌ی له‌ گه‌ل
ناکه‌س کردوه که‌ په‌شیمان:

ئاغایی:

که‌سێ لای وایوو بوو به‌ ئاغا له‌ خه‌ودا ئه‌گه‌ر جووتیار بوو ئه‌وه‌دری
«شهرم» له‌ جووتیاران ده‌کات: ئه‌گه‌ر مه‌لا بوو قسه‌ی باش و کرداری نا‌ره‌وا
ده‌کات: ئه‌گه‌ر بازرگان بوو رېبا ده‌خروات:

ئاخوڤ:

درووست کردنی له‌ ناو مال یان له‌ ته‌ویله هیزوو ده‌سته‌لانه ئه‌گه‌ر لای
وایوو دوو ئازهل له‌ سه‌ر ئاخوڤی ئه‌و ده‌له‌وه‌رپن ئه‌وه ژنه‌که‌ی چه‌ز له‌ دوو
که‌س ده‌کا.

ئاوینه هه‌ی نوک: نه‌نیوک: فودیک: جام

دیتنی هه‌ی نوکی پووناک ژبانی شادی به‌لام ئاوینه‌ی تارنک تروش
بوونی ده‌رده‌سه‌ری به: خودیتن له‌ ناو ئاوینه‌دا ماره‌ کردنی ژنه: ئه‌گه‌ر لای
وایوو ته‌ماشای پشته‌ی ئاوینه‌ ده‌کات ئه‌وه ده‌چینه‌ لای ژنی خزی له‌ پشته‌وه:

به ده‌ست که‌وتنی ئاوته‌ی به‌ژه‌نگ لادانه له فه‌رمانی خواشکانی ئاوته
مردنی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. به ده‌ست که‌وتنی ئاوته‌ی زێڤ دینداریه. ته‌ماش
کردنی نه‌خۆش بۆ ئاوته‌ مردنی نه‌خۆشه‌که‌یه. چه‌پس کراو نه‌گه‌ر
ته‌ماشای ئاوته‌ی کرد رزگاری ده‌بی. نه‌گه‌ر ژنی بئوارپته‌ ئاوته‌ نه‌وه
هه‌وێی به‌ سه‌ر دیت. نه‌ستووری ئاوته‌ به‌ ده‌ست که‌وتنی ژبانی خۆشه:

ئاشه‌وان:

زۆر بوونی ئاش و ئاشه‌وان داد په‌روه‌ری و ئاساییشه له‌ وولات مردنی
ئاشه‌وان مردنی پاشاییکی دادپه‌روه‌ره‌و: هاپینی شتی وا که‌ ناخوری نرخ
گران بوونی ده‌غل و دانه: درووست کردنی ئاش دینداری راسته.

ئاسوده‌یی:

که‌سی له‌ خه‌ویلا ی و ابو دلی ئاسوده‌یه نه‌وه به‌رانبه‌ر به‌ خزمه‌و
که‌سی چاکه‌ ده‌کات.

ئاسایش:

په‌یدا بوونی ئاسایش له‌ وولاتی به‌جی هاوردنی فه‌رمانی خواجه

نه‌ستری: دیرک: خار:

که‌سینک له‌ خه‌ودا لای و ابو نه‌ستری به‌ به‌ده‌نا چو و نه‌وه له‌ لایان
که‌سینکی ناره‌سه‌ن تووشی غه‌م ده‌بی. پوشتن به‌ ناو درکدا دۆستایه‌تی
هه‌ندی که‌سی ناره‌سه‌نه‌ که‌ زیانیان له‌ ده‌ست ده‌بینی. دروونه‌وه‌ی نه‌ستری
تووش بوونی کویره‌وه‌ری به‌ هه‌وێ کرده‌وه‌ی ناشیرین..

« پیتی بی »

بسم الله:

نوسینی به خه تی جوان له خه ودا دیتنی گرتنی ری ی دین داری یه به
راستی ووتنی ته م پرسته پیروزه له نوژدا ته گهر ته وهی ووتویه تی له سهر
پتباری ئیمامی شافعی برو که به سونته تی ده زانن وه هندی به واجیی
ده زانن ته وه به ده ست که ووتنی پایه ی مه زنه به لام ته گهر له سهر پتباری
ته وانه برو که به سونته تی نازانن ته وه لادانه له فهرمانی شهر یعت
نوسینی و هه ل گرتنی پشت به ستنه به خوار زال بوونه به سهر دوور مندا.

بیت المقدس:

نوژ کردن له ناویدا: ده ست که ووتنی میرانه له خزمیکی: که سی له
خه ودا لای وابوو له ناویدا نوژی ده کرد به لام پرووی نه کرد بوو قیله ته وه
حه جی به نه سیب ده بی ده ست نوژ هه ل گرتن له ناویدا تووش بوونی
سه فهره: داگیر ساندنی چرا له ناویدا نه خوش که ووتنی کوپی خه ون
بینه که یه ته گهر کوپی نه بی له مالی دنیا ده ست کورت ده بی:

بوراق:

که سی له خه ودا سواری بوراقی پی غه مبه ر بوو ته وه پایه ی به رز ده بی
له دنیا ههروه ها دیتنی بوراق له خه ودا مردنی به شه هیدی یه وه ده ست

که‌وتنی به‌هه‌شته.

باب: باوک:

دیتی له‌خه‌ودا به‌شادی: به‌ختیاری و دینداری به‌لام به‌تورپه‌بی لادانه له
فرمانی خوای مه‌زن:

به‌فر: وه‌ور:

بارینی له‌خه‌ودا کاتی زستان خێرو به‌ره‌که‌ته. به‌لام له‌کاتی خۆی نه‌بی
بارینی ده‌ردو غه‌مه‌بو خه‌لکی هه‌رنه‌که: بارینی به‌فر له‌شارنک به‌زۆری
هه‌راسان بوونی خه‌لک به‌م هۆبه‌وه‌ئه‌وه‌هاتنی عه‌سکه‌ری پاشاییکی
زۆرداره‌بو هه‌رنه‌که‌و ئازاردانی خه‌لکه‌که‌یه. خواردنی له‌خه‌ودا قسه
کردنی بی سووده. نووستن له‌سه‌ر به‌فر تووش بوونی غه‌مه: شه‌ره‌به‌فر
قسه‌ی ئاله‌بار به‌یه‌کتر ووتنه. مالینی به‌فر گرتنی پێیازی دینداری به‌به
پاستی..

با:

که‌سنی لای وابوو بای گه‌رم دیت له‌وولاتی ئه‌وه‌ده‌ردو به‌لا دیته‌سه‌ر
ئه‌م وولاته‌بای قینک شادی به. بای سارد بی ئه‌مری کردنی خه‌لکه‌بز
فرمانی خوای مه‌زن هاتنی با به‌گرمه‌گرم بو هه‌رنه‌می ئه‌وه‌په‌یدا بوونی
شه‌رو کوشتاره‌له‌وی - هاتنی په‌شه‌باوو زریان به‌توندی به‌جۆری خانو
به‌ره‌ی ده‌رووخاند ئه‌وه‌غه‌زه‌بی خرایه‌له‌وه‌رنه‌به‌هۆی تاوانی زۆر:
هاتنی بای شه‌مال له‌هه‌ر وولاتیک شادی به‌بو خه‌لکه‌که:

باران:

بارینی بارانی هیمن له خه ودا له کاتی خوی ژبانی کامه رانی به بۆ
خه لکی هه ریمه که بارانی لافاو هیته روو زیان به خشی هاتنی دهردوو
به لایه بۆ وولات.. بارینی خزین له هه وولاتی. پروودانی شهروو کوشتاره
له وی..

بوله رزه:

هاتنی بوله رزه له هه رنمیک لادانی خه لکه که یه له فه رمانی خوا.

بازار باژیر:

که سیک لای وابوو چوو بۆ بازارنکی ونه ی ده زانی بازاری کوی به
نه گهر قه له بالغ بوو نه وه خزمه ت کردنی مزگه وته له لایان خه لکی بازاره که
وه بازاری تاریک و پیس و ازهیانه له خزمه ت کردنی مزگه وت. بازاری
قوماشی خوری دیتنی له خه ودا شادی خه وینه که یه ناگر تی بهر بۆونی
بازار په واجی شتی فروشته. نووستنی خه لک له بازار که سادی مو عامه له
کردنه. رازاندنه وه ی بازار به ختیار خه لکه. نه گهر که سنی لای وابوو چوو
بۆ بازاروو مو عامه له ی نه کرد نه وه لاچوونیتی له سه ر نه و کاره ی که
ده یکات.

باشوکه: واشه:

گرتوو گوشتنی له خه ودا له ناو چوونی پاشاییکی زۆرداره: خواردنی
گوشتی له خه ودا غه ییه ت کردنی که سینکی باشه: هیلکه ی باشوکه نه گهر
ژن به دهستی بکه وئی نه وه مندالی لاسارو که م دینی ده ییت:

بار بهر:

به دهست که وتنی له خه‌ودا گه‌یشتنه به ئاوات. له ناو چوونی ترووش
بوونی غه‌مه.

به‌رد: گاشه: خرک: کالین:

هه‌ل گرتنی به‌رد له خه‌ودا براده‌رایه‌تی که‌سیکی د‌ل په‌قه: خواردنی
ووتنی قسه‌ی بی‌سووده. خانوو کردن به به‌رد. گرد بوونه‌وه‌ی له گه‌ل
خه‌لکی د‌ل په‌ق به‌رد بارین له ئاسمان. د‌ل په‌قی و بی‌به‌زه‌یی په‌له گه‌ل
یه‌کتری. خواردنی به‌ردوو بوون به‌رد لادانه له فه‌رمانی خوا سوار بوونی
به‌رد هه‌بوونی ژنیکی د‌ل په‌قه وورد کردن به‌رد ئامۆژگاری مرۆفی د‌ل
په‌قه:

بادام: چه‌قه‌له باوی:

خواردنی بادامی سه‌وز له کاتی خۆی به‌دهست که‌وتنی رزقینکی
حه‌لاله به‌لام بادامی ووشک دیتنی له خه‌ودا سالتیکی بی‌ده‌رامه‌ته‌ برینی
داری بادام یارمه‌تی هه‌ژاره چاندنی بادام هه‌سوودی یردنه به خه‌لک:

بنه‌وشه: وه‌نه‌وشه:

ده‌سکی بنه‌وشه به‌دهست که‌وتنی له خه‌ودا په‌یدا بوونی کورپنکی
ته‌مه‌ن کورته یان ئیشینکی که‌م وه‌خته بۆن کردن و خواردنی بنه‌وشه ماره
کردنی کچینکی ئارام و هه‌شیاره له باخه‌ل نانی بنه‌وشه د‌لداری په‌له گه‌ل
ژنی خۆی.

بالیف سهرین:

کردن و کرپنی له خه ودا دهست که وتنی ژبانی بهختیاری یه. درئژ بوونی
بالیف بیر کردنه وه یه له ژبان. گه وره یی بالیف ته مه ن درئژی یه. دهست
که وتنی بالیف که جوان بی شادی یه:

بیهه، ته سیوه ت: ئالته: بیبار

خواردنی له خه ودا به ته نیا یان له گه ل ههرشتی تووش بوونی غه مه
کردنی ئیشیکه که له دواوژ ده بیته هوی ده رده سهری:

بیژینگ:

له بیژینگ دانی له خه ودا کردنی کاری به جی یه به لام شکانی کردنی
کاری بی سووده.

باژله:

تووش بوونی نه خوشی باژله له خه ودا ئازار دانی دایکه پی وسته توبه
بکات.

باوه شین:

باوه شین کردن له خه ودا ته به لی یه له کار و باردا. کرپنو و فروشتنی
باوه شین چاو له دهست خه لکه بز نه وه خیری پی بکه ن: نه گه که سیگ
لای وابوو که سیگ باوه شینی لی ده کرد نه وه قازانج له و که سه ده بیی:

بۆن:

کردنی بۆنی خوش شادی یه به لام بۆنی ناخوش غه م و خه فه ته.

بزمار:

دیتنی بزماری گه‌وره پاشای وولاته و بزماری وورد عه‌سکه‌ری پاشایه:
کوتانی بزمار له زه‌وی یان له دار بۆ پیاوی بۆ ژن ژن هینانه بۆ ژنی بۆ میرد
میرد کردنه شکانی بزماری گه‌وره مردنی پاشای وولاته:

برۆ:

دیتنی برۆی هه‌ر که‌سیک به‌ره‌شو و جوانی شه‌وه به‌ختیاری
خاوه‌نه‌که‌یه‌تی به‌لام ناشیرینی ژبانی هه‌زاری به‌ بۆ خاوه‌نه‌که‌ی.

به‌رتاشین:

به‌رتاشین له خه‌ودا قه‌رد دانه‌وه‌ی خه‌لکو به‌ دوا که‌وتنی فه‌رمووده‌ی
شه‌ریعه‌ت.

بن‌میچی خانو: سه‌لا پیته:

سواق دانی سه‌لا پیته‌ی خانوو و جوان کردنی سه‌رکه‌وتنی خزموو
که‌سی خاوه‌ن خانوو که‌یه به‌ سه‌ر دوژمندا پروو خانی. مردنی خزمو
که‌سه: سووتانی له زستاندا شادی به‌ به‌لام له هاویندا ده‌ردو به‌لایه‌ بۆ
خاوه‌ن خانوو که‌.

باغه‌وان:

که‌سێ لای وابوو بوو پیته‌ باغه‌وان له خه‌ودا شه‌وه خزمه‌تی مرگه‌وت
ده‌کات به‌ ده‌ست و به‌ مال. هه‌روه‌ها ده‌پیته‌ هۆی ماره‌ کردنی چه‌ند ژنیک
له‌ شه‌ریعه‌ت ئه‌سلام.

به لگه:

که سنی له خه ریا لای و ابو داوای شتیکی کردو به لگه ی له سهر داواکه ی
هینا به وه نه وه به هو ی که سنیکی هیز دار به سهر کوسپه ی زیاندا زال ده بی.

به تاته:

خواردن و چاندنی به تانه له خه ودا به ده ست که وتنی مالی دنیا به.

باغه وانی:

به هه شت دیتنی له خه ودا به پروو خوشی مردنه به ئیمان به و و چونی
به هه شته.

به هه شت:

چوونی له خه ودا شادی به: خواردنی میوه ی به هه شت برقی حه لاله.
یاری کردن له گه ل حوړی له به هه شت مردنه به موسولمانی: نه گهر لای
و ابو وستی - بروات بز به هه شت و به رگری لی کرا نه وه کردنی
بی فرمانی خوا به - که سنی لای و ابو ده رگه ی به هه شتی لی گیرا نه وه که سه
به رانه ر بابو داکی گونا حاره: که سنی لای و ابو فرشته بردیان بز
به هه شت نه وه تزه ده کات له گونا حان: نزیک ی له به هه شت و نه چوونه
ناوی نزیک برو نه وه ی مردنی نه وه که سه یه که وای دیوه: خواردنی شیله ی
هه نگوین له به هه شت فیر بوونی زانیاری زوړو به سووده. نه گهر بیان
ووت ده چیت به هه شت نه وه تزه ده کات. یان میراتی زوړی ده ست ده که و ی
له خزمیکی. کردنه وه ی ناگر له به هه شت خواردنی مالی حه رانه: نه گهر
قه سریان دابی له به هه شت نه وه پایه ی به رز ده بی: که سنی لای و ابو کللی

به‌هه‌شتی لایه‌هه به موسولمانی ده‌مری: نه‌گهر مه‌لائه‌کته له دوزه‌خ
بردیانه به‌هه‌شت نه‌هه تۆبه ده‌کات له گوناخان: نه‌گهر لای واپوو پوو به
به‌هه‌شت ده‌چیت نه‌هه روو ده‌کاته خواپه‌رستی -

بژانگی چاو بژوئل:

جوانی له خه‌ودا دینداری‌یه: نه‌گهر که‌سی لای واپوو بژانگی چاوی
ناشیرینه نه‌هه که‌م دینی ده‌کات.

بلور: شووشه:

به‌ده‌ست که‌وتنی شووشه‌ی ینگه‌رد له خه‌ودا ماره‌کردنی ژینگی باشه
شکانی شووشه‌یان ژن ته‌لاقدانی خاوه‌ن شووشه‌که‌یه یان مردنی کچیتی:
درووست کردنی خانووی شووشه له خه‌ودا هیتانی کچی عالمیکی به‌رزه:

به‌یتار: پزیشکی ئازهل:

که‌سی لای واپوو له خه‌ویا پوو به‌پزیشکی ئازهل نه‌هه ئیشی خه‌لک
ده‌کات به‌بنی ته‌ملی. مردنی به‌یتار مردنی که‌سیکه که‌سوودی هه‌یه بۆ
کۆمه‌ل:

به‌ران: شه‌ک: خرت:

که‌سی لای واپوو له خه‌ودا به‌رانیان داپی نه‌هه ده‌سته‌لاتی زۆر ده‌بی سوار
پرونی به‌ران پام کردنی که‌سیکی زۆرداره: هه‌ل گرتنی به‌ران ئیش کردنی
که‌سیکی ناوداره درێژ‌پرونی قوچی به‌ران پابواردنی ژبانی خوشی خاوه‌ن
به‌رانه‌که‌یه له‌گه‌ل ژنی خۆی. کورت‌پرونی قوچی به‌زان بیده‌سته‌لاتی

پاشای وولاته. کرشته وهی بهران بوو خواردنی سهر که و تنه له کاروباری ژباندا: شهره بهران شهری دوو پاشایه گوراندنی بهران خواردنی مالی دووژمنه مردنی بهران مردنی خاوه نه که یه تی: ده ست که و تنی سهری بهران - پایه ی بهرزه. نه گهر لای و ابوو چهنده بهرانیکیان دایی نه وه ههر بهرانیکی به سائیک داده ندرتت بو کاتی ئیش کردنی له و شته ی که له دهستی دایه: که سی لای و ابوو بهران سواری بوو به سهر دووژمنی دا زال ده بی.

بازن:

له ده ست کردنی بازن له خه ودا بو ژنی بی میرد میرد کردنه بو پیای بی ژن ژن هینانه بازنی زیر له ده ست کردنی غه میکه و ده پروات. بازنی زیو به ده ست که و تنی مالی دونیایه بازنی ئاسن و دار بو پیاو له ده ست کردنی ماره کردنی ژنیکی لاساره به لام بو ژن میرد کردنی نابه دلّه وون بوونی بازن مردنی منداله یان ته لاقداننی ژنی خاوه نه که یتی:

به راز:

دیتنی له خه ودا دووژمنه. شهر کردنی له گه ل به راز شهر کردنه له گه ل که سیککی ناره سه ن سوار بوونی زال بوونه به سهر دووژمندا شوانی میگه لی به راز سه رو کایه تی کومه لی بی سوودو ناره سه نن. خواردنی گۆشتی به راز مالی چه رامه: موو رستنی به راز به ده ست که و تنی ترووش بوونی مالی چه رامه:

برینداری:

که سی لای و ابوو له خه ودا برینداریان کرد نه وه که سیککی ناره سه ن

جینیوی ده داتی.

بزن مژاک: سووسه مار:

گوشت خواردنی له خه ودا قوت دانه و هی رقه به رانبه ر به و که سه ی
تاوانباره گرتنی سووسه مار براده رایه تی که سیکی بی سووده:

به ژن و بالآ:

جوانی و قه شهنگی له خه ودا به ده ست که و تنی پایه ی به رزه. درنژ
برونی بالآ به زوری مردنی خاره نه که یه تی کورتی تووش برونی هه ژاری و
بی مالی یه:

بارود:

به کار هینانی: ئاموزگاری کردنی خه لکه بو پیشه سازی به سوود بو
وولات.

به رخ: کاووپ:

به ده ست که و تنی و گوشت خواردنی به ده ست که و تنی مالی خه لاله
مردنی کاووپ له ده ست چوونی مالی دونیایه:

بزن:

به ده ست که و تنی و گوشت خواردنی ماره کردنی ژنیکی باشه:
دوشینی کردنی کاسبی خه لاله برژاندنی گوشتی بوختان کردنه به ژنیکی
پاک: به ده ست که و تنی ماره زی بزن مالی خه لاله.

بۆق: قورباقه:

خواردنی گۆشتی بۆق خیر و بهر که ته: بارینی بۆق له ئاسمان غهزه بی
خوایه. گرتنی براده رایه تی که سینگ کی خوا به رسته. هیتانه ده ری بۆق له ئاوو
فره دانیا ن بۆو وشکانی بهرگری کردنی خوا به رستانه له دینداری: قره قری
بۆق هاتنی به لایه:

باقله:

خواردنی و چاندنی به زوری دوو دلی به له هیتانی ژنیک یان له کردنی
کارنک و به لام نه یکات باشته: هه ندی ده لێن خواردنی باقله ی شیر
خواردنی مالی حه رامه.

بروسکه: بلاچه: چه غماغه: تریشقه:

هاتنی بروسکه ی هه ور نه گه ر گه رمه ی هه وری له گه لا بوو نه وه
روودانی شتی که.

له هه ر ئه مه که خه لکه که ده که و ئته مه ترسی فه وتانی سه روو مالی به لام
نه گه ر بلاچه دوو نیای پروونا ک کردو هه وری نه بوو نه وه شادی به بۆ
خه لکی هه ر ئه مه که ده بی بروسکه و و بارانی به هیز شه پ گردنی دوو پاشایه
به لام هی نه رم و له سه ر خو خیر و خوشی به:

به ن: داو:

به ده ست که وتنی به نی توند له خه ودا گه یشتنه به ئاوات به هوی که سی
به هیز:

بالوکه:

به‌یدا بوونی له سه‌ر به‌ده‌نی مروڤ له خه‌ودا ئازاری نه‌بوو نه‌وه
دانه‌وه‌ی قه‌رزو سپارده‌یه به‌راستی به‌لام نه‌گه‌ر هه‌یشی هه‌بوو نه‌وه
خه‌یا نه‌ت کردنه له سپارده‌ی خه‌لک.

بزر بوون وون بوون:

وون بوون له خه‌ودا بیر کردنه‌وه‌یه له کارنک که ناکرێ و زه‌حه‌مه‌ته.

به‌هار:

دیتنی به‌هار به‌ جوانی ماره‌ کردنی ژنیکێ باشه: به‌هار دیتنی له کاتی
خۆی نه‌بی پیدا بوونی غه‌م و ده‌رده بو خه‌لکی هه‌ر ته‌مه‌که: چوونه سه‌یران
له به‌هاردا به‌ده‌ست که وتنی ژیا نی شادی‌یه.

بلا‌لۆک:

خواردنی بلا‌لۆک له خه‌ودا بو نه‌خۆشی چاک‌بوونه‌وه‌یه. بو له‌ش ساغ
حه‌ج کردنه دارده‌ستی بلا‌لۆک به‌ده‌سته‌و گرتنی به‌جێ هه‌ینانی فه‌رمانی
خوا به‌ برینی داری بلا‌لۆک ته‌رک کردنی تو‌ژی جه‌ماعه‌ته.

بو‌یاغ: ره‌نگ

بو‌یاغ کردنی هه‌ر شتیک له خه‌ودا فیل کردنه له خه‌لک به‌لام بو‌یاغ
کردنی پتلاو کردنی ئیشی خه‌لاله. دیتنی بو‌یاغ چی له خه‌ودا دیتنی
که سیکێ حه‌له‌بازه:

بووک:

هینانی بووک بۆ که سینک به بی ده هۆل و زورناو گۆرانی خیرو
خۆشی یه. به لام به زه ماوه ند هینانی بووک تووشی بوونی خه لکی
هر نمه که یه به غم و خه فته به تایه تی نه وه ی بۆ دیت: بانگ کردنی
که سینک بۆ سهر بووک نه گهر نان خواردنی تیدا نه بوو جی به جی کردنی
کاروباری خه لکه بۆ خوا به کورتی گواسته وه ی بووک به هیمنی شادی یه
بۆ نه وه ی بۆ دیت و بۆ خه لکی گونده که ش به لام به شایی کردن و گۆرانی
ووتن هاتنی به لایه:

بیر:

هه ل قه ندنی له خه ودا خواستی ژنیکه که زه حمه ته بۆ بی. ئاودانی
شینانی به ئاوی بیر پهیدا بوونی مندا له. که و تنه ناو بیر مردنی کابرایه:
ووشک بوونی بیر ته لاقدانی ژنی خاوه ن بیره که یه: ئا و خواردنه وه له بیر
ده ست که و تنی ماله لای ژنه که یه وه. که و تنه ناو بیر تووش بوونی چه پسه.
خسته دوولکه ی ئا و بۆ ناو بیر نه گهر ئاوی نه هینا دهر بوونی مندالیکي
نا ته واره. پروونی ئاوی بیر ژبانی خۆشی خاوه ن بیره که یه..

باغ:

چورنه ناو باغی جوان له خه ودا دینداری یه: ته ماشا کردنی باغ قورئان
خوئنده خواردنی میوه جاتی باغ پته وی برپایه به خوای گه و ره هاتنه دهر
له باغ لادانه له فهرمانی شه ریمه ت: برینی داری باغ گونا ه کردنه: دیتنی
باغی خورما خیر و خۆشی یه بۆ نه و که سه ی دی ریه تی بۆ خه لکی نه و
هر نمه ش که باغه که ی لی دیترا وه.

برنج:

چاندنی برنج له خه‌ودا کردنی کاری باشه. خواردنی ئارام گرتنه له سهر ژبانی ناخۆش خواردنی به‌شیر دینداری به‌کوئانی برنج زه‌کات دانی ماله.

باووشک:

که‌سنی لای وابوو له خه‌ودا باووشکی هاتی شه‌ شه‌ کاره‌ی که ده‌یه‌وت بیتکات سوودی نه‌.

بالوکه سیچکه سلاوه:

ده‌رکه‌وتنی بالوکه له چاری راست خۆشی به‌لام له چاری چه‌پ تۆش بوونی غه‌مینکی گه‌وره‌یه به‌هۆی لاساری ژنه‌که‌ی خۆی.

به‌له‌کی:

که‌سنی لای وابوو له خه‌ودا تووشی ده‌ردی به‌له‌کی بووه شه‌وه‌یان خۆی‌یان خزمینکی پایه‌ی زۆر به‌رز ده‌بی.

برسی به‌تی:

که‌سنی لای وابوو له خه‌ودا که‌مینک برسی بوو شه‌وه‌ مالی له ده‌ست ده‌چی به‌لام نه‌گه‌ر لای وابوو زۆر برسی بوو شه‌وه‌ مالیکی زۆری ده‌ست ده‌که‌وی. برسیه‌تی له‌ زستاندا زۆر باشه: هه‌روه‌ها برسی به‌تی براده‌رایه‌تی که‌سینکی بی‌سووده:

بژار کردن:

بژار کردنی شینایی له خه‌ودا به‌جی هینانی فرمانی خوا به‌پراستی.

بانگدانی نویژ:

بانک له مزگهوت فرمان کرده به چاکه:

له جتی بهرز چهج کرده. له مهزدا. مردنی بانگ دهره. ههروه ها
له کن مالی خزی مردنه. بانگدان له گهل جیرانان تووش بوونی به لایه. له
جتی بی که بو بانگ دان نه شتی لهو جتی به جاسووسی کرده له سهر خهلک.
بانگ دانو به زیادوو ناتهواوی بی نه مری کردنی خوایه. بانگدانی مندا
ل بازار دانی باب و داکیتی. له سهر پشتی وولاغ مردنی بانگدهره: نه گهر
که سینکی چه پسی یان نه خوشی له خه ودا بانگی دا نه وه پرگار بوونو
چاکبوونه ویه بانگدان له سهر مناره دهست که وتنی پایه ی بهرزه.

برپرری پشت: قهفهزه:

به هیژی له خه ودا دهست که وتنی پله ی بلنده. بی هیژی تووش بوونی
ههزاری به - ره شبور و سور بوونی پشت که م دهستی مالی: دونه یه داغ
کردنی پشت به ناگر نه دانی زه کاته کور بوونی پشت تووش بوونی به لایه بو
خواه نه که ی: دیتی پشتی دووژمن - نه مین بوونه له فیلی دووژمنه که
شکانی پشت یان مردنی برابه یان بیده سته لاتی به - هیشانی پشت تووش
بوونی چه پسه: ههل گرتنی دار به پشت دوو زمانی به له نیوان خهلک باری
گران به پشت له خه ودا قهررداری به به زوری:

باپیر:

دیتی له خه ودا به شادی گه یشتنی خهون بینه به ناواتی خزی نه گهر
لای و ابو و باپیری شتی دایه نه وه پایه ی بهرز ده بی دیتی به توپری
گوناهباری خهون بینه که یه.

باینجان:

خواردنی باینجان له خه ودا قیل کردنه له خه لک به ناوی دین به لام بۆ
راوچی ده ست که وتنی نیجیری باشه:

بست: هه پل:

پێوانی شتی به بست له خه ودا بیر کردنه وهیه له ئیشیکی زه حمهت
به لام به هۆی پاره ده کری کورتی بست راوه ستانی کاری خه و ن یینه که یه
به لام درێزی جی به جی بوونی کاروو باریتی.

بی: به هی:

بۆن کردنی له خه ودا ژینکی نارام و هۆشیاره. خواردنی بی له خه ودا بۆ
نه خۆش چاکبونه وهیه بۆ مه لا زیاد بوونی زانیاری به بۆ بازرگان قازانجی
زۆره - گوشینی بی به ده ست که وتنی مالی دنیا به:

بال:

که سنی لای وابوو دوو بالی هه یه نه وه دوو کورپی ده بی که سنی لای وابوو
بالی هه یه و به لام باله کانی شکان یان سووتان نه وه مندالی ده مرن: فرین به
بال کار کردنه له ئیشوو کاری میری. دیتنی بالی ته بیر له خه ودا دلدار
کردنه له گه ل کچ گرانی بال له سه ره به دهن گوناخ کردنه. که سنی لای وابوو
دوو بالی زۆر جوانی هه یه نه وه پایه ی دنیایی به رز ده بی.

بولبول:

خوړندن وه کوو بولبول دلداری کردنه له گه ل کچنی که بوی نابیی:

به ده ست که وتنی هیلکه ی بولبول ماره کردنی کچیکی ساویلکه یه گرتنی
بولبول پهیدا بوونی کورپیکی قوران خورینه. خواردنی بولبول به ده ست
که وتنی مالی دوونیا یه:

بِرا:

دیتنی براوو مام و خال له خه ودا به جوانی پروی گه ش ده ست که وتنی
ژیانی شادی یه.

به پرو:

خواردنی له خه ودا به ده ست که وتنی مالیکی زوره به زه حمه ت دیتنی
داری به پرو براده رایه تی که سینی نارام و زانیاره. برپنی داری به پرو له
ده ست چوونی براده ره چاندنی به پرو. خواردنی شیربایی یه. برپنی گه لا
به پرو نیش کردنی میزه یه - به خه یانه ت. خواردنی به برژاری گران بوونی
نرخنی دانه و نله یه:

باز:

که سنی لای و ابرو له خه ویا باز له سهر سهری یان له سهر شانی نیشته وه
ئه وه له لایان کز مه ل پرتزی زور ده بی. کوشتنی بازو و گوشت خواردنی
غه ییه ت کردنی پاشایه. ئه گهر ژنیک له خه ودا بازی گرت ئه وه کوپنکی
ده بی ئه گهر میردی هه بی ئه گهر نامیرد به که سینی ناودار ده کات فرپنی باز
له ده ستی هه که س تووش بوونی بی ده سته لاتی یه. گرتنی بازی سپی -
نیش کردن له کاروباری میریه

بازدان:

که سنی لای و ابو له خه ودا بازیدا له شوئنی بۆ شوئنی و به سه لامه تی
په‌ری یه وه نه وه ده گاته ئامانجی خوی:

بازی به‌ند:

که سیک له خه ویا لای و ابو بازی به‌ندی له خۆ به‌ست نه وه به سه
دووژمندا زال ده‌بی به هۆی که سیک هیزدار:

به‌نگ:

خواردنی و کپینی له خه ودا لادانه له فه‌رمانی خوی گه‌وره.

بی هیزی:

بی هیزی و لاوازی له خه ودا کردنی بی نه‌مری خوی به زۆری.

باگوردان:

دیتی دروست کردنی له خه ودا دامه‌رزاندنی ئیشیکه که زۆر سوودی
هیه. بان گیران به باگوردان نه‌گه‌ر بانه که ته‌ر بوو نه وه ته‌لاقی ژنه که
که وتروه و هر له لایه تی. به‌لام نه‌گه‌ر بانه که ووشک بوو نه وه میراتی
خوشک و دایکی لایه و نایدا..

بنیشت:

جاوتنی له خه ودا به دروا که وتنی کارنکه که بی سووده. نه‌گه‌ر لای
و ابو که سنی بنیشتی ده‌جاوت و گزوانی ده‌ووت نه وه به دوا ی نیر بازیدا
ده‌گه‌ر ئی که ئابرووی ده‌چی..

باسک: قول:

نه ستوری و جوانی باسکی هه ر که س له خه ودا هیزو دهسته لاتی
خزم و که سیتی لاوازی و ناشیرینی ییده سه لاتی به: شکان و برینی باسک له
خه ودا کوشتنی خزمینکی نه وه به هوی قیلی دووژمسانی خوی: باسکی
بئی قامک قسه کردنی ییده سه لاتی به.

بالوعه:

که سنی لای و ابوو بالوعه ی ئاوی له ماله وه به نه وه ژنه که ی چه ند
هه راشه. گیرانی کونی بالوعه میز گیرانی خاوه نه که یه تی.

برین:

که سنی لای و ابوو برینی که و ته به دهن نه گهر خوشتی نه بئی نه وه ده ست
که و تنی پله ی به رزه به لام به خوژنه وه ده ست که و تنی مالی دوو نیایه.

بیده نگکی:

له خه ودا به ده ست که و تنی پاره ی زبیره. یان به ده ست که و تنی میراتی
خزمینکی خویه تی که به س نه و میراتی لی ده گری:

بئی هوش بوون:

له خه ودا کردنی بئی نه مری خوايه بۆ ره زامه ندی زۆردارنک چاک
بوونه وه تۆبه کردنه له و گوناخانه ی:

بیل: خاکه ناز: دۆله مه پ: پئی مه ره:

به ده ست که و تنی له خه ودا هینانی ژنیکه که تووشی ده رده سه ری
ده کات شکانی له خه ودا وازه یئانه له کشت و کال.

« پیتی پی »

پنی غه مبه ران:

هه ریه ک بنواره پیتی خوی: دروودی خویان له سه ربی...

پنلاو: کهوش:

پنلاوی جوانو تووند له پی کردنی له خه ودا ژبانی خوشی
خاوه نه که یه تی: پنلاوی ته نگ تووش بوونی ئاژاوه ی ناومالی خوشی یه:
هی سپی ژنی باشه: هی سه وز دینداری یه هی زهش سه فهر کردنه. بزر
بوونی پنلاو. ته لاقداننی ژنه که یه تی. پنلاوی ناله بار تووش بوونی غه م و
ده رده سه ری یه:

په مۆ: لۆکه: په نبه:

به ده ست که وتنی له خه ودا مالی دونیا یه: چاندنی بۆ جووتیار ده وامه نی
زۆره بۆ مه لا زانیاری یه. بۆ بازارگان قازانجی زۆره. بۆ دیندار زیاد بوونی
په رستی دینه به ده ست که وتنی برکی لۆکه براده رنکی باش و بی ده عیه یه:

پشتینی:

به ستنی پشتینی زه رد نه خوشی یه. هی سوورو رهش شادی یه. هی

سه‌وز دینداری‌یه: به‌ستنی پشتینی قایش و ئاسن تووش بوونی چه‌پسه...

پوونگ:

خواردنی له خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی مایکی که‌مه له لایان میراته‌وه:
گوشینوو دورینی چه‌ز‌کردنه له ژنیک که‌پی‌ی ناشی.

په‌نیر:

خواردنی له خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی رزقی ئاسانه. زور بوونی له بازار
سال خوشی‌یه کردنی په‌نیر له لای پیا‌وه‌وه ژن به ژن کردنه له گه‌ل که‌سیکی
ناره‌سه‌ن که‌ په‌شیمانی له دوا‌یه. کرینی په‌نیر ته‌مه‌ن درپژی کرپاره: نه‌گه‌ر
لای وابوو عه‌سکه‌ر په‌نیر ده‌خوات به‌سه‌ر دووژمندا زال ده‌بی‌ی نه‌گه‌ر ژنی
لای وابوو درووستی ده‌کات ئه‌وه به‌ختیاری‌یه بوژنه‌که:

پسان پچران:

که‌سی له خه‌ودا لای وابوو شتیکی له ده‌ست پسا ئه‌وه سیله‌ی په‌حم
جی‌به‌جی ناکات به‌رانبه‌ر به‌خزم که‌سی: نه‌گه‌ر لای وابوو شته
پسا‌وه‌که‌ی گری دایه‌وه ئه‌وه له گه‌ل خزم که‌س خوی ئاشت ده‌بیته‌وه:

پۆسته‌به‌ر:

دیتنی پۆسته‌به‌ر له خه‌ودا تووش بوونی سه‌فه‌ر کردنی. هه‌روه‌ها
گوازتنه‌وه‌ی ماله‌ له و جیگه‌ی که‌ لی‌یه‌تی بو جیگه‌ی خوشتر...
مردنی پۆسته‌به‌ر له خه‌ودا جی‌نیش کردنی کۆچه‌ریانه له لایان
میری‌یه‌وه...

پارێزه‌ر:

که سێک لای وابوو بوو ته پارێزه‌ر تهوه بیلعه‌مله: مردنی پارێزه‌ر که م
بوونهوهی دادپه‌روه‌رییه.

پاسه‌وان: ئێشکه‌چی:

- که سێ لای وابوو پاسه‌وانی ده‌غل و دان و مالیات و بلغاته تهوه هه‌میه‌و
کاروباری ژن هه‌نان و ته‌لاقدان ده‌که‌وته لای تهوه ئه‌ویش کاروباری خه‌لک
به‌بێ خه‌یانه‌ت جێ به‌جێ ده‌کات ته‌که‌ر که سێ لای وابوو پاسه‌وان هه‌یه‌ له
ده‌رگه‌ی تهوه تهوه ئه‌مێن بوونه له ترسی زۆرداران که ناتوانن زیانی لێ
بدن.

پۆر:

گرتنی پۆر له خه‌ودا ماره‌ کردنی ژنیکی چه‌نه‌ بازه. فرینوو مردنی پۆر
ته‌لاقدانی ژنه‌ که یه‌تی. خواردنی گۆشتی پۆر ده‌ست که‌وتنی مالی دونه‌یه
له لایه‌ن ژنه‌ که‌ی:

پینه‌چی: پینه‌دۆز:

که‌سێ لای وابوو بوو ته‌ پینه‌چی تهوه ئیشوو کاری خه‌لک جێ به‌جێ
ده‌کات که سوودی دین و دونه‌ی هه‌یه:

په‌له‌ کردن: تالوکه‌ کرن: به‌له‌زین:

په‌له‌ کردن له خه‌ودا له ئیشیک ته‌که‌ر ئیشی دونه‌یایی بوو ته‌ولادانی په‌له
که‌ره‌که‌یه‌ له دینداری. به‌لام ته‌که‌ر ئیشی خوایی بوو تهوه‌گه‌یشتنه‌ به‌ئاوات.

پشت به سستی به خوا:

پشت به ستن به خوا له خه ودا به ده ست که ورتی پله ی نه ولیایانی
مه زنه...

پئی = لاق: پا:

جوانی و پته وی له خه ودا ژبانی خۆشه هه بوونی پئی ی زۆر سه فەر
کردنی زۆره شکانی پئی مردنی خاوه نه که یه تی شهل بوونی پئی کم
ده سته لاتنی خاوه نیتی قلیشانه وه ی پئی دوودلی یه له کردنی ئیشیک: به لام
نه کردنی باشته...

پێرو: نه ستیره

که ورتنه خواری پێرو له ئاسمان که م بوونی میوه جاته و مردنی ئاژله به
زۆری گرتنی پێرو براده رایه تی که سینکی زانیاره که سوودی هه یه.

پاساری: کوژی یله: کیشکه: چۆله که:

گرتنی له خه ودا براده رایه تی که سینکی بی سووده: کوشتنه وه ی په یدا
بوونی کوپنکه ته مه نی کورته خواردنی گوشتی پاساری له خه ودا مالی
دونیایه یه که می ده نگی پاساری مژده ی خۆشه بۆ خه ون بینه که. زۆر
بوونی پاساری مردنی مندال و ژنه به هزی نه خۆشی یه وه:

په پووله: په له تیک: په روانه:

دیتنی له خه ودا بۆ جووتیار ته نه لئی یه له کشت و کال کردن بۆ کار
به ده ست نه زانیی جی به جی کردنی کار ووباره. زۆر بوونی په پووله له

وولاتیک زۆر بوونی بیکاروو ته‌نبه‌لانه: به‌ده‌ست که‌وتنی په‌پروته‌ی
 ئاوریشم... خیر و به‌ره‌که‌ته:

پێ‌مه‌ره: بنواره‌ بێل.

پیواز:

خواردنی له‌ خه‌ودا به‌ ووشکی غه‌مه. به‌ ته‌ری ته‌ن درووستی‌یه. ک‌رینی
 پیواز مو‌عامه‌له‌ کردنه‌ له‌ گه‌ل که‌سیکی حیه‌باز: پاک کردنه‌وه‌ی پیواز له
 خه‌ودا ریایی کردنه‌ به‌رانبه‌ر ده‌وله‌مه‌ند. ئاو دانی پیواز چاکه‌ کردنه‌ له‌ گه‌ل
 که‌سیکی سه‌له‌و و بێ‌نمه‌ک: چاندنی له‌ خه‌ودا سوود به‌ده‌ست که‌وتنه‌ له
 مو‌عامه‌له‌ کردنی:

پیری:

له‌ خه‌ودا بۆ‌گه‌نج پیر بوون پایه‌ی به‌رزه. به‌لام نه‌گه‌ر که‌سیک پیر لای
 وابوو گه‌نج بۆ‌ته‌وه‌ نه‌وه به‌ زوویی ده‌مری:

پزدان:

که‌سیک له‌ خه‌ودا لای وابوو پزدانی ده‌ست که‌وت نه‌وه براده‌ریکی به
 سووده که‌ نه‌یتی ده‌پاریزی.

پاره: پۆل:

به‌ده‌ست که‌وتنی پاره‌ی زۆر له‌ خه‌ودا ژبانی شادی‌یه: پاره‌ی زێر له
 خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی زāl بوونه به‌ سه‌ر دوورمندا:

پیشووله: پیشکه: ته پو: میشله

کوشتنی له خه ودا سهر که و تنه له کوسپه ی زیان به ئاسانی. زور بوونی
له ههر وولایتیک په یدا بوونی دوو به ره کی و کوشتاره له وولاته که....
نیشتنه وه و پنه دانی ته پو له سهر که سیک زیان گه یاندنی دووژمنه به و
که سه که له سهری نیشووته وه وه گه سترویه تی:

په رو:

که سیک لای و ابو په رو نیکی که و ته ده ست و لای خوشبو و نه وه کاری
ده کا دلی پی خوش ده بی:

پاشیو کردن بو روژی:

که سیک لای و ابو پاشیوی کرد بو نه وه به روژی بیت نه وه به دوا
که و تنی سوننه تی پی غه مبه ره دروودی خوالی لی بی.

پنه وری ئاو:

دیتنی له خه ودا ههر زانی و زبانی خوشه.

پلینگ:

کوشتنی له خه ودا زال بوونه به سهر دووژمندا سوار بوونی که ول له بهر
کردنی به ده ست که و تنی پله ی به رزه له دنیا دا خواردنی گوشتی به ده ست
که و تنی مالی دوو نیایه پام کردنی لاچوونی غم و خه فته ته: ده نگي پلینگ
په یدا بوونی مه ترسی به له لایه ن پاشاییکی زوردار.

په پوسلیماننه:

گرتنی له خه ودا له لایان هه رکه سینک پهیدا بوونی باسی شهرو شۆری
پاشایانه خواردنی گۆشتی جی به جی کردنی کاروباری خه لکه. فرپنی له
دهستی که سینک بلاو بوونه وهی دهنگ و باسی سهیره له ناو خه لک:

پلک: پور = میمک:

دیتنی پلک له خه ودا به جوانی و پرووخۆشی شادی یه و سالی خۆشه
به لام به ناشیرینی بلاو بوونه وهی غه م و ده رده:

پشکو: پۆلو: په نگر:

هه ل گرتنی به ده ست نه گه ر گه رم برو نه وه تووش بوونی کاری
بی سووده به لام نه گه ر سارد برو سه رکه و تنه به سه ر کۆسپی ژاندا...
خواردنی پۆلو مال خواردنی هه تیوه دیتنی له ناگرداندا یان له نار
مه قاله دا کۆشش کردنه بۆ دۆله مه ندی و ناگات پیی:

پشمین:

پشمین به پیکه نینه وه مردنی کابرایه دوو جار پشمین دوودلی کردنی
کارنکه که نه کردنی باشته. سی جار پشمین رزگاری یه له ده ردوو به لا:

پووش:

شین بوونی پووش له خه ودا له سه ر به ده نی که سینک نزیک بوونه وهی
مردنی کابرایه شین بوونی له سه ر به ری ده ست خه یانه ت کردنی زنی
کابرایه. کۆ کردنه وهی پووش کۆ کردنه وهی مالی چه رامه:

پاشا:

دیتنی له خه ودا به شادی ژبانی خوشه. به توره پیتی کهم دینی به نه گهر
که سنی لای و ابو و پاشا شتی دایی نه وه پله ی به رزی ده ست ده که وئی لا
لایان پاشا وه.

پشیله: کتک: گور به: پسیله:

که سینک له خه ودا لای و ابو و پشیله له ناو ماله که یه تی نه وه دزه له
خز می خوی. ده یه ویت دزی لای بکات: نه گهر لای و ابو و پشیله گه ستی
نه وه یه ک سال نه خوش ده بی. گرتنی پشیله ی می ماره کردنی ژنی قیل بازه.
کوشتنی پشیله به رگری کرده له دزو و جه رده پشیله ی هار: سالتیکی
ناخوش و بی ده رame ته. ده نگي پشیله ناشکرا بوونی دزی هه ریمه که یه.
خواردنی گوشتی پشیله قیل کرده له خه لک له په نای دین. که سنی لای
و ابو و له خه ویا بوو به کتک نه وه لاده دا له دینداری و پرو ده کاته ته له که
بازی.

پاوان: میرگ یا باغ

که سنی لای و ابو و چوه ناو پاوانی خه لک نه وه نه مری خوا ده کات -
ئاودانی پاوان دینداری به: برپیتی پاوان له خه ودا کهم دینی به -

پارو = تیکه:

قوت دانی پارو له خه ودا به ئاسانی جی به جی بوونی مه به سستی کابرایه
به ئاسانی به لام قوت دانی به زه حمه ت تووش بوونی دژواری و
ناخوشی به. نه گهر لای و ابو و پاروی له تور گدامایه وه نه و خه ریکی ئیشیکه
که تییدا تووشی ناخوشی ده بی نه گهر پاروی به هزی ئاره وه قوتدا نه وه
که سنی دیندار یار مه تی ده دا بۆ جی به جی کردنی مه به سته که ی:

په سیره = قۆره به رسیله:

خواردنی له خه ودا وه رگرتنی شیربایی یه که ده یه وئی بۆ چاکه سهرفی
بکات لی کردنه وه له دارمیو کردنی کارنکه که وه ختی نه: گوشینی تووش
بوونی مالی حه رامه که له لای پاشای وولات وه ری ده گری.

پیکه نین:

که سنی لای وابوو له خه ودا پنده که نی به زهرده خه نده بوو به بی دهنگی
ئه وه خوشیو شادی یه. به لام پیکه نینی به قاقا تووش بوونی غه م و ده رده
ئه گهر که سنی لای وابوو مندالی پنده که نی ئه وه شتی سه یر په یدا ده بی:

په رده:

که سینک لای وابوو ده رگه ئی مالیک یا په نه جهره که ی په رده ئی له سه ره
ئه وه په یدا بوونی غه مه بۆ خاون ماله که: په رده ی سه ر ده رگه ی مزگوت
که م بوونی دینداری یه له هه رنه مه که.

په رژین:

په رژینی باغو شینایی دیتنی له خه ودا زۆر بوونی دینداری یه له هه رنه مه که
شکان و تیک چوونی په رژین: په یدا بوونی که م دینی یه له وولات.

په راسوو: ده نده:

که سنی لای وابوو په راسووی پته ورو جوانه ئه وه ژنه که ئی هزشیارو
گویی پرایه لیه تی. خواردنی ده نده ی خۆی له خه ودا داوا کردنی مالی دونیا یه
له خزم و که سی خۆی. شکانی په راسوو: چه نه هه راشی ژنی خاوه ن
په راسووه. نه بوونی په راسوو له خه ودا مردنی خزم و که سی خۆیه تی.

پسرد:

له سهر پښتني و له سهر دانښتنو و نوو ستو و په رینه و ه ی پرد له
خه ودا به جی هیثانی فرمانی خوایه و نه مین بوونه له حیلہ ی حیلہ بازان.

پشتی ئاده میزاد:

جوانی و قه له وی ژبانی شادی یه: که سنی لای و ابو و پیتی پشتمان
دارپنی نه وه به دهر دی ناکاو دهری که سنی لای و ابو و پستی ئاسنه یان داره
یان گلہ نه وه زوو دهری هیثانی پست له خه ودا که م دینی یه.

پیسایی:

کردنی پیسایی له خه ودا به رانه ری خه لک کردنی کارنکه که ئا برووی
ده چی خوار دنی پیسایی خوار دنی مالی و هسیه تی گشتی یه توندی پیسایی
له خه ودا سهرف کردنی پاره یه بز که س و کاری خوی پیسایی کردن له ئا وده ست
ده و له مندی یه پیسایی پیا هاتن مالی زوره دهستی ده که وی. پیسایی کردن
له بازار لادانه له فرمانی خوا شاردنه و ه ی پیسایی به گل شاردنه و ه ی مالی
دو نیا یه که سنی لای و ابو دار له پیسایی و ه رده دات: نه وه کار به دهستی کی
به رتیل خوره پیسایی کردنه ئا و دهری توپه بوونه له ژنی خوی. که و تنه ئا و
پیسایی تو و شبوونی غمه پیسایی کردن له سهر ته شت. چوونه لای ژنی
خو به تی له پشتر. نه گهر که سنی لای و ابو که سیک پیسایی دادا نه وه
دووژمنایه تی ده کات به لام چی له ده ست ناییت

پاپا:

دیتی له خه ودا په یدا برونی که سیکه ئاموژگاری خه لک ده کات بز

گرتنی ریبازی باش به لام مه بهستی خوانیه له م ئامرژگاری به:

پۆلا:

به دهست كهوتنی له خه ودا دهسته لاته. تواندنه وهی زال بوونه به سهر
ناحه زدا خواردنی پۆلا قوت دانه وهی رقه به رانبه ری كه سنی كه خه رابه ی له
گه ل كرده وری.

پیشك: پینه قان: مه ساسه:

كه سینك لائی وابوو له خه ودا پینه قانی كهوته دهست ئه وه براده رابه تی
كه سینك ده كات كه له ژباندا یارمه تی ده دا: شكاتی پیشك نه گه یشته به
ئاوات.

په ره سینلکه: په ره سوو:

گرتنی له خه ودا دهست كهوتنی مالی حه لاله. زور بوونی په ره سینلکه كه
له جینگایی یان له مالی خیر و خۆشی ئه و ماله یه خواردنی گۆشتی رقه
به ری به له گه ل كه س له سهر سنووری خانوو:

پاداشت: خه لات:

وه رگرتنی خه لات له خه ودا له سهر چالاکی له كاروباردا: دهست
كهوتنی پله ی به رزه به هژی پاشای وولات.

پوك: پرو:

زیاد بوون و جوانی له خه ودا درووست كردنی مزگه وته به مالی حه لال

نه گه دهسته لاتی هه بی به لام بز هه ژارو بی مال خزمهت کردنی مزگه وته
هیشانی پوک. نزیک بوونه وهی مردنی خاوه نیه تی.

په ره گه ر:

دیتنی له خه ودا گرتنی براده رنکی دیندارو و دل سۆزه: په ره کردنی
خوری و مهرزو و لۆکه له هه ر جینگانیک زیاد بوونی دینداری به.

په مپ:

به ده ست که وتنی په مپ هی هه رچی هه بی سه ره که وته به سه ر کۆسپی
نالهباری ژبانی دنیا: تیک چوونی په مپ. هه ژاری مالی دنیا به.

پزوو: نیفی:

جوانی و توندی پزوی ده رپی له خه ودا: شه رم و حه یای خاوه نیتی
پسان و درانی له خه ودا کردنی کاری بی ئابرو واته به له ناو کۆمه ل.

پتوه ری زه وی:

دیتنی له خه ودا له هه ر هه ر نیمیک پهیدا بوونی کار به ده ستانی باشی
میری به:

پند: میشه مریشکه:

پهیدا بوون و زۆر بوونی له خه ودا پروودانی نه خوشی مندالانه و مردنیان
به زۆری کوشتنی پند له خه ودا زۆر بوونی به ره می ناژه له.

پیاڵه: په‌رداخ: ئیستیکان:

که‌سنی لای وابوو پیاڵه‌ی شووشه‌ی به‌ده‌ست که‌وت ئه‌وه‌ گه‌رانه‌وه‌یه‌ له‌ خه‌راپه‌ کردن و پروو به‌ چاکه‌ پرۆشته: ده‌ست که‌وتنی پیاڵه‌ی زیروو زینو ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه: شکانی پیاڵه‌ هه‌زاری خاوه‌نیتی.

پاشه‌وه‌ی ئاده‌میزاد:

گیرانی کونی پاشه‌وه‌ له‌ خه‌ودا مردنی خاوه‌نه‌ که‌یه‌تی به‌ زوویی... برانی پاشه‌وه‌ جێ به‌جێ نه‌کردنی سیله‌ی رۆحه‌ له‌ لایان خاوه‌نه‌که‌ی که‌سنی پاشه‌وه‌ی دایکی خۆی بینی له‌ خه‌ودا ئه‌گه‌ر نیازی هه‌ج کردنی هه‌بێ ئه‌وه‌ هه‌ج ده‌کات ئه‌گه‌ر نا له‌ کارووباری خۆی ده‌سته‌ووسان ده‌بێ که‌سنی لای وابوو پیسایی دێته‌ده‌ری له‌ پشته‌وه‌ی ئه‌وه‌ مال سهرف ده‌کا بۆ به‌رزه‌وه‌ندی گشتی. ئاو خوارده‌وه‌ به‌ پشته‌وه‌ ترووش برونی نه‌خۆشی‌یه: که‌سنی لای وابوو له‌ گه‌ل ژنیک خه‌ریکه‌ له‌ پشته‌وه‌ سواری بی ئه‌وه‌ خه‌ریکی به‌ده‌ست هێتانی مالی دوونیا‌یه‌ و ده‌ستی ده‌که‌وی:

په‌نمان: ئاوسان:

که‌سنی لای وابوو به‌ده‌نی یان جیگایێکی په‌نماوه‌ ئه‌گه‌ر هیشی هه‌بوو ئه‌وه‌ درد و غه‌مه: ئه‌گه‌ر نه‌ی بوو ئه‌وه‌ ده‌وله‌مه‌ندی‌یه.

پاژنه‌ پانی:

جوانی له‌ خه‌ودا په‌یدا برونی مندالی دیندارو هۆشیارن: خوار بروو و لاوازی. هه‌زاری‌یه: هیشانی مردنی منداله:

« پیتی تی »

ته سییحات کردن: یادکردنه وهی خوا:

ته سییحات کردن و ته هلیله و ته کبیر لیدان و سوپاس کردنی خوا له
خه ودا گرتنی ریبازی پی غه مبه ره دروودی خوی له سهر بی:

ته ورات:

خویندنی له خه ودا به مهرجنی ماناکه ی بزانی برپای پته وه به خوی
گه وره به لام که مانای نه زانی گرتنی ریبازیکه دژی ئایینی ئیسلامه:
خویندنی به ده ست نرژ وه به خزمه ت گه یشتنی پی غه مبه ره له خه ودا..
ئه گهر ژنیک لای و ابو ته وراتی ده خویند ئه وه کچی ده بی ئه گهر میردی
هه بی. خویندنی ته ورات به ئاوازه وه گه یشته به ئاوات.

تور: ترپ:

خواردنی له خه ودا ژن هیئانی نابه دله چاندنی کردنی کارنکی
زه حمه ته که تیدا تووشی ده رده سهری ده بی.

توپی پی:

یاری کردن له خه ودا به توپی پی به دواکه وتنی کاری بی ئه نجامه درانی

له خه‌ردا غه‌م و خه‌فه‌ته بۆ خاوه‌نه‌که‌ی. ک‌ری‌نی ژن هینانه به‌لام زۆر به زه‌حه‌ت:

تۆپی شه‌ر:

ها‌ریشت‌نو ده‌نگی له خه‌ودا ب‌لاو بو‌ونه‌وه‌ی قسه‌ی جیا جیا به له
هه‌رنه‌که.

ته‌باشیر:

خوار‌دنی له خه‌ودا تو‌وش بو‌ونی غه‌مه پێ نو‌وسینی ئامۆزگاری
که‌سێکه که سوودی نه‌:

ته‌یاره: فرۆکه:

که‌رتنی له هه‌رنه‌یک ب‌لاو بو‌ونه‌وه‌ی ده‌ردو غه‌مه. بۆ مه‌ردو‌مانی
کردنی بۆ هه‌رنه‌یک زۆرداری پاشای وولاته. سوار بو‌ونی له خه‌ودا کردنی
کاریکه که مه‌ترسی هه‌یه. سووتانی ته‌یاره کهم بو‌ونه‌وه‌ی جه‌رده‌یه...

تورپه‌یی:

تورپه‌یی له خه‌ودا لادانه له‌ری شه‌ریعه‌تی ئیسلام: به‌لام تورپه‌یی له سه‌ر
شتی کهم دینی دینداری راسته‌قینه‌ی خه‌ون بینه‌که‌یه..

ته‌حیات:

خو‌تندنی له خه‌ودا: دو‌عا قه‌بو‌ل بو‌ونی لای خوا‌ی گه‌وره‌یه به‌لام به
مه‌رجی له نو‌ژدا بی‌خو‌ینی. خو‌تندنی به‌ غه‌یری نو‌ژ هه‌م شادی و
خو‌شی‌یه.

ترش:

خواردنی شتی ترش له خه ودا کردنی کاری نابە دلە. بە لام ترش و شیرین.. خواردنی له خه ودا خوڤک فروشتنه به پاره که زۆر نارە وایه:

تارمایی:

دیتنی هەر تارماییک له خه ودا به دوا که و تنی شتی بێ سووده.

تەلسم:

دیتنی له خه ودا پهیدا بوونی درۆرو ده له سهیه له ناو خه لکی هه رتمه که.

ته رزه:

بارینی له خه ودا خه یرو خوشی به که زیانی نه بێ به لام نه گهر زیانی هه بوو نه وه هاتنی عه سکه ری لاساره بۆ وولات.

تنی گوشین تلّیت:

خواردنی تلّیت له خه ودا ده وله مه ندی به. خواردنی تلّیتی گزشتی حه یوانی که حه لال بێ کردنی خه یرو خه یرا ته به هه ژاران به لام به گزشتی حه رام نه وه کۆ کردنه وه ی مالی حه رامه بۆ منداله کانی. که سی لای واپوو تیگوشینی لایه و نای خوات نه وه مالی خزی ناخوات و ده بیته میرات له درای خزی:

تال:

خواردنی له خه ودا دزی کردنه له بابی خۆبی که نه نجامی پيسوا ده بێ

ترئ:

خواردنی ترئ ی پەش لە خەودا تووش بوونی غەمە هێ زەرد تووش
بوونی نەخۆشی یە هێ سوور تەندروستی یە هێ سبێ پزقی حەلālە..
گوشینی تری بۆ هەر شتی هەبێ بە دەست کە وێتی مالی دۆنیایە لە لای
باشای وولات.

تاووس:

گرتوو بە دەست کە وێتی لە خەودا مارە کردنی ژنیکە کە مندالی زۆر
دەبێ فرینی تاووس لە دەست هەر کەسێ لە دەست چوونی پلە ی بەرزە:
قەسە کردنی تاووس لە گەڵ هەر کەسێ بە دەست کە وێتی پایە ی بەرزە..
خواردنی گۆشتی تاووس خواردنی مالی حەرامە کە لە لایان ژنیکە
پەووشت پیس دەستی دە کەوێ:

تەپشو:

بە دەست کە وێتی لە خەودا ئامۆژگاری کردنی خەڵکە بۆ کرداری باش
خواری و کۆلی تەپشو مارە کردنی ژنیکە چەنە بازە کە بە هۆی تووشی
دەردەسەری دەبێ:

تیزاب:

خواردنی و کڕینی لە خەودا دەوڵە مەندی و ژبانی شادی یە.

تەیرە ئاویلکە مریشکە ئاوی:

خواردنی و گرتنی لە خەودا دۆزینەوێ پاری کۆنە کە خراوە تە ژن

تیل:

به کار هینانی به هموو جزوری گه پشته به ناوات له دواى دهرده سهری
به زوری:

تی نیه تی تینوویه تی:

که سنی له خه ودا لای واپوو تی نی برو نه وه له فرمانی خوای لایداوه
نه گهر لای واپوو که سیک ناوی دایه وه نه ویش خواردی به وه نه وه یارمه تی
دهدا بز ژن هینان یا بو ئیشیکی دنکه. نه گهر لای واپوو ناوده دا به خه لکی
تی نوو نه وه پاره ده دات به هه ژاران بو خوا.

ته ماته:

خواردنی له خه ودا تووش بوونی غه میکی که مه هه ل قه نی بر که ته ماته
ژن تلاقدانه. چاندنی ته ماته خزشک به شوودانه نابهدل ووشک بوونی
برکی ته ماته مردنی ژنی خاوه نه که یه تی.

ته یه موم:

که سنی لای واپوو ته یه مومى کرد بو نوژن کردن نه گهر ناو هه بوو نه وه
کردنی ئیشیکی بی شهرعی به وه نه گهر نا پته و بوونی دینداری به.

توتن:

چاندنی له خه ودا به ده ست هینانی مالی دونیا به. کیشانی به جگهره
قسه کردنی دژی ئایینی ئیسلامه:

ته ندوور:

درووست کردن و نان پئی کردنی له خه ودا جئ به جئ کردنی فه رمانی
خوا به پروو خانی له خه ودا که م دهستی خاوه نه که به تی:

تریان: تلیان، سه به ته:

کردنی تلیان له خه ودا بۆ خوئنده وار داناشی کتییی به سووده به لام بۆ
نه خوئنده وار کردنی کاری به سووده بۆ کۆمه ل...

تاعون:

که و تنه وهی تاعوون له وولاتیک په یدا بوونی شه پر کوشتاره.

ته پل: ده هۆل:

لیدانی بۆ شنایی و سه ما تووش بوونی غه م و خه فه ته بۆ خه لکی
هه رنه که به لام به بی سه ما کردن لیدانی بلاو بوونه وهی شتی به سووده.

تیمساح:

گۆشتی تیمساح خواردنی له خه ودا مال خواردنی هه رامه له لایان
پاشای وولات کرشتنی له خه ودا فه وتانی پاشای وولاته.

تازیه: سه رخۆشی: پرسه: شین گاه:

تازیه کردن له که سینک له خه ودا یارمه تی دانی مال و مندالی که سه که...یه
دانیشن له سه ر تازی یه ژبانی خۆشه و کامه رانی یه: تازیه دانان بۆ مردووی
خۆی ژن هینانه یان بۆ کۆری یان بۆ خزمینکی خۆی نه گه ر که سینکی هه ژار

لای واپرو تازی داناوه نهوه زور دهوله مه‌ند ده‌بی به‌هزی بازرگانی.

تابووت:

به‌ده‌ست که‌وتنی له‌خه‌ودا بۆ مه‌لا عیلمی زۆره بۆ هه‌ژار مالی زۆره بۆ بازرگان سوودی زۆره بۆ جووتیار ده‌رامه‌تی زۆره بۆ کار به‌ده‌ست به‌رز برون پله‌یه: دانیشن له‌ناو تابووت ژبانی ئارام و خوشی یه..

ته‌شی:

به‌ده‌ست که‌وتنی ته‌شی که‌جوان بی‌ماره‌کردنی ژنیک کابانوو ئارامه‌پستن به‌ته‌شی بو‌خوێنده‌وار هه‌ژاروه‌دانا به‌نه‌خوێنده‌وار فیر برون پیشه‌سازی سووکه‌و به‌سووده. شکانی ته‌شی له‌ده‌ست چرونی مالی دونیا به‌بۆ خاوه‌نه‌که‌ی:

ته‌ق ته‌ق:

له‌خه‌ودا بیستنی ته‌ق ته‌ق له‌هه‌رمینک بلۆ بوونه‌وه‌ی پروو پاکنده‌ی میری یه‌که‌بی سووده.

تیری:

که‌سنی لای واپرو زور تیره‌که‌به‌هزی تووشی نار هه‌تی بووه‌نه‌وه‌زوو ده‌مری نه‌گه‌رنا ده‌وله‌مه‌ند ده‌بی.

تۆبه:

که‌سنی لای واپرو تۆبه‌ی کرد له‌خه‌و یا نه‌وه‌براده‌رایه‌تی مه‌لایان ده‌کار

سرودی زۆریان لێ وەرده گرتی ده‌رباره‌ی ئایین.

ته‌ره‌ساز: ترخینه:

خواردنی ته‌ره‌ساز له‌ خه‌ودا به‌ قسه‌ کردنی که‌ سینکه‌ ئاموزگاری خه‌راپه‌ کردنی لێ ده‌کات وه‌ نه‌نجامی تووشی ده‌رده‌سه‌ری ده‌بی.

تانۆک:

تانۆک کردن به‌ داری ته‌ر درووست کردنی مزگه‌وته‌ به‌لام به‌ داری ووشک موعامه‌له‌تیککی زیان هه‌ینه‌ره‌.

تیر:

دیتنووکپینی تیرو جه‌وال و خرار له‌ خه‌ودا برادریکه‌ که‌ زۆر ئاگاداری نه‌نی یه‌و و بلاوی ناکاته‌وه‌. درانی ته‌وانه‌ گرتنی براده‌ری زمان دراپه‌.

تیر:

به‌ده‌ست که‌وتنی له‌ خه‌ودا هه‌یزو ده‌سته‌لانه‌ ته‌گه‌ر لای وابوو تیری گه‌رته‌ شتیکیرو لێ نه‌دا ته‌وه‌ قاسیدیک بو‌ ئیشیکی ده‌نیری که‌ ناکرتی ته‌گه‌ر ژیتیک تیر بگه‌رتنه‌ پیاوی ته‌وه‌ ژنه‌که‌ هه‌ز له‌ پیاوه‌ که‌ ده‌کات به‌لام پیاو تیر بگه‌رتنه‌ ژن ته‌و بوختان به‌ ژنه‌که‌ ده‌کات.
ته‌نگه‌ نه‌فه‌سی: هه‌ناسه‌ ته‌نگی:

ته‌نگه‌ نه‌فه‌سی له‌ خه‌ودا تووش بوونی ژبانی ناخۆشه‌و هه‌روه‌ها قه‌ردار بوونه‌ به‌ زۆری.

ته واف کردن:

که سنی لای و ابو له ده وری مالی خوا ته واف ده کات نه وه تویه ده کات
له گونا حان. ته واف کردن به سواری جیماع کردنه له گه ل ژنیک که پنی
ناشی به شهرع.

تفتیلک:

گرتنور کوشتنه وه و گوشتی خواردنی له خه ودا بوختان کردنه به
کچیکی پاک که به هوی نه و بزخانه ده کورزی:

توو:

خواردنی له خه ودا دینداری به. چاندنی له خه ودا پاره دانه به هزاران
بو خوا برینی داری تور لادانه له فهرموده ی خروا. خواردنی همورو
جوزه توو زور باشه به لام تووی زهرده خوشی به.

ته رازوو:

پیوانی شت به ته رازو خیر کردنه بو مردوی خوی: دروست کردن
ته رازوو زه کات دانی ماله که سنی لای و ابو ته رازووی زپری دیت په یدا
بوونی عالمیکی دینی به که سوودی هه به بو موسولمان.

ترؤزی: خه یار: خرچه:

خواردنی نه رانه له خه ودا ماره کردن ژنیک که م نه رکه چاندنی نه مانه
له خه ودا به دوا که وتنی کاری بی سووده.

تاداری نۆیه تی:

که سنی لای وابوو تووشی تاداری بووه له خهودا ئهوه تۆبه ده کات له گوناخان و خوالی ده بووری:

تف: خۆزی:

که سنی لای وابوو له خهویا که سینک تفی پیا کرد ئه و که سه بوختانی پێ ده کا تف کردن به سهر زه ویدا ژن ماره کردنه تف کردنه سهر دیوار مال سهرف کردنه بۆ غهزا کردن. تف کردنه سهر دار جێ به جێ کردنه په یمانه.

تهون:

تهون کردن له خهودا بۆ ژن شادی یه. به لام بۆ پیاو غه م و دهرده.

ترپاک:

خواردنی له خهودا لادانه له پێ راست و گرتنی پێ چهوته له ژبان.

تفنگ:

فراوانی له خهودا ژبانی شادی یه به لام تهنگی له خهودا مردنی به ناکاوه بوو خاوه نه که ی. هیشانی له خهودا تووش بوونی غه مه:

تهشی پستن:

پستنی خوری بۆ ژن به ختیار یه لای میردی نه گهر میردی هه پێ نه گهر ناگه یشتنه به ئاوات. پستنی لۆ که خه یانه ت کردنه ژنه به میردی خۆی ره ستنی که تان و کندر ئیش کردنه به و نامۆزگاری یه ی که ده ی که ن هه ل وه شانده وه ی پرسی پستراو په یمان نه گه یاندنه جێ یه.

ته له:

دانانی ته له بۆ گرتنی هەر شتیک فیل کردنه له خه لک. شکانی ته له
دهرکه وتنی فیل بازه له ناو کۆمه ل. گرتنی هەر شتی به ته له زال بوونه به سهر
دووژمندا به ئاسانی.

ته پۆلکه گردۆلکه:

چوونه سهر ته پۆلکه له خه ودا پشت به سته به که سیتی دیندار
پروو خانی مردنی که سیتی به سووده: بۆ کۆمه ل.

ته موو مژ: ته متومان:

پیدا بوونی ته موو مژ له ههر نمیک پروودانی کوشتارو شه ره له نیاوان
هاوولایان که سی لای وابوو ته موو مژ خانوو که ی داپوشی شه زور
تاوانبار به رانه ر فره مانی خوا تۆ به بکات باشه.

ترسان:

که سی له خه ویا لای وابوو ترسی هه یه شه له و شته ی ترسی لی هه یه
ده پارێزری.

تالان:

تالان کردن له خه ودا سه رپی چه له فره مانی خوا.

ته ویله:

درووست کردنی ته ویله. له خه ودا خیر کردنه به هه ژاران. سواق دانی
به قور کردنی نیر بازی به پروو خانی ته ویله به جی هیشتنی خانوو به ره ی

خزیه‌تی بۆ گوندیکی دوور که بدمه تووشی زیان ده‌بی.

تیشکی پۆژ:

دیتنی تیشکی پۆژ به جوانی. ژبانی شادی به بۆ کابرا نه‌گەر لای واپور
تیشکی پۆژ شتیکی سووتاند نه‌وه ترخی خوارده‌مه‌نی گران ده‌بی.

تفه‌نگ:

به‌ده‌ست که‌وتنی له‌خه‌ودا هیزوو ده‌سته‌لاته: گولله‌هاوشتن به‌تفه‌نگ
بلاو برونه‌وه‌ی ده‌نگ و باسه‌ده‌ریاره‌ی دونیا.

تیمار کردن:

که‌سی لای واپور له‌تیمارخانه‌تیماریان کرد بۆ چاک بوونه‌وه‌ی
نه‌خزشی نه‌وه تیمار کراوه که‌تۆبه‌ده‌کات له‌گوناهان له‌لای مه‌لاییکی
به‌رز دیتنی تیمارخانه‌له‌خه‌ودا به‌دواکه‌وتنی فهرمووده‌ی قورئانه.

« پیتی جیم »

جیژنه:

کەسێ لە خەویدا لای وابوو کە جەژنی قوربانە ئەو پزگاری دەبێ لە
خەم و دەردەسەری. ئەگەر لای وابوو جەژنی پەمەزانە ئەو ئەگەر زیانی
مالی لێکەوتبێ خوا بۆی پرده کاتەو.

جوپرائیل:

دروودی خوائی لی بێ دیتنی لە خەودا ئەگەر پرووی خۆشی بو ئەو بە
دواکەوتنی فەر مۆودە ی پێ خەمبەرانی زیانی شادی یە لە دنیا دا بە لام
ئەگەر پرووی گرژ بوو ئەو خەوینە کە روو دە کاتە کەم دینی. کەسێ لای
وابوو جوپرائیل شتیکی دایە ئەو بە شەهیدی دەمری و دە چیتە بە هەشت..

جەهەنتەم دۆزەخ:

چوونی جەهەنتەم لە خەودا کردنی گوناخی گەورە یە. ئەگەر لای وابوو
کە سینک بردیە ناو جەهەنتەم ئەو هانی دەدات بۆ گوناخ کردن. چوونی
جەهەنتەم و هاتنە دەر وە تۆبە کردنە لە گوناخان. ئەگەر دەرگەوانی
جەهەنتەم خستیه ناو جەهەنتەم وە. ئەو تەرکی نوێژو پۆژوو زە کات
دە کات. گرمە ی ئاگری جەهەنتەم و خستنه ناوی خەلک پوودانی شەپنکی
ستەمە لە دنیا دا کە زۆر کەس لەو شەپە دە کوژری:

جه‌لاد:

که سنی لای و ابو له خه و یا جه‌لاده نه وه برختان به خه‌لک ده‌کات:
کوشتنی جه‌لادوو مردنی. بلاق بوونه‌وه‌ی یاسای ئیسلامه به جووانی له
ناو کز مه‌لی ئاد میزاد.

جنوکه: نه‌جنده: له‌مه‌چیژ:

دیتی جنوکه له خه‌ودا قسه له گهل کردنیان مانای وایه نه‌و که سه
فیل‌بازه و فیل له خه‌لک ده‌کات. نه‌گه‌ر لای و ابو هاتنه مالی و شتیان برد
نه‌وه دز به مالی فیر ده‌بی و زۆردار شتی لی ده‌ستینی. ماره کردنی ژنی
جنوکه ده‌وله‌مه‌ند بوونه:

جۆلانه: دارده‌لامه:

سوار بوونی جۆلانه له خه‌ودا بیروو بروای خراپه به‌ران به‌ر به‌ ئایینی
ئیسلام به‌ر بوونه‌وه له دارده‌مه‌لا تووش بوونی گوناحی زۆره:

جرج: مشکه کویره

کوشتنی و گرتنی رزگاری به له حیلە‌ی حیلە‌بازان. گزشت خواردنی له
خه‌ودا خواردنی مالی حه‌رامه. گرتنی و به‌ره‌لا کردنی سه‌فه‌ر کردنه بۆ
رولاتی دوورو نه‌ناسراو.

جووله‌که:

دیتی له خه‌ودا نه‌گه‌ر پیناسی نه‌وه فیل کردنه له موسولمانان. به‌لام
دیتی جووله‌که که نه‌یناسی نه‌وه نه‌ولای خواجه نه‌گه‌ر که سینک لای و ابو
بووته جووله‌که نه‌وه به‌ران به‌ر به‌ موسولمانه‌تی دلی پاک نه.

جوانو: جوانیله:

که سینک له خه ویا جوانووی می بیینی نه وه سالیکی خوڅرو به
 ده رame ته به لام جوانووی نیر په یدا بوونی کوره بو خاوه نه که ی. سوار بوونی
 گه یشته به ثاوات. مردنی له ده ست چوونی پایه ی به رزه بو خاوه نه که ی.
 خواردنی گوشتی کردنی ئیشیکه نابرووی ده با:

جهوت:

چینی جهوت. به ده ست که وتنی رزقی حه لاله. خواردنی تووش
 بوونی نه خوڅشی یه: هارینی خیر کردنه به هه ژاران:

جاتره: نه عنا کیویله

خواردن و کردنی له خه ودا. موعامه له ی بی دروو فیله: که ده یکات

جه وهنده. کونده ی ئاو:

که سینک نه خوڅش نه گهر له خه ودا کونده ی ده ست که وت نه وه. چاک
 ده بیته وه بویی ژن ژن هیتانه. بو هه ژار ده وله مهندي یه. درانی له خه ودا
 مردنی خاوه نه که یه تی: کونده ی پر ئاو له خه ودا دیتنی ژنی ئاوسه که
 کورنکی ده بی. کونده ی رهش که ئاوی تیدابی تووش بوونی
 خاوه نه که یه تی بو نه خوڅشی و ده رده سهری:

جال جالوکه. داپیروکه:

دیتنی له مالیک ژنکی مه کربازه. که سنی لای و ابوو جال جالوکه که وته
 سه ر زه وی نه وه زستان زور ساردوو سهخت ده بی: بزر بوونی جال جالوکه

له هه‌رمینیک زۆر بوونی پیشه‌سازی‌یه: ته‌ونی جال جالۆکه له هه‌ر
جینگاییک په‌یدا بوونی نه‌خۆشی‌یه:

جووانی:

جووان بوون له خه‌ودا شادی و خۆشی‌یه. نه‌گه‌ر ژنیک لای وابوو له
خه‌ودا جووان بووه‌ ئه‌وه زۆر به‌خته‌وه‌ر ده‌بی له ژياندا.

جۆلا:

که‌سینک لای وابوو له خه‌ودا بووته جۆلا ئه‌وه ئیشی خه‌لک جی به‌جی
ده‌کات: جۆلایی کردن بۆ خوینده‌وار دانانی هۆنراوه‌یه به‌لام بۆ
نه‌خوینده‌وار ژيانی ده‌رده‌سه‌ری‌یه.

جه‌رگ: جگه‌ر:

هیشانی جه‌رگ نه‌خۆشی مندالی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی برین و پرزنی مردنی
مندالی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. خواردنی ده‌ست که‌وتنی تین درووستی‌یه:

جیوه:

به‌ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا فیر بوونی زانیاری‌یه. خواردنی له خه‌ودا
نازار دانی خه‌لکی هه‌ژاره به‌بی هه‌تجه‌ت:

جیابوونه‌وه:

که‌سینک لای وابوو له ژنی خۆی جیابوووه. ئه‌وه خۆشه‌ویستی نێوانیان
زۆر ده‌بی. به‌لام جیابوونه‌وه له خزم و که‌سی کردنی ئیشیکه‌که‌ ده‌ژی خزم و

جوانو: جوانیله:

که سیک له خه ویا جوانووی می بیینی نه وه سالیکی خوشو به
دهرامه ته به لام جوانووی نیر په یدا بوونی کوره بو خاوه نه که ی. سوار بوونی
گه یشته به ثاوات. مردنی له ده ست چوونی پایه ی به رزه بو خاوه نه که ی.
خواردنی گوشتی کردنی ئیشیکه ئابرووی ده با:

جهوت:

چینی جهوت. به ده ست که وتنی رزقی حه لاله. خواردنی تووش
بوونی نه خوشی یه: هارینی خیر کردنه به هه ژاران:

جاتره: نه عنا کیو یله

خواردن و کردنی له خه ودا. موعامه له ی بی دروو قیله: که ده یکات

جه و نه ده. کونده ی ئاو:

که سیک نه خوش نه گهر له خه ودا کونده ی ده ست که وت نه وه. چاک
ده یته وه بویی ژن ژن هیثانه. بو هه ژار ده و له مهن دی یه. درانی له خه ودا
مردنی خاوه نه که یه تی: کونده ی پر ئاو له خه ودا دیتنی ژنی ئاو و سه که
کورنکی ده بی. کونده ی رهش که ئاو ی تیدابی تووش بوونی
خاوه نه که یه تی بو نه خوشی و ده رده سه ری:

جال جالو که. داپیرو که:

دیتنی له مالیک ژنکی مه کربازه. که سنی لای و ابوو جال جالو که که وته
سه ر زه وی نه وه زستان زور ساردوو سه خت ده بی: بزر بوونی جال جالو که

له هه ریمیک زۆر بوونی پیشه سازی یه: ته ونی جال جالۆکه له هه ر
جینگانیک په یدا بوونی نه خوشی یه:

جووانی:

جووان بوون له خه ودا شادی و خوشی یه. نه گهر ژنیک لای وابوو له
خه ودا جووان بووه نه وه زۆر به خته وهر ده بی له ژياندا.

جۆلا:

که سینک لای وابوو له خه ودا بووته جۆلا نه وه ئیشی خه لک جی به جی
ده کات: جۆلایی کردن بۆ خوینده وار دانانی هۆنراوه یه به لام بۆ
نه خوینده وار ژيانی ده رده سه ری یه.

جه رگ: جنگه ر:

هیشانی جه رگ نه خوشی مندالی خاوه نه که یه تی برین و پرزنی مردنی
مندالی خاوه نه که یه تی. خواردنی ده ست که وتنی ته ن درووستی یه:

جیوه:

به ده ست که وتنی له خه ودا قیر بوونی زانیاری یه. خواردنی له خه ودا
نازار دانی خه لکی هه ژاره به بی هه نه جت:

جیابوونه وه:

که سینک لای وابوو له ژنی خۆی جیابوووه. نه وه خۆشه وستی ئیوانیان
ده ر: به لام حان نه وه له خزم که سه ر کم دنه. ئیشیکه که دژی خزم و

که سی خوی ده بکات.

جبرگ:

گرتنی له خه ودا ماره کردنی ژنیکې چه نه بازو و بئ هوشه: کوشتنی له
خه ودا ته لافدانی ژنه که یه تی: خواردنی گوشتی: خیر کردنه به هه ژاران.

جومعه:

کردنی نوژی جومعه: چه ج کردنه به مالی حه لال. که سنی لای و ابو
نوژی جومعه ده کراو به لام نه و نه چوو بژ نوژ کردن نه وه پاییی ده کات له
دینداری. گوی گرتن له ووتاری جومعه گرتنی پبیازی شه ریمه ته: کردنی
جومعه له ناو شارو بازارو دهشت و شاخ تووشی بوونی خه لکه که یه به
به لایینی دزواری ناکاو. کردنی جومعه روو به پوژ هه لات یان پوژ ناو یان به
ناته و اوای لادانی خه لکه له پبیازی قورانی پیروزو دواکه و تنی شتی دژی
ئیسلا مه تی یه:

جه ماعت:

نوژ کردن به جه ماعت له خه ودا گرتنی فهرمووده ی خوایه و مردنه له
سه ر ئایینی ئیسلا مه تی:

جیران: درواسی:

دیتنی جیران له خه ودا به شادی شادی یه به غه مباری غه مه شه پر کردن
له گه ل جیران زیاد بوونی خوشه وستی یه له ئیوانیان.

جهرده: ری گر:

گرتنی و کوشتنی جهرده له خه ودا بلآو بوونه وهی دادپهروه ری به زۆر
بوونی جهرده له هه رتمینک به رگری کردنی خواپه رستی به له لایان هه ندی
دهسته لاتدار:

جیقنه: ریخنه: ریپوق:

که سینک لای وابوو له خه ویا جیقنه ی خواردیان که وته سه ره به ده نی یان
ته رینک پندا کرد نه وه له لای براده رینک جلکی نوئی بۆ دیت به دیاری
که دلی پی خوش ده بی:

جهره په: شه ره: گۆزه:

دیتنی جهره په که ره له خه ودا پیاوینکه که منداله سونته ده کات یانی
خه ته نه ده کات: که سی لای وابوو جهره زه ی شکا نه وه ژنه که ی ده مرئ ئار
خواردنه وه له جهره په چوونی لای ژنی خۆ به تی که له هیزدایه.

جوو تمانه:

نه گهر ژنیک لای وابوو دوو مندالی پینکه وه بوو نه وه - میرده که ی زۆر
ده و له مه ند ده بی نه گهر کوپ بن به لام نه گر کچ بن نه وه ژنه که تووشی غم
ده بی له لای میردی خۆ به وه به هزی هه وئ هینانه به سه ریا:

جلیت بازی: کایه به دار

کردنی جلیت بازی له خه ودا به جی هینانی فه رمانی خوا به و تۆ به
کردنه له گرناحان به راستی:

جوگا:

پاک کردنه وهی جوگهی ئاو به جی هینانی فرمانی خوایه.. درووست
کردنی جوگا خوندنی قورئانی پیروزه به زوری.

جه نهجه پ:

به دهست که وتنی له خه ودا ژن به ژن کردنه له گهل که سیککی خاوهن
عه شیرهت که سوودی هه په بۆ خه لک:

« پیتی چی »

چاروگه: سهرپوش: كۆلوانه:

ئەگەر ژىنىك لاي واپور چاروگه‌ي جوانى له خۇدا ئەوه لاي مېردى
بەريز دەبى. ئەگەر پياوى لاي واپور چاروگه‌ي له خۇدا ئەوه تووشى بەلا
دەبى. دپانى چاروگه‌ي ژن هەژارى خاوەن ژن كەيه ئەگەر ژنى له خەودا له
لاي خەلك چاروگه‌ي له سەر فريدا ئەوه ئيشينكى بى ئاپرووانه دەكات.

چەمەن:

بنوارە مېرگ.

چەورى:

خواردنى چەورى حەلال له خەودا دەست كەوتنى مالى حەلالە بەلام
خواردنى شيربايى يە: سەر چەور كردنى به پوون له خەودا به دووا كەوتنى
فەرمووده‌ي پى غەمبەرە (د.خ) سمىل چەور كردن سويند خواردنى به
دروويه: بە دەن چەور كردن بۆ نەخۆش چاكبەرو نه‌وه يە. خواردنى پوونى
مەر له خەودا ديندارى يە هى بزن و گاميش و چىل دەست كەوتنى مالى
دونياه پزاندنى پوون بۆ سەرزەوى كردنى ئيشى بى سووده: خواردنى
پوونى كەرە كۆپنكى باشه خوا دەيداتى ئەگەر ژنى هەبى ئەگەر نارور
دەكاتە ديندارى.

چلک: قرئز:

که سنی له خه ویا و ابوو چلکی یان به دهنی چلکنه نه وه بی نه مری خوای
زور کردووه شووشتنی چلک تزه کردنه له گوناخان.. خواردنی قرئز به
دوا که وتنی نیربازی به:

چیچکه ی گوی: نه رمی گوی:

که سنی لای و ابوو چیچکه ی که سیکي گرت نه و که سه ده یته پشتگیری
له جی به جی کردنی کار و بار دا. هیشانی چیچکه ی گوی و برینی له ده ست
چوونی براده رنکی دلسوزه.

چنین:

چینی هر رتسینک له خه ودا بز خوئنده وار دانانی شیعره به لام بزونه
خوئنده وار ده ست که وتنی مالی دویا به:

چه تر سه یوان:

هه ل گرتنی چه تر له بهر باران لادانه له فرمانی خوا به لام له بهر گهر ما
کردنی چه به به مالی چه لال.

چه بکه گول ده سکه گول:

که سنی لای و ابوو له خه ویا ژنیک پیر چه بکه گولی دایه نه وه کوری
ده داتی نه گهر ژنی ه ییت. به لام نه گهر لای و ابوو ژنی گنج دای بی نه وه
ژنی خزی ته لاق ده دات نه گهر لای و ابوو پیاوی ده سکه گولی دای نه وه
تزه ده کات له گوناخان.

چلم:

ئه‌گەر که سینگ له خه و ئندا لای وابوو چلمی فرپندایه سه‌رزه‌وی ئه‌گەر
ژنی هه‌بێ ئه‌وه کچی ده‌بێ ئه‌گەر چلمی به‌ ژنی خویندا کرد ئه‌وه ژنه‌که‌ی
مندالێکی ناته‌واوی ده‌بێ و ناژی ئه‌گەر لای وابوو چلمی به‌ مالتیک دادا
ئه‌وه له‌ و ماله‌ یان ژنیک ده‌خواری یان خه‌یانه‌ت به‌ ژنیک له‌ ماله‌ که ده‌کات.
که‌سی لای وابوو چلمی خوارد ئه‌وه مالتی کوپری خوی ده‌خوات. زۆر
هاتنی چلم له‌ لوت قه‌رددانه‌وه‌یه. فرپندانی چلم بۆ لای راست په‌یدا بوونی
کوچه‌ بۆ لای چه‌پ کچه‌: فرپندانی چلم بۆ سه‌ر جینگه‌ی که‌سینگ خه‌یانه‌ت
کردنه‌ له‌ گه‌ل که‌سه‌ که‌.

چه‌رم: چاندن: تۆودان:

خواردنی له‌ خه‌ودا داهااتنی گرانی نرخێ خوارده‌مه‌نی‌یه. له‌ به‌ر کردنی
چه‌رم کردنی کاری بێ سووده‌ تۆودانی زه‌وی ئاووس بوونی ژنه‌که‌یه‌تی به‌
مه‌رجی زه‌وی هێ خوی بێ. به‌لام تۆودان له‌ زه‌وی که‌سینگ خه‌یانه‌ت
کردنه‌ به‌ ژنه‌که‌ی خاوه‌ن زه‌وی‌یه‌ که‌ چانی تۆو له‌ سه‌ر له‌ پی ده‌ست کردنی
تیربازی‌یه‌ ئه‌گەر لای وابوو له‌ هه‌رمێک درووه‌ یان ده‌کردووه‌ ختی نه‌بوو
ئه‌وه‌ مردن له‌ و هه‌رمه‌ زۆر ده‌بێ. گه‌ران له‌ ناو کێلگه‌ی سه‌وزدا تووش
بوونی غه‌زایه‌ بۆ خوا. ئه‌گەر لای وابوو ئه‌و تۆوه‌ چاندوویه‌تی شین بروه
ئه‌وه‌ زۆر دینداری ده‌کات. چاندنی گه‌نم و جۆر زۆر باشه‌ ئه‌گەر لای وابوو
ئو تۆوه‌ی چاندی شین نه‌بوو ئه‌وه‌ ژنه‌که‌ی نه‌زۆکه‌:

چاو:

پرووناکی چاو له‌ خه‌ودا دینداری‌یه‌ به‌ زۆری. کوتر بوونی که‌م دینی‌یه‌.

کوتر برون و چاک برونه وه تۆبه کردنه له گونا حان. برون یه ک چاو کردنی
 گونا حیکی زۆر گه وره یه کل له چاو کردن به دهست که وتنی پایه ی به رزه
 هه برون چاری زۆر به دهست که وتنی پله ی ئه ولیای خواجه به مهر جی به
 هه مرویان بینئ: هیشانی چاو - لادانه له فرمانی خوا:

چری:

که سنی لای وابوو به دهنی چرچ بووه ئه وه تووشی هه ژاری ده بی:

چه وه ندهر:

خواردنی و چاندنی له خه ودا به دهست که وتنی مالی حه لاله ..

چه په ر:

بنواره تانوک:

چۆپه: چه پ

که سنی لای وابووشتی باش و به رتزه به دهستی چۆپه ده کات وه کونان
 خواردن و قورئان هه ل گرتنو و ته سیحات کردن ئه وه لایداوه له
 فرموده ی پی غه مبه ری ئیسلام (د.خ).

چارداغ:

کردنی چارداغ له خه ودا کارکردنی به سووده. تیک چوونی چارداغ له
 دهست چوونی مالی دونیایه سوتانی چارداغ له هاویندا مردنی ژنی
 خاوه نه که یه تی به لام له زمستاندا دلدار یه له گه ل بیوه ژنیک که زیانی له
 دهست ده بینئ.

چادر: خێوه: تاول:

به‌ده‌ست که‌وتنی چادری نوێ ژن هێنانه. دیتنی چادری سپی و سه‌وز
زیاره‌ت کردنی گۆری شه‌هیدانه. که‌سی لای وابوو چادری خۆی پێچایه‌وه
ئه‌وه‌ زوو ده‌مری هاته‌ ده‌ر له‌ بن خێوه‌ یان که‌وتنی خێوه‌ له‌ ده‌ست
پله‌ی به‌رزی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی: سووتانی خێوه‌ له‌ هه‌رمێک په‌یدا بوونی
شه‌روو کوشتاره‌ له‌ هه‌رمه‌..

چه‌مانه‌وه: داهاته‌وه:

که‌سیک لای وابوو له‌ به‌رده‌می که‌سیک داهاته‌وه‌ ئه‌وه‌ کارێکی له‌پێشه
که‌ پێوستی به‌ یارمه‌تی دان هه‌یه‌ بۆ جێ به‌جێ کردنی.

چه‌بله:

چه‌بله‌ لێدان له‌ ئاهه‌نگدا له‌ گه‌ل خه‌لک شادی یه‌ به‌لام به‌ ته‌نیا چه‌بله
لێدان توش بوونی غه‌می زۆره‌.

چرا:

دیتنی پرووناکی چرا له‌ خه‌ودا ژبانی خۆشه‌. کوژانه‌وه‌ و کز بوونی چرا
هه‌ژاری خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. کوژانه‌وه‌ی له‌ ده‌ست نه‌خۆش مردنی
نه‌خۆشه‌ که‌یه‌ گرتنی چرا به‌ ده‌سته‌وه‌ دینداری زۆره‌ پته‌ و گرتنی پێبازی
دیندارانه‌.

« پیتی حی »

حفصه ژنی پنی غه مبه ر:

به خزمهت گه یشتنی له خه ودا بو پیاو تووش بوونی غه مه به لام بو ژن
به ختیار یه ههروه ها به خزمهت گه یشتنی هه ژنیک له ژنانی پنی غه مبه ر
هو ی شادی و خوشی یه.

حه سیر:

درووست کردنی له خه ودا تووش بوونی ئیشیک یه زه حمه ته به لام
ئه نجام باش ده بی نوژ کردن و له سه ر دانیشتنی له خه ودا کردنی کاری
به سووده بو خوی و کژمه له که ی.

حه ج کردن:

حه ج کردن له کاتی خوی به جی به جی کردنی هه منو و مه رجه کانی یه وه
ئه وه په زامه ندی خوا به له و که سه ئه گه ر لای وابو هه ر به ته نیا ده چی بو
حه ج و خه لک به پنی ده کرد ئه وه به زوویی ده مری کردنی حه ج و عه مره
به یه که وه ته مه نی در پتزو و دانه وه ی ئه سپارده ی خه لکه به ته واوی.

حه مام: گه ر ماو:

چرون بو حه مام له خه ودا غه میکه بوی روو ده دات له لایان ژنی یه وه..

درووست کردنی هه‌مام له خه‌ودا دامین پیسی به ده‌یکات که‌سی لای
وابوو له هه‌مام دانیشتوو کۆمه‌لی به ده‌وره‌وه بوو نه‌وه زینا ده‌کات له گه‌ل
ژینک ئاشکرا ده‌بی: نه‌گهر ژن و پیاو پیکه‌وه به‌رووتی چوونه هه‌مام له
جینگایێ نه‌وه خه‌لکی نه‌وی تووشی به‌لا ده‌بن. درووست کردنی هه‌مام له
جینگایێ به‌یدا بوونی ژینکی داوین پیسه‌ له‌و گه‌ره‌که:

حه‌یران:

بنواپه‌ گۆرانێ:

حه‌لوا:

خواردنی له خه‌ودا دین په‌رسته به‌ دلسۆزی:

حیه‌له‌ حیلنی نه‌سپ:

له خه‌ودا حیه‌له‌ حیلنی نه‌سپ سه‌رکه‌وتنی موسولمانانه به‌ سه‌ر کافردا له
غه‌زا کردن.

حیزی:

تروش بوونی نه‌م په‌ووشته له خه‌ودا جاسووسی کردنه له سه‌ر
که‌سینکی که‌ پشت‌گیری خۆی ده‌کات.

حه‌سانه‌وه:

که‌سی لای وابوو له‌ دوای ماندوبون هه‌سایه‌وه نه‌گهر نه‌خوش بوو
ده‌مری، نه‌گهر قه‌رزار بو قه‌رز ده‌داته‌وه، نه‌گهر غه‌مبار بو شادی نه‌بی.

حه والّه:

که سنی لای و ابو له خه ریا شتیکیان حه والّه کرده سه ری شه وه
داخوازی کچی یان خۆشکی لیده که ن به لام نه یدات باشتره:

حاجی له ق له ق:

کوشتو گرتنی له ناودانی دووژمنیکی گه وره یه نیشتنه وه ی حاجی
له ق له ق له سه ربانی هه ر که سیک ده عوه ت کردنی پیاوئی مه زنه بۆ نان
خواردن. قسه کردنی له ق له ق په یدا بوونی کاری سه ر سوږهینه ر گرتنی
له ق له ق و ئارام کردنی له ماله وه په یدا کردنی براده رنکی ئارامه:

حلیمة السعدیة:

به خزمه ت گه یشتنی له خه ودا بۆ پیاو ژن هیتانه به لام بۆ ژن په یدا
بوونی کوږنکی نازداروو قه شه نگه:

« پیتی خئی »

خضر:

به خزمهت گه یشتنی خضری زینده دروودی خوای لی بی به پرووی
گه شه وه نه و که سه حج ده کات: دیتنی له هه رنمیک خوشی و هه رزانی به..

خه دیجه:

به خزمهت گه یشتنی خاتون خه دیجه خیزانی بی غه مبهری مه زن
(محمد) دروودی خوای لی بی نه وه ریباز گرتنی خوا پرستی به. نه گهر
شتیکی دایه که سیک نه و که سه له سهر نایینی ئیسلام ده مرئ:

خانه قا: ته کیه:

جوانی و پهر داغی ته کیه و خانه قا له خه ودا له هه رنمیک پهره سه ندنی
دینداری به پرو خانی کز بوونی دینه چوونه ناو خانه قا پتهوی ئیمانه.

خه تیپ: ووتار: بیتر:

که سیک لای و ابو ووتاری نورژی هه بیی ده دات نه وه پایه ی به رزی
ده ست ده که وی به لام نه گهر ووتار ده ره که ژن بو نه وه میرده که ی ته لاقی
ده دات و ژنه که ش له زینا کردن پیژوو فرنده دات نه گهر که سیک بی ژن
ووتار بدات ژن ده هینی:

خه نجه ر:

به ده ست که وتنی خه نجه ری جه وه رد ار هیزوو ده سته لاته. شکانی
هه ژاری به. خه نجه ر نانه وه له کالان بۆ که سینک بئی ژن ژن هینانه که سنی
خه نجه ری خوی له ناو کالانی خه نجه ری که سینک بئی له خه ودا نه وه زینا
ده کات:

خه لات:

بنواره پاداشت.

خه رته له:

خواردنی له خه ودا نه وه که سینک ده یه ویت به ناوی دۆستایه تی ژهری
بداتی.

خوخ:

خواردنی له خه ودا نه گهر شیرین بوو شادی به نه گهر تال بوو غه مه
نه گهر مزر بوو تووش بوونی ترسه له لایان ناحه ز چاندنی نه مامی خووخ
یارمه تی دانی هه ژارانه به مالی دوونیا وو شک بوونی داری خووخ مردنی
پیاو تکی خیر که ره له هه رتیه که:

خه نووک:

زور بوونی برکی خه نووک له گوندیک تیک چوونی گونده که یه و چۆل
بوونیه تی خواردنی بۆ نه خوش چاک بووه نه یه به لام بۆ له ش ساغ سه رف
کردنی ماله بۆ که سینک نه سوودی دونیای هه یه نه هی قه یامه ت.

خاش خاش:

به‌ده‌ست که‌وتنو بۆن کردنی گولی خاش خاش به‌ده‌ست که‌وتنی مالی
قورماره ووشک بوونی له خه‌ودا له ناو چوونی پاشای وولاته.

خشه‌خش:

که‌سیک له خه‌ودا نه‌گه‌ر گویی له خشه‌خش بوو نه‌وه که‌سیک
ده‌به‌وی حیه‌ی لی بکات و ژنه‌که‌ی یان کچی هه‌ل خه‌له‌تینی:

خوده: کلاوی ئاس:

له‌سه‌رنانی خۆده بۆ سه‌ریاز زāl بوونه به‌سه‌ر دووژمندا شکانی خۆده
بێ ده‌سته‌لاتی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. خوده‌ی سپی له‌سه‌رنان مردنه به‌پله‌ی
شه‌هید بوون: خوده‌ی پۆلاو ئاسن له‌سه‌رنانی گه‌یشتنه به‌و مه‌به‌سته‌ی
خه‌باتی بۆ ده‌کات.

خورما:

خواردنی له‌خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی پرزی حه‌لاله به‌لام بۆ نه‌خۆش
چاک‌بوونه‌وه ووشک بوونی داری خورما تووش بوونی خه‌لکه‌که‌یه به
هه‌زاری و بێ ده‌رامه‌تی کردنی خورما به‌دۆشاو خۆتندنی قورانی پرۆزه
به‌زۆری هه‌لقه‌ندنی داری خورماو برپینی په‌یدا بوونی گرانی نرخی
خوارده‌مه‌نی‌یه:

خوی:

خواردنی له‌خه‌ودا شادی‌یه به‌خوی کردنی ماسی له‌خه‌ودا ماره

کردنی ژنیکی قوزه تیک چوونی کانی خوی له هه رنمی پهیدا بوونی
 دهر دیککی سامناکه کرینی خوئی ناو بژ کردنه بو ناشتی خه لک خوئی کردنی
 زهیتون جی به جی نه کردنی به لینه فروشتنی خوئی ناموزگاری به به چاکه
 کردن بو خه لک:

خر خال: پاوه ن: خرینگه:

له پی کردنی بو پیاو له خه ودا دهر دوو به لایه. بو ژن بهختیاری به له پی
 کردنی خر خالی ناسن بو پیاو تروش بوونی حه بسه له لایان میری به وه
 به لام زوو رزگار ده بی:

خه نده ک:

لیدان خه نده ک له ده وری شارو گوند له خه ودا به رزی پاشای وولاته
 به لام له ده وری مال ته مین بوونی خاوه ن مال له حیلای حیلایه بازان که وته
 ناو خه نده ک غه مه. هاتنه دهر له خه نده ک شادی به:

خه سوو:

که سی لای وابوو له گهل خه سووی شهر ده کات نه وه ژنه که ی له
 لاپه رتیز ده بی مردنی خه سووی که سینک له خه ودا شادی که سه که به
 به هوی گری پانیلی ژنه که ی:

خه ساندن: بی گون:

که سی لای وابوو خه ساندوویانه نه وه تۆبه ده کات له گوناخان نه گهر
 لای وابوو که سینکی خه سیوی جوان شتیکی دایه نه وه موزده ی خوشی بو

دیت خه‌سندن دینداری راسته که به‌هۆی ئه‌و دینداری‌یه ده‌گاته پله‌ی
ئه‌ولیا‌یانی خوا:

خونسابوشکیل: نیره‌مووک:

که‌سپک له‌خه‌ودا لای وابوو نیره‌موو که‌هه‌ردوو لای هه‌یه‌هی پیاوان و
هی ژنان ئه‌وه‌ دوورپوویی ده‌کات و کرداری ناله‌بار ده‌کات. ماره‌کردنی
- نیره‌مووک ته‌لاق‌دانی ژنه‌که‌یه‌تی ئه‌گه‌ر ژنی هه‌ییت ئه‌گه‌ر ناژنیک ماره
ده‌کات که‌ترووشی غه‌م و ناژاوه‌ی ده‌کات.

خاچ: چه‌لیپا:

هه‌ل‌گرتنه‌ چه‌لیپا ماره‌کردنی ژنیکه‌که‌ به‌گوئری شه‌ریعت ماره‌یی
نه‌هاتوو. له‌مل‌کردنی خاچ لادانه‌له‌ دینی ئیسلام فرپیدانی خاچ تزیه
کردنه‌له‌ تاوانباری.

خوانه:

نان‌کردن له‌سه‌ر خوانه‌بۆ ژن به‌جی هه‌تانی فه‌رمانی می‌ردیه‌تی. به‌لام‌بۆ
پیاو‌کردنی کشت و کالی به‌سووده. خوانه‌ی دار‌که‌سی له‌خه‌ودا به‌ده‌ستی
بکه‌ویی ده‌وله‌مەندی‌یه‌به‌لام‌هی ئاسن لادانه‌له‌ ریبازی پیاو‌چاکان و هاتوو
چۆ کردنی زۆر دارانه: شکانی خوانه. هه‌زاری خاوه‌نه‌که‌یه‌تی.

خال:

هه‌بوونی خال له‌پرو له‌خه‌ودا بۆ کور ژن هه‌تانه‌بۆ کچ شوو‌کردنه‌بۆ
ژن شادی‌یه. بۆ پیاو ده‌وله‌مەندی‌یه‌به‌لام‌خال‌ی زۆر له‌سه‌ر به‌ده‌ن بیر

کردنه ویه له شتی بئی سرود:

خه زور:

دیتنی له خه ودا به شادی شادی یه به غه مباری غه مه. مردنی خه زور له
خه ودا له ده ست چوونی مأل و پله یه:

خالو:

دیتنی له خه ودا به پروو خوشی بۆ نه خوش چاکی و نه ویه. بۆ له ش ساغ
گه یشتنه به ئاوات. مردنی له خه ودا ئازاردانی باب و دا که نه گهر هه ییی ده نا
تووش بوونی ده رده سه ری یه:

خه نه:

نه گهر پیاوینک سه روو سمیل و پیشی له خه ته دا نه وه به دووای
ره ووشتی پی غه مبه ره که وی چاندنی خه نه له خه ودا رابواردنی خوشه له
گهل مأل و مندالی خوی نه گهر کچی لای وابوو سه ری له خه نه گرت نه و
میردی باش ده کات به سه ره رزی.

خورشت: خوران:

که سئی لای وابوو له خه ودا تووشی خورشتی به ده ن بووه نه وه
زۆردارینک زۆری لیده کات بۆ کردنی کاری سته مه.

خزم: خویش:

دیتنی خزم له خه ودا به شادی شادی یه به غه مباری غه مه.

خوین:

که‌سینک لای وابوو به‌دهنی به خوین بوو له خه‌ودا ئه‌وه مالی حه‌لالو
 حه‌رام لیکده‌دات. خواردنه‌وه‌ی خوینی ئادمیزاد ته‌ن درووستی به
 که‌سینک لای وابوو کراسی خویناوی کرده بهر ئه‌وه بوختانی پێ ده‌کری
 به‌لام له ئه‌نجامدا ده‌رده‌که‌وێ که له‌و بوختانه‌ دووره. که‌سی لای وابوو له
 جینگایی خوین ده‌روات ئه‌وه ئه‌و که‌سه له‌وی ده‌کوژری. ئه‌گه‌ر لای وابوو
 خوین له پاشی یه‌وه دیته‌ ده‌ری ئه‌وه تۆبه ده‌کات له گونا‌حان و خواش لێ ی
 ده‌بووری: ئه‌گه‌ر لای وابوو که‌سینک خوینی له به‌ده‌ن گرت یان ئه‌و خوینی
 له که‌سینک گرت ئه‌وه خوین لێ گیراوه که ده‌بیته‌ کار به‌ده‌ستی میری ئه‌گه‌ر
 که‌سینک وستی خوین له که‌سینک بگری به‌لام خوین نه‌هات ئه‌وه خوین
 گره که هه‌ندی زه‌ری شار دوو ته‌وه به‌لام نازانی جینگه که‌ی کوی به: نه‌خۆش
 ئه‌گه‌ر لای وابوو خوینی به‌ده‌نی گیرا ئه‌وه له نه‌خۆشی چاک ده‌بیته‌وه.

خیلی:

خیل برونی چاو له خه‌ودا لادانه له فه‌رمانی خوای گه‌وره تۆبه بکات
 باشه.

خواردن:

خواردنی هه‌ر شتیک له خۆ زیاتر کردنی کاری ناشیرینه له ناو کۆمه‌ل
 به‌لام به‌قه‌ده‌ر برسی یه‌تی گه‌یشتنه به‌ئاوات.

خویندن:

به‌هه‌موو جزیری خویندن له خه‌ودا ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه.

خه وتن: نو وستن:

خه وتن له خه ودا به ده ست که وتنی ژبانی شادی و نارامو دل نیایی به.

خو پروت کردن:

که سنی لای و ابوو خوی پروت کرد له جلک نه وه نه و کارهی لای
سته مه خوا بوی ناسان ده کات.

خانوو:

ده ست که وتنی خانووی جوان له خه ودا شادی یی به. خانووی ناسن
ده و له مه ندی به به لام خانووی قور دینداری به: خانووی قسل و گنج تووش
بوونی غه مه که سیک لای و ابوو چروه خانوو به لام نه ی توانی ده رچی نه وه
زور ده مری نه گهر لای و ابوو که سیک هاته ناو خانووی نه و نه وه نه و که سه
له هه موو نه پیتی نه و ناگادار ده بی: که سنی لای و ابوو خانووی کوونی به
سه ردا پروو خا نه وه له لایان خزمینکی مردووی میراتیکی زوری ده ست
ده که وی فروشتنی خانوو ژن ته لاقدانه: خانووی ته نگ ژبانی ناخوشه
به هوی مال و مندالی که سنی لای و ابوو نه خوشه و له ناو خانوو که وتوره
نه وه ده مری سواق دانی خانوو ماره کردنی بیوه ژنه:

خیر کردن:

له خه ودا خیر کردن به مال بو هه ژاران بر وای پته وه به خوا خیر کردن
به رزی تزیه کردن له گوناخان. که سنی لای و ابوو خیر به کافر ده کا نه وه
یارمه تی دانی دوژمنی خویه تی: خیر کردن به خزمرو که سو دایک و باب
په زامه ندی خوایه:

خینه کی: کۆچەر:

که سینگ لای وابوو بروه ته کۆچەر ئه وه ئه وه له بهر هه می کشت و کال
سوودی که م ده بێ: دیتنی هۆبه ی کۆچهران په یدا بوونی رقه بهری به له
گه ل خزم و که سی به هۆی به میزد دانی کچی خۆی.

خه ت کیشان:

که سی لای وابوو له سه رزه وی خه ت ده کیشنی ئه وه ده بیته جووتیار نک
زۆر ده وه مه ند به لām خه ت کیشان له سه ر چه رم فیر بوونی پیشه سازی به
له سه ر قاقه ز فیر بوونی نووسینوو خویندنه یان خۆی یان خزم و که سی.

خۆشاردنه وه چاوشارکی:

که سینگ لای وابوو له خه ودا له ناو خانوو خۆی شارده وه ئه وه له
دینداری پریایی ده کات. به لām ئه گه ر لای وابوو له ناو کیوی خۆی شارده وه
ئه وه به هۆی که سینگ ده سه لات دار به سه ر ناحه زاندا زال ده بێ.

خه رمانه ی ده وری: مانگ و پۆژ:

ئه گه ر لای وابوو خه رمانه ی ده وری مانگ یان پۆژی داوه و تاریکی
کردوه ئه وه بۆ خه لکی هه ر نه مه که په یدا بوونی به لایه: به لām ئه گه ر
خه رمانه پووناکی نه برد بوو ئه وه ئیش کردنی کار به ده ستانی میری به به داد
پهروه ری:

خه ریته: نه خشه:

که سی له خه ویا خه ریته ی وولاتینکی کیشا ئه گه ر به په رنگی سه ی بوو

ئەو وولاتە تووشى خوشى دەبى: بەلام ھى پەش و سوورو بۆر تووشى
خەلكى وولاتە بە دەردىكى سامناک وە بە پەنگى سوور پەيدا بوونى
شەپو و کوشتارە لە وولاتە کە خۆبەخۆ:

خويزاو: کىم: زوخاو:

کە سنى لای وابو و زوخاوى لە بەدەن يان لە ئەندامىک دىت بەلام ھىشى
نەبوو ئەو زۆر زۆر دەولەمەند دەبى: خواردنى زوخاو: خواردنى
شیربایی یەو نەدانى میراتى خوشکو و داکىتى.

« پیتی دال »

داود پنی غه مبه ر د.خ:

به خزمه ت گه یشتنی و ده ست ما چکردنی به رو خوشی: نیشانه ی
مردنه له سهر دینی ئیسلام: به لام به پروو گرزی کردنی ئیشیکه که زور
به شیمانی له دوایه: ههروه ها به خزمه ت گه یشتنی زور برونی پیشه سازی به
له و هه رتمه:

دانیال پنی غه مبه ر د.خ:

به خزمه ت گه یشتنی له خه ودا فیر برونی خه ون لیکدانه وه یه.

دوعا: نزا: پارانه وه:

که سنی لای وابوو له خه ودا له بهر خوا پارایه وه نه گهر نه و که سه ژنی
هه بوو مندالی نه بوو خوا کورپی ده داتی نه گهر نابروای به خوا پته و ده بی:
دوعای به ده تگ و هاوار تروش برونی ده ردوو به لایه:

دیلی: یه خسیری:

که سنی لای وابوو له لایان کۆمه ئیک به دیل گیرا نه وه ده و له مه مند ده بی
نه گهر نه و که سینکی به دیل گرت نه وه شتی نه پیتی میری ده زانی.

درؤ کردن:

درؤ کردن له خه ودا شاهیدی دانی به درؤیه به به رتیل وه رگرتن.

دووکهل:

که سیک لای وایرو له هه ریمینک دووکهل بو پهیدا بوونی غه م و به لایه..
دووکهل پش که ناگری له گه لایی پهیدا بوونی هاتنی شه پرو کوشتاره بو
جینگه که: چوونه نار دووکهل تروش بوونی تاداری به: دووکهل سپی
شادی به.

دهرمان:

خواردنی دهرمانی بۆن خوش بۆ نه خوش چاک بوونه وه به. بۆ بی ژن ژن
هیتانه. بۆ کچ میرد کردنه بۆ بی مندال پهیدا بوونی منداله بۆ هه ژار
ده و له مهندی به.

ده جال: ته جال جر جال:

هاتنی له خه ودا بۆ هه جیگاییک زور بوونی کرداری دژی ئیسلامه به
دوا که وتنی لادانه له فهرمانی خوا. کوشتنی به ده ست هه که سیک به رز
بوونی ئایینی ئیسلامه تی به.

ده فتهر:

به ده ست که وتنو و لی نووسینی ده فتهری جوان گه یشته به ئاوات.

دوکان:

دانیشن له دوکان به دل خوشی ماره کردنی ژنیک میسه نه... نه گهر

لای وابوو دوکانی له‌ته نیشته مائی خۆیه‌تی شه‌وه براده‌ریکی چه‌ز له ژنه‌که‌ی ده‌کات.

ده‌فه:

لیدانی ده‌فه له خه‌ودا بۆ زکر کردن به جۆ هینانی فه‌رمانی خوايه‌و فه‌رمان کردنه به چاکه به‌لام لیدانی بۆ ئاهه‌نگی ئاله‌بار لادانه له فه‌رمانی خوا.

دیره:

که‌سێ لای وابوو له‌گه‌ڵ دیانان چوو ده‌یره ئه‌گه‌ر دیانه‌کان بناسی شه‌وه لادانه له فه‌رمانی ئیسلام وه ئه‌گه‌ر نه‌یان ناسی شه‌وه دینداری راسته‌قینه‌یه که ده‌یکات: ئه‌گه‌ر نه‌خۆش لای وابوو چوو ده‌یره شه‌وه ده‌مرئ.

ده‌رده پۆی:

که‌سێ له خه‌ودا لای وابوو ترووشی ده‌رده پۆی بووه شه‌وه پله‌ی نزم ده‌ییت له ئارکۆمه‌ڵ به‌هزی قیل بازی به‌لام ترووش بوونی ده‌رده فیل به‌رز بوونی پله‌یه:

دۆشه‌ک:

نروستن له سه‌ر دۆشه‌ک له خه‌واژبانی شادی و کامه‌پانی‌یه.

دوو‌پشک کل‌اژدووم:

پێ‌وه‌دانی دوو‌پشک له خه‌ودا ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزی بێ ده‌وامه که‌سێک لای وابوو دوو‌پشکی خسته سه‌ر ژنه‌که‌ی شه‌وه له پشته‌وه کاری له

گهل ده کات. خوار دنی دوویشک به کرلاوی ده ست که وتنی میراته به لام به کالی مالی حرامه که سنی لای و ابو دوویشک له سهر جینگهی نووستنی نه وه له ناو دهرپی به تی نه وه که سینک خهریکه خه یانه ت له گهل ژنه که ی بکات. به ده سته وه گرتنی دوویشک بز پتیه دانی خهلک دووزمانی کردنه له نیوانی خهلک. پتیه دانی دوویشک زیانی له لایان ناحه زه وه. که سنی لای و ابو دوویشک له ناو زگی دایه نه وه مال و مندالی خزی رقیان لی به تی: دووژمنایه تی ده کهن.

ده لاقه تاق:

دانیشتن له ناو ده لاقه بز خاوه ن ژن ته لاقدانی ژنه که یه: بز خاوه ن کار تک وازه یانه له و کاره که سینک لای و ابو له دیواری خانووه که ی ده لاقه ی هه یه به لام به شروشه گیر ابو نه و که سه نه مامی داری به ردار ده چینی و سوودی لی ده ست ده که وی. ده لاقه ی تنگ ژنی چه نه بازه. هی فراوان ژنی نارامه. پروخان و خه راپ بوونی ده لاقه ته لاقدانی ژنی خاوه نه که یه تی.

ده رد: نه خوشی:

تووش بونی ده رد تک له خه ودا که م دینی به به لام چاکبوونه وه له ده رده که توبه کردنه له گوناخان:

دونیایا:

که سینک له خه ویا لای و ابو دویا رهش بروه نه وه خهلک به زوری پروی کردووته که م دینی: به لام سه وزی دویا خراپه ره سته به زوری

که سنی لای وابوو له دونیا ناکه س نه ماوه خزی نه بی شه و که سه
 هه دروو چاوی کۆتێ ده بی جوانی دونیا له خه ودا به ده ست که و تنی دیناری
 زوره بو هه زار عیلمی زوره بو خۆتندنه وار

دینار:

به ده ست که و تنی یه ک دینار له خه ودا په یدا بوون یه ک کۆپه به لام
 به ده ست که و تنی دیناری زۆر بۆ خۆتندنه وار عیلمی زۆره بۆ هه زار
 ده و له مهن دی یه. ده ست که و تنی دیناری زۆر پایه ی بلنده هی ژۆر باف حیله
 کردنه له خه لک له مو عامه له دا خواردن دینار خه یانه ت له شه سپارده ی
 که سیک لای وابوو مردوو دیناری دایه شه له غه م و په ژاره پزگار ده بی
 دۆزینه وه ی دینار دینداری یه. لی بزر بوونی کۆپ مردنه:

درهم:

به ده ست که و تنی درهمی زۆر خۆتندنی قورئانی پیروژه لی بزر بوونی
 درهم کۆپ مردنه دروست کردنی درهم. تووش بوونی غه مه.

دی: گوند:

که سنی لای وابوو له گوندیک چوو بۆ شار شه تووشی خوشی ده بی
 وێران بوونی گوند بی شه مری کردنی خوا به جوانی دینداری یه.

دیزه:

که سنی لای وابوو دیزه ی له سه ر ئاگردانا وه خواردنی تیدایه شه
 ئامۆزگاری کردنی خه لکه بۆ چاکه کردن به ده ست که و تنی دیزه ی پۆلاوو

ئاسن پله‌ی به‌رزه که ده‌ستی ده‌که‌وئ:

ده‌ست:

که‌سینگ لای واپوو له‌خه‌ودا ده‌ستی درئژ بووه ئه‌وه پله‌ی به‌رزی ده‌ست ده‌که‌وئ. ده‌ستی زئپر هیزوو ده‌سته‌لاته: شکانی ده‌ست بی ده‌سته‌لاتی به‌روشتنی له‌سه‌ر ده‌ست جی به‌جی کردنی کاری خزمه‌کانی خۆبه‌تی:

که‌سینگ لای واپوو هه‌ردوو ده‌ستی به‌ستراو. ئه‌وه بیده‌سته‌لاتی به‌پان کردنه‌وه‌ی به‌ری ده‌ست مال به‌خشینه‌وه‌یه‌ بو‌خوا قوچاندنی ده‌ست نه‌دانی زه‌کاته‌کورت بوونی ده‌ست بی ده‌سته‌لاتی به: پرووناکی ده‌ست پایه‌ی به‌رزه له‌دینداریدا. برپینی ده‌ست له‌خه‌ودا ناحه‌زێکه ده‌یه‌ویت قیل بکات له‌و که‌سه‌ی که‌لای وایه ده‌ستی براره له‌لایان ئه‌وه‌وه هیشان ده‌ست. غه‌م و خه‌فه‌ته‌تووشی ده‌بی له‌لایه‌ن خزمی خۆی:

داستان: چیرۆک چه‌کایه‌ت:

خه‌رتنده‌وه‌ی داستان له‌خه‌ودا خه‌ریکبوونی شتی بی سووده نووسینه‌وه‌ی. داستان ته‌مام چاندنه له‌ناو باخات..

ده‌ستار:

لیککردنی شت به‌ده‌ستار، بو‌پیاو هه‌زاری به. به‌لام بو‌ژن به‌ختیاری به:

دل = در:

که‌سینگ لای واپوو له‌خه‌ودا دلی دیشی ئه‌وا پرایی کردنی له‌دینداریه

هاتنه ده‌ری دَل له خه‌ودا. خواپه‌رستی به راستی به زه‌شپورنی دَل لادانه له
 فهرمووده‌ی قورئانی مه‌زن دَل خوشی له خه‌ودا. ژبانی شادی‌یه..

ددان: دلان دان:

جوانی ددان له خه‌ودا به‌رزی که سوو کاری خاوه‌ن ددانه. کرمۆل
 بوون و شکانی ددان هه‌زاری خزمی خاوه‌ن ددانه: که‌وتنی هه‌موو ددان به
 یه‌کجار دانه‌وه‌ی نه‌سپارده‌یه به خاوه‌نه‌که‌ی به ته‌واوی. که‌وتنی ددان
 پیشو و مردنی باب و داکه‌هی سه‌ری به‌لام‌هی خواری مردنی برآور
 خوشکه. که‌وتنی خرینه‌ی مردنی خزمی تزیکه: هیشانی ددان سکا‌لایه له
 ده‌ست کرده‌وه‌ی ناشیرینی خزمه‌کانی: کیشانی ددان هیشاو‌پرزگاری به له
 ده‌ست به‌ژاره‌و غه‌م ددانی زێر کردن ژبانی شادی‌یه‌هی سه‌ده‌ف ته‌مه‌ن
 کورتی‌یه. تیزیر نه‌ستووری ددان گه‌یشته به ئاوات به ئاسانی:

دۆ:

خوارده‌نه‌وه‌ی دۆ که خه‌ودا حه‌سانه‌وه‌یه له ماندور بوونی کاروباری

ژبان به‌کوری خۆیه‌وه:

دۆ دان:

درووست کردن و به ده‌ست که‌وتنی نه‌گه‌ر پاک و جوان بوو نه‌وه‌ی پزقی
 حه‌لاله به‌لام نه‌گه‌ر ووشک و ناشیرین بوو نه‌وه‌ی ده‌رده‌ی تووشی ئازهل ده‌بی.

داندۆک: دوینه:

خواردنی له خه‌ودا درووست کردنی سالتیکی ته‌پو به ده‌رامه‌ته به هۆی بارانبازین.

دهریا:

دیتنی دهریا له خه ودا به ئارامی و به پرووناکی هاتنی پاشایئکی
 دادپهروهه بۆ سهرکار یان عالمیکی سوود به خشه. به لام دهریای لیل و به
 شه پۆل پاشای زۆرداره: لیلو بئی شه پۆل عالمیکی بئی سووده بۆ کۆمه ل.
 که سئی لای و ابو ئاوی ساردی خوارده وه له دهریا ئه و یان خۆی یان
 خزمیکی ده بیته خوتنده وار به لام ئاوی گهرم خوارده وه له دهریا تووش
 بوونی دهر دوو به لایه که سیک لای و ابو ئاوی ده ریای هه موو خوارده وه
 نه وه ده بیته پاشا نه گهر بئی ده نا ده بیته بازار گاتیکی ده و له مه مند: که و تنه
 ده ریای هاتنه دهر زال بوونه به سهر کۆسپی ناهه مواری ژباندا دیتنی ده ریای
 به شه پۆل لای زۆر بوونی گوناچه له لایان خه لک. بلاو بوونه وه ی ئاوی
 ده ریای به سهر زه ویدا زۆرداری کردنی پاشای وولاته له خه لک مه له کردن
 له دهر یادا به ده ست که و تنی پله ی به رزه. که و تنه ناو ده ریای وون بوون له ناویا
 مردنه به شه هیدی. په پینه وه له ده ریای پرزگاری له دهر دوو غه م. دیتنی
 ده ریای خۆن. په یدا بوونی شه پروو کوشتاره له دونیادا ده ریای مه ندوو
 ئارام. خوشی به بۆ خه لک.

دیاری:

ناردنی دیاری بۆ یه کتری په یدا بوونی خوشه وستی به له نیوان
 یه کتری دا.

دۆمه لان:

خواردنی له خه ودا به ده ست که و تنی مالی دونیایه به ئاسانی. زۆر
 بوونی دۆمه لان له ههر تیمیک زۆر بوونی خێرو خوشی به:

دووزمانی کردن:

دووزمانی کردن له یتوان خه لک دا له خه و دا گرتنی رپیازی دژی ئایینه:

داس:

دهست که وتنی داس و دروونه پی کردنه ئه گه رکاتی دروونه نه بیئت ئه وه
دهست که وتنی خیره و شکانی داس و کۆل بوونی. تووش بوونی کشت و
کاله بز نه خوشی و بی ده رame تی.

دههۆل ته پل:

که سیک لای و ابو له هه ریمی دههۆل و زورپالیده درا ئه وه خه لکی
هه ریمه که تروشی غه م ده بیئت به لام لیدانی دههۆل به ته نیا هه ر وه کړو
لیدانی ده فه:

دهنکه هه نار برمان:

خواردنی له خه و دا پهیدا بوونی نه خوشی یه و به دهست که وتنی پرزی
حه لاله.

دوونگی مه پ:

خواردنی به دهست که وتنی له خه و دا فیر بوونی زانیاری به سوورده

دانیشن: پروونیشن:

که سنی لای و ابو له خه و یا دانیشبور به شادی ئه وه ده گاته ئاراتی
خزی به ئاسانی.

دوشاو:

خواردنی دوشاو: دینداری به. کردنی دوشاو ناموژگاری کردنه به چاکه
بزمال و مندالی:

دالغه:

دالغه لیدان له خه ودا به لاین نه بردنه سهره.

دهلهک:

خواردنی گزشتی له خه ودا بزمه خوش شیفایه بزمه له ش ساغ دهست
که ووتنی مالی دونیایه له بهر کردنی پیستی دهلهک به دهست که ووتنی پاییه
به رزه. کرشته وهی ته لاقدانن ژنه که یه تی:

دوو دلی:

دوو دلی کردن له کار نکدا بی هیزی بر وای موسولمانه.

دهسمال: میزه ر:

له سهر نانی میزه ری سپی زور کردنی دینداری به: هی زهره
نه خوشی به: هی رهش: به رزی به: هی سوور ژبانی شادی به:

دهنگ:

دهنگی به رزو خوش له خه ودا بیستی یان ووتنی ژبانی شادی و
کامه رانی به: دهنگی نرم و خنکاو تروش بوونی خاوه نه که یه تی به هه ژاری
نه راندن به دهنگی به رز به سهر مه لادا مردنی بی ئیمانی به دهنگی بزن

قسه‌ی ژنه که یه‌تی. ده‌نگی مه‌ر بیستی خێرو به‌ره‌که‌ته ده‌نگی ئه‌سپ
 په‌یدا بوون غه‌زایه‌و هه‌روه‌ها ده‌ست که‌وتنی دیاری یه‌که‌له‌ لایان پیاوی
 گه‌وره‌ ده‌ستی ده‌که‌وئی بیستی ده‌نگی هیستر جی‌به‌جی بوونی کاری
 زه‌حمه‌ته‌هه‌روه‌ها منداڵ مردنه‌ ده‌نگی که‌ر گران بوونی نرخ‌ی دانه‌وتله‌یه.
 ده‌نگی می‌شووله‌ بلاو بوونه‌وه‌ی ناداری یه‌ ده‌نگی پشیله‌ بیستی له
 خه‌ودا دووزمانی کردنه‌ له‌ ناو خه‌لکدا له‌ لایان ئه‌وه‌ی ده‌نگه‌که‌ی بیستوه
 ده‌نگی زه‌رده‌واله‌و می‌ش هه‌نگوین به‌لینی به‌درویه‌ به‌ براده‌ران.. ده‌نگی
 گورگ ترسانه‌ له‌ دووزمن هی‌ مام‌ماره‌ کردنی کچیکی جوانه‌.. بیستی
 ده‌نگی به‌راز سه‌رکه‌وتنه‌ به‌ سه‌ر دووزمندا ده‌نگی سه‌گ فیل کردنه‌ له
 خه‌لک ده‌نگی چه‌قه‌ل و پتوی هاواری هه‌ژارانه‌ له‌ ده‌ست زورداران
 بیستی ده‌نگی کۆتر ده‌نگی ژنیکی قورئان خرنه‌ ده‌نگی که‌و ئاشکرا
 بوونی دزه‌ ده‌نگی ژن که‌ خوشبی ژبانی شادی یه‌.

دلداری: می‌بازی: چه‌ز لئی کردن:

کردنی دلداری له‌ خه‌ودا نه‌و بیستی مال و مندالی خزیه‌تی که‌ هه‌ی بی
 نه‌گه‌رنه‌ی بی ئه‌وه‌ کردنی کاری ناره‌وايه‌ که‌ سووکی ناوکۆمه‌ل ده‌بی نه‌گه‌ر
 کچی به‌ کورپنکی ووت من دلداری تۆمه‌ نه‌وه‌ ده‌یه‌وئیت فیل له‌ و کورپه
 بکات دلداری له‌ گه‌ل کورپه‌ خاوتنی ئه‌نجامی خواپه‌رسته‌ به‌ راستی به‌ لام
 به‌ کرداری پیسه‌وه‌ لادانه‌ له‌ فهرمانی خوای گه‌وره‌.

دور:

به‌ ده‌ست که‌وتنی دوری جوان پایه‌ی به‌رزه‌ به‌ لام هی ژه‌نگن. ته‌ لاقدانی
 ژنه‌ که‌ یه‌تی.

دیوار:

راوهستان له سهر دیوار به هیزی به له مالی دنیاوه. چاک کردنه وهی دیواری کون و پروخواو ناموژگاری کردنی خه لکه بو کردنی کرداری جوان خو دیتن له ناو دیواردا مردنی نزیکه کردنی دیواری قسل و گیچ تووش بوونی غم و دهرده به لام دیواری قور دینداری به هی چه مه تنو ده ست که و تنی پایه ی به رزه. خواری دیوار لادانی خاوه نه که به تی له فرمانی خوا: پروخانی دیوار بو ناو خانوو مردنی خاوه ن دیواره که به به سهر خویدا که بروخی نه وه کردنی گوناخی ززه. سواقدانی دیوار: به قور باشه: گیچ غمه: په نگ کردنی دیوار به هر په نگی هه بی لادانه له فرمانوده ی شهر به تی نیسلام.

دزی کردن:

که سیکي نه خوش له خه ویا لای و ابو دزی لی کرا نه وه ده مری. دزی کردن و خو شاردنه وه زیبا کردنه نه گهر لای و ابو دز هاته مالی و وستی دزی بکات. نه وه داخوازی کچی یان خوشکی لی ده که ن: گرتنی چاکبوونه وهی نه خوشه له دهرده که ی نه گهر نه خوشه که دزی گرت ولی نه گهر دزی بکات:

دیوانه:

که سی لای و ابو بوو ته دیوانه نه وه نه گهر دیوانه ی ته ریقه ت بی ده گاته پله ی به رزی ناین. به لام دیوانه ی دنیا نه وه که سیکي دروژنو ریابازه:

درپنده:

خۆمالی کردنی هه‌ر دره‌نده‌ییکی و یان له ناودانی ئامۆژگاری کردنی
زۆرداره بۆ نه‌کردنی زۆرداری له هه‌زاران. خواردنی گوشتی درپنده
غه‌یه‌ت کردنی پاشای وولاته.

ده‌ست نوێژ:

هه‌ل گرتنی ده‌ست نوێژ له خه‌ودا به‌ ئاوی پاک گرتنی پهبازی
پێ‌غه‌مبه‌ره به‌لام به‌ ئاوی پیس یان گه‌رم. یا به‌ به‌فر یا به‌ شه‌خته‌ تووش
بوونی غه‌م و ده‌رده‌:

ده‌رگا: ده‌رک:

که‌سێ لای وابوو ده‌رگه‌ی مالی جوانه‌ نه‌وه شادی به‌ له‌ لایان گۆی
راییلی ژنه‌که‌ی. به‌لام ده‌رگه‌ی ناشیرین تووش بوونی غه‌مه‌ به‌هۆی ژنیکی
هه‌له‌ وه‌رکه‌سێ لای وابوو ده‌رگه‌ی کرده‌وه‌ نه‌وه‌ نه‌وه‌ به‌سته‌ی که‌ هه‌یه‌تی
به‌ ئاسانی جێ به‌جێ ده‌بێ گرتنی ده‌رگه‌ی خانوو تووش بوونی خاوه‌ن
خانۆوه‌ که‌یه‌ بۆ ئازاوه‌ به‌هۆی مال و مندالی ناله‌بار نه‌گه‌رکه‌سێ لای وابوو
خه‌ریکی گرتنی ده‌رگه‌یه‌ له‌ مالی به‌لام بۆی نه‌گیرا نه‌وه‌ ئامۆژگاری ژنه
چه‌قار سه‌روه‌که‌ی ده‌کات و سه‌ودی نیه‌ که‌سێ لای وابوو ده‌رگه‌ی مالی
ئاسنه‌ نه‌وه‌ پایه‌ی به‌رزی ده‌ست ده‌که‌وێ:

ده‌وله‌مه‌ندی:

ده‌وله‌مه‌ندی به‌هۆی کردنی شتی هه‌لال شادی به‌. به‌لام به‌هۆی شتی
حه‌رام ژبانی ده‌رده‌سه‌ری به‌.

دارچین:

خواردنی له خه ودا به میړد دانی کچی یان خوشکیتی نابه دل:

ده رزی:

به ده ست که وتنی ده رزی تیژوو جوان له خه ودا ژبانی خوشی خوړو
مال و مندالی به نه گه ر لای و ابو ده رزی له به دهنی که سینک پروو ده کات
نه وه غه بیه تی نه و که سه ده کات قوت دانی ده رزی بلاو کردنه وه ی نه پنی
خوړه تی که ژبانی هه به کول بوونو شکانی ده رزی تیک چوونی ژبانی
خوړو مال و مندالی به به ده ست که وتنی ده رزی زتر بو کچ میړد کردنی به
دل خوشی به به لام بو کور ژن هیتانی نابه دل به بزر بوونی ده رزی راوه ستانی
کاروباری خاوه نه که بیه تی به هو ی که سینک که به دزی دزی نه وه و کابراش
نه مه نازانی.

داله ش: هه لو: دووبرا:

کوشتنی له خه ودا زال بوونه به سهر دووژ مندا خواردنی گوشتی
ده ست که وتنی مالی حرامه به هو ی پاشای وولات:
زور بوونی هه لو له وولاتی په یدا بوونی کار به ده ستانی پاشای زورداره
که خه لک نازار ده دهن:

دارکولینه:

گرتوو دیتنی له خه ودا ماندوو بوونه بو ژبان داری خواردنی گوشتی ژن
هیتانی نابه دل.

دامه:

کردنی دامه له خه‌ودا ته‌مه‌ن به‌فیرۆدانه له شتی بێ‌سوود کردنی دامه
له سه‌ر قومار خه‌یانه‌ت کردنه به ژنی جیران دۆراندنی دامه له خه‌ودا
تووشی بوونی رقه به‌ری‌یه له گه‌ل کاربه‌ده‌ستانی میری.

دانکه:

که‌سی لای وابوو له ناو ئاژه‌ل دانکه هه‌یه ئه‌وه خه‌لکی هه‌ر ئه‌مه‌که نوێژ
ناکه‌ن تۆبه بکه‌ن باشه.

دم: که‌پوو: لووت:

جوانی لووت له خه‌ودا ژبانی به‌ختیاری‌یه هیشانه‌و ناشیرینی تووش
بروونی غه‌مه: دمی ئاسن‌یان زێر تووش بوونی ده‌ردوو به‌لایه... برینی
لووت کردنی کاری بێ‌ئابروانه‌یه له ناو کۆمه‌ل زۆربوونی لووت له ده‌م و
چاودا ژبانی خۆشه: که‌سی لای وابوو دوو لوتی هه‌یه ئه‌وه ئه‌وه دوو کۆری
ده‌بی. ئه‌گه‌ر لای وابوو لوتی نیه ئه‌وه زۆر بێ‌ره‌حمو به‌زه‌یی‌یه به‌رانبه‌ر به
هه‌ژاران:

ده‌رپی:

بنواره شه‌روار:

ده‌سته‌ندوو:

که‌سێک لای وابوو ده‌سته‌ندوی جووت کردنی به ده‌سته‌وه‌یه ئه‌وه حه‌ج
ده‌کات له خه‌ودا له ده‌ست چوونی درامه‌تی شینا ووردی به‌هزی ناگر.

ده سرازه: بهسته:

ژنیکي له خه ويا لای و ابوو به ده سرازه له ناو لانک منداله که ی خوی
بهسته وه. نه وه نه و مه بهسته ی هه یه تی بوی جی به جی نابی

دهسته وانه:

که سیک لای و ابو دهسته وانه ای کرده دهست نه وه پیاوه یکی نایینی
یارمه تی ده دات بۆ جی به جی کردنی ناو اته که ی وسهرده که وی

دهست به سه را گرتن:

دهست به سه را گرتنی هه رشتیک له خه واهه ر که سی هه ییت لادانه له
فرمانی قورانی پیروژ:

دژوینی دایک: چلکن بونی دایک

که سنی لای و ابوو دژوینوو چلکنه نه وه لادانه له فرمووده ی خوا دیتنی
به شادی شادی یه. که سنی لای و ابوو جیماعی له گهل دایکی خوی کرد
نه گهر دایکی مردبوو نه وه خیری بۆ ده کات نه گهر ناخزمه تی ده کات
مردنی دایک مردنی ژنه.

« پیتی ری »

پوژی گرتن:

که سینک لای واپو له مانگی په مه‌زان به پوژووه نه‌وه موژده‌یه به‌وه که خواغه‌نوی کردووه له گونا‌جان: هه‌روه‌ها پوژی گرتن به‌غه‌یری پوژ جه‌ژنه‌کان له‌خه‌ودا پربازگرتنی دیندارانه.

پکوع: چه‌مینه‌وه:

که سینک لای واپو له‌نوژدا پکوعی برد به‌ته‌واوی نه‌وه به‌ختیاری دینو دونه‌یه به‌لام پکوعی ناته‌واو زه‌کات نه‌دانی ماله‌نه‌گه‌ر ژنیک لای واپو پکوعی برد نه‌وه تویه ده‌کات له‌نازاردانی می‌ردی.

پووناکی:

که سینک لای واپو له‌تاریکی هاته‌پووناکی نه‌وه له‌ژیانی ناله‌بار ده‌که‌وته خوشی. دیتنی پووناکی زور دینداری‌یه. له‌به‌رکردنی جلکی پووناک‌حه‌ج‌کردنو چاکه‌کردنه. که سینک لای واپو به‌ده‌نی پووناکی ده‌دات نه‌وه کورپنکی ده‌بی‌دوعای باشی بو ده‌کات.

پم:

به دهسته وه گرتنی پمی درئژ له خه ودا دهست که وتنی پایه ی به رزه
پمی زئ پ موژده ی خوشه. پمی زیو کو پ پیدای بوونه پمی مس و داروو ئاسن
دهست که وتنی پزقی حه لاله کورت برون و شکانی پم له دهست چوونی
پایه ی به هوی زورداری کردن له هه ژاران.

پهنگ:

دیتنی پهنگی زهرد نه خوشی یه هی پهش غه مه هی سوور تووش
بوونی شه ره. هی سپی شادی یه. هی سهوز شه هید بوونه.

پووبار:

دیتنی پووباری پووناک له هه رتمیک ژبانی شادی یه بو خه لکی
هه رتمه که به لام پووباری قوپاوو بۆگه ن ژبانی ناخوشه بنۆ خه لکه که
په رینه وه له پووبار پزگاری یه له غه م دیتنی پووباری خوئن له هه رتمیک
تووش بوونی خه لکی هه رتمه به کوشتارو شه پ پیدای بوونی پووباری زۆر
له شارو دیهات دادی پاشای وولاته.

پوو خوشی:

که سینک له خه ودا پوو خوش بوو نه وه دلی له گه ل خه لک پاکه:

پاست گویی:

پاست گویی له خه ودا دهست که وتنی پایه ی به رزوو پزگاری یه له
هه مرو مه ترسی یه ک.

په‌ژوو: خه‌لوز:

بارینی په‌ژوو له ئاسمان گرانی شتی کشت و کاله: گه‌شاندنه‌وه‌ی په‌ژوو
له خه‌ودا رقه‌به‌ری‌یه له گه‌ل رژی‌می پاشای وولات درووست کردنی
په‌ژوو فیر کردنی هه‌ندی دانیشتوانه بو... پیشه‌سازی له لایان په‌ژوو که‌ره
که‌وه: خواردنی په‌ژوو تووش بوونی غه‌می زوره له لایه‌ن خزم و که‌سی خوی:

پتیوی:

گرتنی پتیوی ماره کردنی ژنیکه که په‌سه‌نه به‌لام گرتنی به ته‌له ماره
کردنی ژنه به دروو ده‌له‌سه: یاری کردن له گه‌ل پتیوی دل‌داری‌یه له گه‌ل
ژنیکه فیل‌باز خواردنی گوشتی پتیوی تووش بوونی ده‌رده له به‌ر کردنی
که‌ولی پتیوی به‌ده‌ست که‌وتنی پله‌ی به‌رزه له ناو کۆمه‌ل:

پینخ: شیاکه: ته‌رس:

که‌سینک لای وابوو به‌ده‌نی‌یان جلکی به‌پینخ بروه ئه‌وه له لای پاشای
ولات مالی زوری ده‌ست ده‌که‌وئی به‌هزی زانیاری‌یه‌وه ئیش کردن له ناو
پینخ ده‌وله‌مه‌ندی‌یه خواردنی پینخ وه‌رگرتنی پاره‌یه به‌پیا له ده‌وله‌مه‌ند:

پویشتن:

که‌سینک له خه‌ودا به‌ده‌عه‌یه پروات ئه‌وه پایه‌ی به‌رزی ده‌ست ده‌که‌وئی
به‌لام زوو داده‌به‌زی.

پوو سپی بوون:

که‌سینک له خه‌ودا پوو سپی بوو ئه‌وه تووشی ده‌رد ده‌بی به‌لام به

ئەندازە پروو سېى بوون بە دەست کەوتنى شەرەفى دونىايە.

رى خوش کردن:

رى خوش کردن لە خەودا بە ھەر جۆرى ھەبى بە دووا کەوتنى
فەرموودەى پى غەمبەرە (د.خ).

پروو: دەم و چاو:

جوانى و زىاد بوونى پروو لە خەودا بەرزى يە لە پلەدا ناشيرين و کەم
بوونى بى ھىزى يە. داپۆشيني پروو قەردار بوونى زۆرە بە لام داپۆشيني بۆ
ژن لە خەودا کردنى رەووشتى جوانە:

ران:

جوانى و ئەستورى. دەستە لائى خزم و کەسيتى باريک بوونى بى ھىزى
کەسوو کاريتى کەسى لای و ابوو پارچە گۆشتىکى زىادى بە پانەو ھەيە
ئەو کەسنىک بە درۆ خۆى دە کاتە کۆرى ئەو بە لام ھەوينە:

رپشانەو:

کەسنىک لای و ابوو بەرپۆزوو و رپشايەو ئەو قەردى خەلکى لايەو
نايداتەو. ئەگەر رپشايەو ناو قاپ ئەو تۆبە دە کات لە گوناخان ئەگەر لای
و ابوو رپشانەو کەى تام و بۆنى خوشە بە کەيفى خۆى پى چاکە دە گرى
بە لام ئەگەر ناخوش بوو ئەو لە ترسان چاکە دە کات.. کەسى لای و ابوو
بە لغەم رپشايەو ئەو زۆر دەو لە مەند دە بى بە لام ئەگەر خوين رپشايەو ئەو
ئەسپاردەى خەلک دە داتەو کەسى لای و ابوو رپشانەو ھى خۆى خوار دەو

ئه‌وه فهرمانی خوا جی به جی ده کات:

ریشک:

خواردنی له خه‌ودا ژن هینانی نابەدله هه‌بوونی ریشک له سه‌ر به‌ده‌ن و
جلک گوناخ کردنه شوشتی جلک و به‌ده‌ن له به‌ر ریشک تۆبه‌ کردنه له
کرداری دژی ئایینی ئیسلام:

رازاiane:

خواردنی له خه‌ودا ئه‌مین بوونه له فێلی دووژمنان چاندنی به‌ده‌ست
که‌وتنی هیزه به‌هوی پاشای وولات:

ره‌ش وێله:

گرتنی له خه‌ودا براده‌رایه‌تی که‌سیکی که‌م دینه زۆربوونی له
هه‌رمێک.. په‌یدا بوونی پیاوانی خواپه‌سته له‌و هه‌رمه: گۆشت خواردنی
به‌دواگه‌رانی مێ‌بازی به: کوشتنه‌وه‌ی له خه‌ودا کردنی کارێکه که‌ ئابرووی
ده‌بات.

ره‌قیته:

ده‌رکردنی له خه‌ودا له سه‌ر به‌ده‌ن نه‌کردنی نوێژه:

پزیو:

خواردنی شتی پزیو له خه‌ودا دوو دلی به‌هه‌رانبه‌ر خوای گه‌وره..

رۆژ: خۆر:

گرتنی رۆژ له خهردا دهست کهوتنی شهرفه. هه لاتنی به پرووناکی
 نه گهر پاشا دیتی نهو دهسته لاتنی خزیه تی: ملا دیتی عیلمی زۆره بۆ
 بازارگان سوودی زۆره بۆ کچ میردی باشه بۆ کور ژنی باشه بۆ غه مبار
 شادی به بۆ چه پس پرگاری به بۆ دیندار زیاد کردنی دینداری به بۆ هه ژار
 دهوله مهندی به. هه لاتنی رۆژ به سووری کوشتنی پاشایه گیرانی رۆژ
 لاچوونی پاشایه هه لاتنی به تاریکی بی هیزی پاشایه کهوتنی به سه
 زه ویدا مردنی پاشایه. رۆشتن له گهڵ رۆژ مردنه: قسه کردنی رۆژ له گهڵ
 که سینگ دهست کهوتنی پایه ی به رزه دوولت بوونی رۆژ یاخی بوونی
 که سینگه له پاشاکه سهرده کهوی. هه لاتنی له رۆژ ناوا پهیدا بوونی کاری
 ناشیرینه له ناو خهڵک پهیدا بوونی زۆر رۆژ له ئاسمان پهیدا بوونی شتی
 دژی دینه و گرانی نرخه خواردنه مهنی به سوچده بردنی رۆژ لادانه له
 فرمانی خوا کهوتنی رۆژ بۆ ناو مالتیک پهیدا بوونی که سینگه عالمه له و
 ماله هه لاتنی رۆژ و گه پانه وهی لاچوونی پاشایه.

راو:

کردنی راو له خهردا به دوا کهوتنی شتی بی سووده. نه گهر لای وابوو به تفهنگ
 یان به تیر نیچیری کوشت نهوه به هژی که سینگه وه ده گانه ناوانی خۆی.

ره مل:

بنواره زبخ.

رینگا:

رۆشتن به رینگای راستدا جی به جی کردنی فرمانی خوا به لām به

رینگای جیا جیا و ناله بار لادانه له فرمانی خوا. که سنی لای و ابو و رینگای لئی
گورپاره یان و ونبوره نه وه به دژی نایینی ئیسلام قسه ده کات نه گهر لای
و ابو و رینگه پیشانی خه لک ده دات نه وه فرمان به چاکه ده کا نه گهر لای
و ابو و پاشای وولات رینگه و بان ده کاته وه نه وه دادپه روه ری بلا و ده کاته وه:

پدین: پش:

درژ بوونی پش له خه ودا دینداری یه. به لام کورتی هه ژاری یه. متدال
نه گهر پدینی هه بو له خه ودا نه وه ده مری. پدین بۆ ژن له خه ودا تووش
بوونی به لایه پدینی رهش خوشی و مالداری یه پدینی سپی نزیک
بوونه وهی مردنه پدینی زهره تووش بوونی ده ردو به لایه تراشین له خه ودا
سه رف کردنی ماله له شتی بی سوود که سنی لای و ابو و به پدینی پای
ده کیشن نه وه میراتی خزمینکی ده ست ده که وئی هه ل قه ندنی موو له پدین
له ده ست چوونی مالی دونیایه:

ریخۆله: ریۆله:

هیشانی له خه ودا تووش بوونی ده ست کورتی یه له مالی دونیاه...
درانی خواردنی شیربایی یه خواردنی ریخۆله ی حه یوانی حه لال
ده و له مه ندی یه:

پیس:

که و ته ده ستی پیسی جوان گه یشته به ئاوات به لام به زه حمه ت..
بوونه وهی پیس به خوری و مهرزو لۆ که له ده ست کاته بۆ خه بات کردن بۆ
نه و مه به سته ی که هه یه تی.

پاونان: به دواکه وتن: له دواغاردان: سهرله دناوه:

که سیک لای واپور پاری ژن دهنی نه وه به دواکه وتنی دونه یاه و نایگاتی
نه گهر لای واپور پاری که سیک دهنی یان یه کیچک پاری نه وه دهنی نه وه
هردو وکیان تووشی غم ده بن:

پرووناکی:

که سنی لای واپور شه و نه ماور پوژه لات و پرووناکی داهات نه وه له و
خه مده هی هیه تی پزگاری ده بی:

« پیتی زی »

زه لزه له: بومه له رزه:

له پیتی بڼی به کورتی باسمان کرد به لام لیره دا به گویره ی کات به درنژی
 باسی ده که مین هاتنی له مانگی ثایار په یدا بوونی شه پروو کوشتاره. له
 حوزیراندا له ناو چوونی دزوو جه رده یه له ته موزدا مردنی پیاوونکی ناوداره
 له نابدا هاتنی پاشاییکی زورداره له نه یلوردا هاتنی خه لکی بیگانه یه بز
 هه رنمی بومه له رزه له ته شیرینی یه که مدا پیدا بوونی نه خوځشی یه له
 ته شیرینی دووه مدا مردنی به زوری ژنی ناووسه له کانوونی یه که مدا گران
 بوونی نرخنی خوارده مهنی یه له کانوونی دووه مدا مردنی زوری گه نجان له
 شویاتدا په یدا بوونی نه خوځشی گرانی تایه له مانگی ئاداردا هه رزان بوونی
 شتی پی وسته:

زیوان:

خواردنی و به ده ست که وتنی ده روزه کردنه له که سینکی نارپه سهن

زریشک:

خواردنی و به ده ست که وتنی ده روزه کردنه له که سینکی نارپه سهن چاکه
 کردنه له گه ل که سینکی سپله و بڼی نه مه ک:

زه مزهم:

خواردنه وی ئاوی زه مزهم تۆبه کردنه له گوناخان. خو شروشتن به
ئاوی زه مزهم ههچ کردنه به مالی هه لال ئاوی زه مزهم به جلک داکردن
مردنی خاوه نه که یه تی.

زه بۆر:

خویندنی له خه ودا تۆبه کردنه له گوناخان گرتنی ریبازی دیانه ته.

زه کات:

زه کات دان له خه ودا جی به جی کردنی فره مانى خوايه به دلسۆزی

زه که ریا پی غه مبه ر:

به خزمه ت گه یشتنی له خه ودا پهیدا بوونی کوپتکی باش و
خوینده واره:

زیاره تی گوپی مردوو:

له خه ودا زیاره تی گوپی پیاو چاکان به ده ست که وتنی شادی یه ههروه ها
بهروای ته واره به خوا:

زه هره:

دیتنی نه ستیره ی زوه ره خواستنی ژنه یان بو خۆی یان بو خزمینکی
گرتنی نه ستیره ی زوه ره بوختانی پی ده کری که دووره له و بوختانه.

زەیتون:

خواردنی زەیتون لە خەودا دل نەرمی بە خێر کردن هەروەها..
دەرلەمەندی بە کەسێ لای وایو بوونی زەیتونی لە ناو زەیتون دەکردهوه
نەو بە نەزانین دایکی خوی مارە کردووه. چاندنی زەیتون دەرسی قورانی
پێروژه که بە خەلک دەلیت بە دەستهوه گرتنی گەلای زەیتون دینداری بە بە
زۆری.

زەغفران:

دیتی لە خەودا خەلک بە چاکە باسی دەکات زەرد کردنی بە دەن و
جلک بە زەغفران تووش بوونی دەرده کوتانی زەغفران کردنی ئیشیکه
که غەم و خەفەتی هەیه:

زەرپوت:

بە دەست کەوتنی بە جوانی مأل و مندالی گۆی راییلو باشه.

زەنبیله:

دروست کردنی زەنبیله لە خەودا گرتنی پێگهی خواپەرستنه.

زەنجەفیل:

خواردنی لە خەودا بۆ نەخۆش مردنه بۆ لەش ساغ بە دەست کەوتنی
مالی دونیایه.

زوبەرجه:

بە دەست کەوتنی لە خەودا مردنه بە شههیدی.

زهوی: زهملن: عارد:

که سیک لای و ابو له سهر زهوی جوان دانیشتووه نهوه ژنی جوان ماره ده کات خواردنی زهوی سوود وهرگرته له کشت و کال که سنی لای و ابو زهوی قوتی دا نهوه سه فهرنکی درژر ده کات شفق بوونی زهوی له ههر تمیک گونا جباری خه لکه که به که سنی لای و ابو بو به زهوی نهوه پایهی بهرز ده بی که سنی لای و ابو زهوی خه لک قوت ده دات نهوه لایان داوه له فهرمانی خوا که سنی لای و ابو به ده ست له زهوی ده دات نهوه سه فهری بازرگانی ده کات وه سوودی ده ست ده که وی که سنی لای و ابو له زهوی شوره کات توو ده وه شینی نهوه ژنه که ی نه زو که فروشتنی زهوی بونه خوش مردنه بز له ش ساغ هه ژاری به که سنی لای و ابو زهوی پیچرایه وه نهوه مردن زور ده بی که سنی لای و ابو گه نجیک له زهوی هاته ده ری نهوه به لایه بز خه لکی ههر نمه که به لام نه گهر - پیری لنی هاته ده ری نهوه دوو بهر که ده که و ته نیوانیان نه گهر درهنده ی لنی هاته ده ری نهوه پاشاییکی زوردار دینه سهر حوکم و زور داری ده کات.

زار: ده م: ده و:

به ستنی زار له خه ودا کافر بوونه. بز گهن بوونی زار غه بیته کردنه گه و ره بوونی زار ده و له مه ندی به به لام بز نه خوش چاک بوونه و به.

زمان: زوبان:

پهش بوونی زمان به ده ست که و تنی پایهی بهرزه در ژر بوونی ده ست لاته بز خاونه که ی زمان به مه لاشوره نووسان شار دنه وه ی شاهیدی به زمان برین زال بوونی ناحهزه به سهر زمان بر او دا لال بوونی زمان لادانه له

فەرمانی خواا برینی زمانی هه ژارتک له خهودا خیر کردنه به هه ژاره که.
که سنی لای وابوو دوو زمانی هه به ئه وه زانیی زور ده بی که سنی لای وابوو
مووی سپی له سه ر زمانی پهیدا بوو ئه وه به درهنگی تووشی به لا ده بی
به لام مووی رهش به زوویی توش ده بی زوری زمان پهیدا بوونی مندالی
زوره نه بوونی زمان مردنی. مندا له گه ستنی زمان رق قوت دانه وه به
دوولت بوونی زمان درو کردنه ته ماشا کردنی زمان پاراستنی زمانه له
قسه ی خه راب.

زگ: سگ: وورگ:

گه وره بوونی زگ له خه ودا په یدا بوونی مندالی باشه به لام بچووک
 بوونی توش بوونی غمه له سهر زگ رویشتنی پشت به ستنه به مالی دنیا
 ناگر په یدا بوون له ناو زگ خواردنی مالی هه تیوه بریندار بوونی زگ
 نه خوژی بوونی خاوه ن و مردنی مندالی یه جوانی زگ ده و له مهندي یه بی
 هیزی زگ هه ژاری یه هیسانی په یدا بوون له ناو زگ زیاد بوونی دونیایه.
 درانی زگ ته ماع کردنه بو مالی دراوسی.

زری:

پۆشینی زری له خه ودا سه ره که وتی به سه ره کوسی ژاندا پسانی زری
که م بوونی ما و ده سه لاته.

زیر نیگہ ر:

دیتنی له خه ودا برده رایه تی که سیکه جیاوازی چاکه و خه رایه ناکات.
که سنی لای و ابو بو به زینگه ره وه ژنی به قیل ماره ده کات که نه نجامی
تروشی دهر ده سهری ده بی.

زیخ: رهمل:

کۆ کردنه وهی له خه ودا مال کۆ کردنه وهیه بۆ ژن هینان به لام ماله که شی
 لیده دزیت. دانیشن له ناو رهمل بۆ پیاو پاشه که وت کردنی ماله... به لام بۆ
 بیوه ژن تۆبه کردنه له گونا حان رهملی زهرد له خه ودا دیتنی خیر کردنه به
 هه زاران به لام هی سپی دهستی له دو نیا دا درێژ ده بی به ده ست لآت ده بی
 به لام ئه م ده ست درێژی به زبان به قه یامه تی ده دات.

زینتار:

به سستی له خه ودا له پشت. لادانه له فهرمو وده ی پی غه مبه ری ئیسلام د.خ.

زینا کردن:

کردنی زینا له خه ودا گونا حینکی گه و ره یه ئه گه ر ژنیک دا وای زینا
 کردنی له که سینک کرد ئه و که سه مالی چه رام ده خوات که سنی لای و ابو و
 زینای له گه ل کچیک کرد ئه و هه پاره له جینگاییکه تو وند داده نی: که سینک
 لای و ابو و چه ددی زینایان لی دا ئه و هه پایه ی به رز ده بی که سنی لای و ابو و له
 گه ل چو و نه لای ژنیک زینای له گه ل بکه ن ئه و چو و نی لای عالمیکه که
 زانیاری لی قیر ده بن له ده رباره ی نایه و هه چو و نی قه حبه خانه و هاته نه ده ری.
 مردنی زو و هه که سنی لای و ابو و که سینک له گه ل ژنی که سینکی درێژ بو و هه
 خاوه نی ژنه که ش نا گای لی بو و ده نگه ی نه کرد ئه و هه کابرای درێژ بو و ئیشو و
 کاری خاوه ن ژنه که ده کات به ئه مینی:

زننجیر: کۆت:

که سنی لای و ابو و ده سستی به زننجیر به ستر او و ن ئه و هه زه کاتی مال نادات

ئه گهر لای و ابوو پئی به ستر اوون ئه وه ته نه لئی ده کات له کاروباری
خۆی دا که سئی لای و ابوو زنجیر له ملی دایه ئه وه تۆبه ده کا له گوناخان.
پساندنی زنجیر له ده ست و پئی دا لا چوونی غه م و ده رده.

زه نگه سووره: زه رده و آله:

زۆر بوونی زه رده و آله له ههر جینگانیک هاتنی عه سکه رتکی زۆر داره
بۆ جینگا که تیک چوونی شانیه ی زه رده و آله نه مانیه ده سته لانی پاشای
زۆر داره. کوشتنی زه رده و آله زāl بوونه به سه ر دووژمندا..

زنج: کوخ:

درووست کردنی زنج ئیش کردنی به رده و وامه و به سووده: پرووخانی
زنج له ده ست چوونی ده رامه تی کشت و کاله به ههر هۆیی بیی.

زه رافه:

گرتنی له خه ودا ئه وه ژنی بی هوش و ساده ماره ده کات. خواردنی
گۆشتی ماره کردنی کچیکه به لام کچه که نابه دāl شووی پئی کردووه..

زێرو: زالو: هه زار پئی:

که سئی لای و ابوو زێرو پئی یه وه دا ئه وه له لای دووژمنه وه زیانی پئی
ده گا: هاتنه ده ری زێرو له زارو له لوت و له عه و پت پهیدا بوونی مندالی
ناته واره بۆ ژنی خه وه ن بینه که:

زیو:

..... ئه وه له گه ل کچه

دلدارى ده کات: توانندنه وى زيو رقه بهرى يه له گهل ژنه کهى و بلاو
ده بېته وه له بهر کردنى بهرگى زيو. تووش بوونى غم و خه فته:

زراو: کسيه ي زهرداو

هيشانى زراو له خه ودا له دهست چوونى براده رى دلسوزه خواردنى
ماره کردنى ژنى نابهل: که نه نجامى نازاوه و ناله بارى يه..

زوشک: دوپشک

کرشته وهى له خه ودا شکاندنى دللى ژنى خو به تى به به لاش خواردنى
گوشتى زوشک غه ميکه بى هويه: گرتنى له خه ودا دزستايه تى که سىکى
نارپه سه نه: که زيانى لى ده يينى:

زيره کردن:

زيره کردن له خه ودا کردنى شتى نارپه وايه زيره کردنى مندا ل مردنى
زوره بو پياوان پروو ده دات:

زینى ته سپ:

دهست که وتنى له خه ودا ماره کردنى سى ژنه: که سىک لای و ابو له
سه ر زینى ته سپه کهى سه گ يان پشيله سوار بوون نه وه که سىک خه يانه ت
به ژنه کهى ده کات: شکانى و بزر بوونى زینى ته سپ مردنى خاوه نه که يه.

زاوا:

که سىک لای و ابو پرو به زاواى بوو کيکى ناسراوى جوان نه وه پايه ي

به‌رز ده‌بنی به‌لام بۆ بووکی نه‌ناسراو مردنی زاواکه‌یه:

زیر:

له‌ خه‌ودا به‌کار هینان و ده‌ست که‌وتنی زیر بۆ پیاو غه‌م و خه‌فته‌ته‌ به‌لام
بۆ ژن ژبانی شادی‌یه:

زبل خانه: گوفه‌ک: سه‌ران گوی لک: زبل دان:

که‌سینک له‌ خه‌ودا لای وابوو له‌ سه‌ر زبل خانه وه‌ستاوه‌ نه‌گه‌ر فه‌قیر بی
ده‌وله‌مه‌ند ده‌بنی نه‌گه‌ر بی ژن ده‌هینی نه‌گه‌ر غه‌مبار بی غه‌می
نامینی: راوه‌ستان به‌ پرووتی له‌ سه‌ر زبل دان نزیک بوونی مردنیتی.

سینه‌ما:

چرونی سینه‌ما له خه‌ودا هه‌ل خه‌له‌تانه به‌هۆی به‌لینی کچینکی به‌درۆ:

سه‌رتاشخانه:

دیتنی سه‌رتاشخانه له خه‌ودا دیتنی دادگای میری به‌نه‌گه‌ر لای وابوو
چوو بۆ سه‌رتاشخانه و سه‌ری تاشی نه‌وه له داواییکی خۆی به‌رانبه‌ر به
یه‌کینک که کردوو به‌تی سه‌رده‌که‌وی به‌لام نه‌گه‌ر سه‌ری نه‌تاشی نه‌وه بن
ده‌که‌وی دیتنی سه‌رتاش له خه‌ودا که سینه‌که به‌نه‌جامدانی ئیشی
خه‌لک هه‌لده‌ستی:

سه‌فه‌ر:

کردنی سه‌فه‌ر بۆ فه‌قیر ده‌وله‌مندی به‌لام بۆ ده‌وله‌مندی کپینی شتی
سواری به‌وه‌ک ماین و ترومبیل و ماتۆر:

سندم:

بنواره زنجیر:

سه‌وزه:

خواردنی له خه‌ودا زۆر باشه به‌تایبه‌تی بۆ کوڕ و کچی عازهب گه‌یشتنه
به‌ئاوات.

سپیل: فاته‌په‌شه:

گه‌وره‌بوونی تووشی بوونی ده‌رده. خواردنی سه‌رف کردنی ماله به‌بێ
سوود هیشانی فاته‌په‌شه له خه‌ودا له ده‌ست چرونی مالی دونیایه:

سێل: ساچ:

به‌ده‌ست كه‌وتنی ساجی نان له‌ خه‌ودا بۆ ژن میردینکی باشه. بۆ پیاو
ژینکی کابان و ئارامه‌ شکان و بزر بوونی یان مردنی منداله‌ یان ته‌لاقدانسی
ژنی خاوه‌ن ساجه‌:

سوورکه: سوورێژه:

به‌یدا بوونی له‌ سه‌ر به‌ده‌نی مندال له‌ خه‌ودا دوا پوژینکی باشو
پرووناكه‌ بۆ ژن ته‌لاقدانه‌ به‌هۆی چه‌نه‌ بازی بۆ پیاو لادانه‌ له‌ فه‌رمانی پاشاکه‌
به‌م هۆیه‌ ده‌کوژری:

سه‌هو:

كه‌سینك لای وابوو له‌ شتیكدای سه‌هروی كرد ئه‌وه‌ تووشی ئاژاره‌ی
مالی خۆی ده‌بی به‌هۆی ژنی چه‌ته‌ هه‌راش:

سلق:

خواردنی له‌ خه‌ودا به‌ کالێ کردنی ئیشی و کاری بی ئابرووانه‌یه‌.
چاندنی له‌ خه‌ودا چوونه‌ لای ژنی خۆیه‌تی له‌ پشته‌وه‌ كه‌ ناره‌وايه‌.

سه‌روو:

چانی داری سه‌روو قسه‌ کردنی بی عه‌مه‌له‌ برینێ داری سه‌روو به‌شو
دانی کچه‌ یان خۆشکه‌. به‌ ده‌سته‌وه‌ گرتنی داری سه‌روو ماره‌ کردنی
کچینکی به‌نازوو ساده‌یه‌:

سموره:

خواردنی گوشتی قوت دانه‌وه‌ی رقه به رانبر تاوانبار گرتن و پام کردنی
دلداریه له گهل ژینکی حیل‌باز. که‌ول کردنی سموره ده‌وله مه‌ندی‌یه.

سعات کاته ژمیر:

به‌ده‌ست که‌وتنی سعاتی جوان سهرکه‌وتنه له ژیاندا: وه‌ستانی سعات
مردنی خاوه‌نه که‌یه‌تی سعاتی زیر ده‌ست که‌وتنی هینانی ژینکی زور به
نه‌رکه.

سهنه‌ویه:

چوونی سهرداری سهنه‌ویه له خه‌ودا هاتنه‌وه‌ی که‌سیکی وون بووی
خزمی خه‌ون بینه‌که‌یه برپینی داری سهنه‌ویه ته‌لاق‌دانی ده‌سگیرانه
دانیشن له بن داری سهنه‌ویه گه‌یشتنه به‌ئاوات چاندنی کردنی کارنکه که
سوودی هه‌یه بژ داهاتووی.

سالنامه: ته‌قویم:

به‌ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا دۆستیکه که‌همووکات ده‌یه‌وی تووشی
قازانجت بکات به‌لام ده‌سته‌لاتی‌یه:

سالح پی‌غه‌مبه‌ر:

به‌خزمه‌ت گه‌یشتنی سالح پی‌غه‌مبه‌ر له خه‌ودا تووش بوونی
کویره‌وه‌ری‌یه له لایه‌ن ناکه‌سان به‌لام نه‌نجام نه‌و سهرده‌که‌وی:

سله‌یمان پئی غه‌مبه‌ر:

به خزمه‌ت گه‌یشتنی له خه‌ودا دروودی خوای لئی بئی ئه‌وه پایه‌ی به‌رزه
که‌سینگ لای وابوو سله‌یمان پئی غه‌مبه‌ر ئه‌نگوستیله‌ی دایه‌ ئه‌وه ئه‌و که‌سه
به ئیمان‌ه‌وه ده‌مرئ. ئه‌گه‌ر لای وابوو سله‌یمان له سه‌ر جینگایی به‌رزو ووتار
ده‌دات ده‌نگ و باسی گرنگ له‌و وولاته‌ په‌یدا ده‌بئی ئه‌گه‌ر ژنیک به
خزمه‌تی گه‌یشت ئه‌وه کورپنکی زاناو لیهاتووی ده‌بئی:

(سدرة‌المنتهی):

چوون بۆ ئه‌وئ له خه‌ودا بۆ هه‌ر که‌سینگ مردنی که‌سه‌که‌یه به
ئیماننکی ته‌واو پته‌و.

سارا خاتوون:

به خزمه‌ت گه‌یشتنی بۆ پیاو سه‌فه‌ر کردنی دوورو درژه‌ به‌لام بۆ ژن
هه‌وئ به سه‌ر هینانی ژنه‌که‌یه:

سوولکه‌ی ئاو پسوولکه: سولاڤ:

که‌سینگ لای وابوو ئاوی سوولکه‌ی پرووناکی به سه‌ردا ده‌پژا له خه‌ودا
ئه‌وه تۆبه‌ی ده‌کات له گوناخان به‌لام ئه‌گه‌ر ئاوی لیل بوو ئه‌وه تووشی
غه‌می زۆر ده‌بئی به هۆی کردنی ئیشی دژی ده‌سته‌لاتی میری‌یه‌وه.

ساتۆر: سیکارد:

به‌ده‌ست که‌وتنی ساتۆر ناشتی کردنه له نێوان دوو شه‌رکه‌ر شکان و
کۆلی بئی هیز بۆرنی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی:

سان: هه سان:

به ده ست که وتتی له خه ودا براده رینکی دل سووزه هه سوونی تیغ به
هه سان له خه ودا ئاماده کردنی شتی غه زا کردنه:

سماق:

خواردنی و چینی له خه ودا ماره کردنی ژیتیکی نابە دلە بۆ هه ردو وکیان
چاندنی سماق نانه وهی کار تکه که ئاژا وهی دوا رپوژی هه یه:

سوجده: کورپوش:

سوجدهی سوپاس له خه ودا بردنی په زامه ندی یه به هه موو فره مانی
خوا: سوجدهی نوژ بردنی لادانه له کردنی بی فره مانی خوا. سوجدهی
قورآن خوژندن بردنی هه ج کردنه.

سیر:

خواردنی به کولای بۆ نه خوش چاک بوونه وه یه: بۆ له ش ساغ
ده وله مه ندی یه چاندنی سیر قسه کردنی بی سووده:

سیو:

بۆن کردنی سیو بۆ کچ میرد کردنه. بۆ کور ژن هیتانه. خواردنی سیو
شیرین ده وله مه ندی یه. هی ترش مالی هه پامه. چاندنی نه مامی سیو
به خێو کردنی منالی هه تیوه:

سوولی یه پرم: چلوره:

په یدا بوونی چلوره له زستاندا خێرو خوشی یه بۆ هه رنمه که. به لام له

کاتی دیدا بلآو بوونه‌وی درۆ ده‌له‌سه‌یه.

سابات: که‌پر:

دانیشتنی له‌ بن سابات گرتنی رێبازی یارانێ پی‌ غه‌مبه‌ره‌ (د.خ)
رووخانی سابات له‌ هه‌رمیک لادانه‌ له‌ فه‌رمانی خوا به‌ تایبه‌تی خاوه‌ن
ساباته‌که‌.

سێ به‌ر: نسێ:

دانیشتن له‌ ژێر سیه‌ری شاخ پشت به‌سته‌ به‌ که‌سێکی به‌هێز بز
کاروباری ژبان به‌لام له‌ بن سیه‌ری دارو و خانو و پشت به‌سته‌ به‌ ژنی
خۆی که‌ جێی بروانیه‌:

سه‌ به‌ته‌:

بنواره‌ تریان:

سه‌گ: کسوک: سه‌: کۆپه‌ک:

که‌سێ لای وابوو له‌ خه‌ودا سه‌گ گه‌ستی و برینداری کرد ئه‌وه‌ له‌ لایان
ناحه‌زانی زیان ده‌بینی: که‌سێک لای وابوو سه‌گێ هه‌ر په‌یدا بووه‌ له‌ وولات
ئه‌وه‌ پاشانێکی زۆردار دێته‌ سه‌ر کار که‌سێک لای وابوو دێله‌ سه‌گێکی
ده‌ست که‌وت ئه‌وه‌ ژنیکی زۆر وه‌پری تووش ده‌بێ دیتنی سه‌گی شوان
دینداره‌یه‌: که‌سێک لای وابوو تاژی ده‌ست که‌وت پایه‌ی به‌رزی ده‌ست
ده‌که‌وی کوشتنی سه‌گ گه‌یشتنه‌ به‌ ئاوات خواردنی گۆشتی سه‌گ
خزمه‌ت کردنی باب و دا که‌سه‌ی لای وابوو سه‌گ قسه‌ی له‌ گه‌لا کرد ئه‌وه‌
دینی به‌هێز ده‌بێ. دیتنی سه‌گی (اصحاب الکهف) خوا به‌رستی به‌ دل سۆزی.

سینگ: دهنده:

فراوان برونی سینگ له خه ودا پروای ته واوه به خوا. تهنگی کافر برونه:
هیشانی سینگ تاوانباری به رانبه ر به باب و داک په یدا برونی مه مک له سه ر
سینگ پی او دلداری کرده له گه ل کچی مندا ل.

سی مرغ:

که سینگ لای و ابو سی مرغی گرت نه وه زور ده و له مه ند ده بی سوار
برونی سی مرغ سه فر کرده هه ل گرتی سی مرغ جیماع کردنی نابه دله له
گه ل زنی خوی خواردنی گوشتی ده ست که وتی مالی حه پامه.

سویسکه:

بنواړه که و:

سوانکیله:

گرتی و گوشت خواردنی په یدا برونی کورنکی دهرده داره:

سوره ته کانی قورانی پروژ

سوره تی الفاتحه:

خویندنی به پره وانی له خه ودا کرده وه ی خپرو به ره که ته بو خویننه ر.

البقرة:

خویندنی له خه ودا ناموزگاری کردنی خیزانی خو به تی بو چاکه کردن:

النساء:

به ده ست که وتنی میراته له لایان ژنه وه:

المائدة:

دلپاکێ به به راتبه به ئایین:

الانعام:

گرتنی زبازی دیندارانه: ههروه ها خیر کردنه به هه ژاران:

الاعراف:

سه فهرنگی دووروو درێژو به سووده:

الانفال:

زال بوونه به سه ر دووژمن و دهوله مه ندی یه:

التوبة:

فه رمان کردنه به چاکه و به رگری کردنه له خه رابه به پێ ی توانا:

سوره تی یونس:

خوێندنی له خه ودا رزگار بوونه له به لای گه وه:

هود:

تووش بوونی دووژمنی زووروو به جێ هیشتنی وولاته:

یوسف:

ده ست که وتنی پایه ی به رزه. ههروه ها چه سوودی بردنی که س و
کاریتی به نهو.

الرعد:

نزیکیوونه وه ی مردنه.

سوره تی ابراهیم:

خزمت کردنی مزگه وته و مال سهرف کردنه بۆ خواو چوونئ حه جه.

النحل:

گرتنی پئی شه ریمه ته وه بۆ نه خوش چاکیبونه وه یه. بۆ هه ژار
دهوله مه ندی یه به زوری:

الاسرار:

شاهیدی دانی به راستی یه.

الكهف:

خوئندنی له خه ودا چه جکردنه به مالی پاک:

سورة مریم:

خوئندنی بوختان کردنه به نهو که نه انجام ده رده که وئی به پاکی خوئنه ر.
طه:

خوئندنی له خه ودا لادانه له فرمانی خوا.

الانبياء:

به‌ده‌ست که‌وتنی مالی زو‌ورو بروای پته‌وه به‌خوا.

الحج:

چو‌ونی حه‌جو و پایه‌ی به‌رزه:

المؤمنون:

خو‌تندنی له‌ خه‌ودا بو‌ نه‌ خو‌ش چاکبو‌ونه بو‌ هه‌زار ده‌وله‌مه‌ندی به‌.

النور:

فیر بو‌ونی زانیاری و پایه‌ی به‌رز ده‌ست که‌وته:

الفرقان:

کردنی دینداری زو‌ورو بروای به‌هیزه:

الشعراء:

گرتنی ریبازی دیندارانه:

النمل:

خو‌تندنی له‌ خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی ژن و مندالی گوی راییله:

العنكبوت:

به‌ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی مه‌زنه به‌هزی مالی دونیاوه:

الرّوم:

به ربه ره کانی کرده له گهَل که سیک و زَال بوونه به سه ریا.

سورة لقمان:

خویندنی له خه ودا بوونی خوینته ره یان خوی یان خزمینکی به پزیشکی
زاناو به سوود.

السجدة:

خویندنی له خه ودا دینداری راسته قینه یه:

الاحزاب:

یارمه تی دانی هه ژاران و دیتنه وهی هندی پاره ی که ورتوه دانه وه تی
به خاوه نه که ی بز خوا.

السیاء:

خویندنی له خه ودا به ده ست که ورتنه وهی مالیکه که ناحه زان
لییانساندوه.

الفاطر:

زَال بوونه به سه ر دووژمنانی دیندا به گفت گو کردن له گه لیاندا..

یسین:

توبه کرده له گونا حان:

الصفات:

پەیدا بوونی ئەولادی باشە:

سورتی (ص):

سۆتند خواردنە بۆ ئاشکرا بوونی پووداویک:

الزمر:

خوێندنی لە خەودا دلتیایی لە فێلی فێل کەران:

الغافر:

زۆر کردنی زکری خوایه:

فصلت:

بە جێ هێنانی فرمانی یەزدانە بە دل سۆزی:

سورەتی شوری:

خزمەت کردنی هەزارانە: کردنی کاری بەسوودە بۆ وولات:
سەرکەوتنە لە ژاندا.

الزخرف:

جێ بە جێ کردنی ئیشی هەزارانە:

الاحقاف:

سەرف کردنی ماله بۆ چاکە:

جاثیه:

کردنی نیشیکه که په شیمانی له دوايه:

سوره تی محمد:

له خه ودا خوښندنې په یدا بوونی کورپکی باش و کردار جوانه:

الفتح:

دوعا قه بول بوون و زال بوونه به سهر دوزمندا:

الحجرات:

به جی هینانی سیله ی په حمه هه روه ها دل پیسی به به رانبر به خه لک.

سوره تی (ق):

گرتنی پڼگه ی راستی دین په رسته.

الذاریات:

ناوېزی کردنه بو ناشتی له ناو موسولمانان:

الطور:

په شیمانی به له قسه کردن:

النجم:

دل پووناکی به به هوی په رستنی نایینی مه زنی نیسلامه تی:

القمر:

ئاسان برونێ کاری چه‌سته‌مه:

الرحمن:

خۆ پاراسته له درۆوه ده‌له‌سه:

الواقعة:

ده‌وله‌مه‌ندی و تۆبه‌ کردنه له گوناهان:

الحديد:

هیزوو دېسته‌لاته به سه‌ر کاری دونیادا:

المجادلة:

دینداری‌یه به دڵ سۆزی:

الحشر:

یارمه‌تی دانی دیندارانه:

المتحنة:

گه‌رانه‌وه‌یه له بیروباو‌ری دژی ئایین بۆ بیروباو‌ری پاک:

الصف:

غه‌زا کردنه بۆ خوا

الجمعة:

کردنی کاروباری کز مه لایه تی به:

المنافقون:

دوودلی به به رانبهر خوا زیان دیتنه له ناحهز.

التغابن:

خوتندنی له خه ودا نه کردنی نوئو روژووه:

الطلاق:

به ربه ره کانی کردنه له گهل ژنه که ی.

سورة التحريم:

خوتندنی له خه ودا په یدا بوونی ئاژاوه ی ناو ماله به هوی ژنه که ی.

الملك:

پزگاری به له ئازاری گزپ.

المعارج:

ده ست که وتنی پایه ی به رزو ژبانی خوشه:

سورة نوح:

خوتندنی له خه ودا پزگاری به له به لایکی گهره زال بوونه به سهر دووژمند:

سورة الجن:

خویندنی له خه ودا ترسانه به شه و به هزی بیر کردنه وه ی پرو پوچ.

المزمل:

گرتنی سوننه تی پی غه مبه ره دبخ.

المدثر:

فه رمانه به چاکه به رگری به له خراپه.

القيامة:

تروش بوونی زۆرداری له لایان پاشای وولات.

الدھر:

یارمه تی هه ژارانه به بهرگ و خواردن.

النّباء:

بیرکردنه وه به له بوونه وه روو پروای پته وه به خوای مه زن.

النازعات:

ترسانه له غه زه بی خوا..

سورة عبس:

شکانی دلی پیاوی دینداره.

کورت:

تروش بوونی دهر دورو نازاره.

الانفطار:

به دوا که وتنی دونه و خواله یاد کردنه:

الانشقاق:

نزیکی به له خوا به کرده و هی باش:

البروج:

تروش بوونی نازاره له سهر دین.

الاعلی:

زکر کردنی خواجه به ده و ام:

الطارق:

پیدا بوونی کورپنکی خوابه رست و خورنده واره.

الغاشية:

یارمه تی که سینه که په شیمانی له دوا به:

الفجر:

حه ج کردنه: سوودی زوره له کردنی بازرگانی:

سورة البلد:

خوتندنی له خه‌ودازه‌کات دانی ماله.

الشمس:

کردنی ئیشی ناشیرینه:

اللیل:

ئه‌مین بوونه له ده‌ردو به‌لاو خیر کردنه به هه‌ژاران:

الضحی:

یارمه‌تی دانی خوئنده واران.

الانشراف:

ئاسانی کاروباری ژیانه:

التین:

چاکبوونه‌وه‌یه له نه‌خۆشی و پرزگاری‌یه له هه‌ژاری:

العلق:

زویان په‌وانی و قسه‌زانینه.

القدر:

ته‌مه‌نی درێژ به‌شادی:

البینة:

گه پانه وهی هه ندی تاوانبارانه بز چاکه به قسه ی نهو:

الزلزلة:

که سنی لای وایرو خوئندی له خه ودا نه وه زۆرداری ده کا له هه ژاران.

العادیات:

رچه بهری به له گه ل نار په سه نان:

القارعة:

به ده ست که وتنی پله ی به رزه له ژياندا.

التکاثیر:

هات و چۆ کردنی پیاوانی ئایینی به که سوودی هه به.

العصر:

تووش بوونی کارێکی نهسته مه به لام پرزگاری له دوا به.

الهمزة:

کۆ کردنه وهی مالی دونیاو خواله یاد کردنه.

الفیل:

یارمه تی دانی زۆرداران.

القريش:

خز شه وستی به لای خه لک.

الماعون:

نه کردنی نوئزه به ته به لای.

الکوثر:

خوئندنی له خه و دا ده و له مه ندی به و خیر کردنه به هه ژاران بو خوا.

النصر:

کردنی ئیشی به سو و دوو زال بروته به سه ر دوو ژمندا:

الکافرون:

خوئندنی به دوا که و تنی پئنگه‌ی دژی ئایینی ئیسلامه تی به:

سورة المسد:

قیل کردنه له خه لک:

الاخلاص:

خوئندنی له خه و دا بروای ته واره به خوا و ه جاغ کوئری به:

سورة الفلق:

پزگاری به له غه م ده ردو به لا.

سورة الناس:

خوتندنی له خه ودا دل پاکی و بروای پته وه به رانبه ره به نایین.

سه ر:

گه و ره بسوونی به ده ست که وتنی پایه ی به رزه به چووکی نزمی
 خاوه نه که یه تی. هه بوونی دوو سه ر زال بوونه به سه ر ناحه زاندا پرووت
 کردنی سه ر لادانه له فهرمانی خوا: سه ر لی کردنه وه له خه ودا بو نه خوش
 چاک بوونه وه یه بو غه مبار شادی یه: هیشانی سه ر ئازاردانی باوکه:
 سه ر نه وی کردن توبه کردنه له گوناخان: هه ل گرتنی سه ری ئادمیزاد
 به ده ست که وتنی هه زار دیناره به لام هی شیر ده ست که وتنی پایه ی به رزه.
 که سی لای وابوو سه ری بوو ته سه ری که رنه وه تووشی ده رده سه ری
 ده بی له ژياندا. نه گه ر لای وابوو بوو ته سه ری دره نده نه وه خه ریکی
 کاریکه که له توانای نه و نیه سه ر پرین و جی خو گرتنه وه مردنی به
 شه هیدی یه. تاشینی رزگاری یه له خه م.

« پیتی شین »

شهید:

دیتی شهید له خه ودا هه روه ها شهید بوون له خه ودا کردنی
فرمانی باشه به خه لک بزگرتنی ری ی نایین په رستن:

شیث پی غه مبه ر:

به خزمه ت گه یشتنی له خه ودا به ده ست که ورتی مندالی چاکه و ژبانی
شادی به.

شوعه یب پی غه مبه ر:

به خزمه ت گه یشتنی له خه ودا زور بوونی قیله له کیشان و پیوان که سنی
لای و ابو شوعه یب ده له رزی نه وه نه و که سه هه ردو و چاوی کوثر ده بی:

شو تی: شفتی: شامی:

خواردنی له خه ودا قوت دانه وه ی رقه له و که سه ی خراپه ی له گه ل
کردو وه هه روه ها ناموزگاری مال و مندالی خزه تی بز چاکه کردن و به
قسه ی ناکه ن.

شفته:

خواردنی له خه ودا بۆ کچ میړد کړدنه بۆ کور بازار دانی باب و داکیتی بۆ
پاشاکم بوونی ده سته لاته بۆ بازارگان سوودی که مه: بۆ ژنی به میړد ته لاق
دانه.

شه پور: بوقیه: که ره نا:

لیدانی له لایان سه ریا زوه بلاو بوونه وهی ده نگ و باسی ترس هینه ره
له لایه نه مالاوه بلاو کړدنه وهی فهرمووده ی خوایه: له لایه نه بازارگان
قازانجی زوره له لایه نه جوتیار سووتانی خه رمانه:

شه ب: ناخ:

خواردنی بۆ نه خوش چاکبوونه وهی بۆ له ش ساغ ژبانی شادی به بۆ
جوتیار ده رانه تی باشه له کشت و کال:

شه ر:

شه ر کړدنی ژن و میړد خوشه وستی به: هی دوو عه سکه ر په یدا بوونی
ده ر دوو به لایه بۆ هه ر تمه که هی دوو که س سوود به یه کتری گه یان دنه:

شینایی:

بنواره سه وزه:

شه یتان:

نه گهر لای و ابو شه یتان شتیکی دایه که سینک نه و که سه تووشی

هه‌رام خواردن ده‌بی کوشتنی شه‌یتان یه‌ک گرتنی مرسولمانانه. دیتنی
 شه‌یتان به شادی می‌بازی کردنه نه‌گه‌ر شه‌یتان ویستی که‌سینک بگری
 به‌لام به‌هوی زکر کردنی خوانه‌یتوانی بیگری نه‌وه نه‌وه که‌سه دووژمنی
 ده‌یه‌ویت تروشی زیانی بکات و ناتوانی:

نه‌گه‌ر لای وابوو شه‌یتان چاوی لی هه‌ل ده‌تکیننی نه‌وه که‌سینک
 ده‌یه‌وی حه‌ز له ژنی بکات که‌سین شه‌یتان قسه‌ی له‌گه‌لا بکات نه‌وه به
 دژی دینداران ده‌جولیتنه‌وه نه‌گه‌ر لای وابوو له شه‌یتانی ده‌دا نه‌وه پرزگاری
 له غه‌م و به‌زاره.

شه‌ق:

لیدانی شه‌ق و شه‌پازلله له که‌سینک له خه‌ردا سوود بئی گه‌یا نه‌گه‌ر
 ئیشی هه‌بیته نه‌گه‌ر نانه‌وه داوای یارمه‌تی به له‌وه که‌سه‌ی شه‌قه‌که‌ی لیداره.

شیعر:

هۆنینه‌وه و خورتنه‌وه و نووسینه‌وه‌ی شیعر نه‌گه‌ر بۆ دل‌داری بئی نه‌وه
 قسه‌ی بئی سووده. وه نه‌گه‌ر شعیری ئایینی بئی نه‌وه به خزمه‌ت گه‌یشتنی
 پی غه‌مبه‌ره له خه‌ردا د‌بخ: دیتنی شاعر له خه‌ردا براده‌رایه‌تی که‌سینکی
 حيله‌بازه:

شیتتی:

شیت بوون له خه‌ردا که‌م دینی به: شه‌ر کردن له‌گه‌ل شیت ترووش
 بوونی ده‌رده.

شمشیر:

به ده ست که وتنی شمشیری جوان ژنی کابان و نادامه. بۆ ژنی بی میرد
میرد کردنه شکانو و کۆلی شمشیر مندالی مردوو له زگی دایکیا به لام
رزگار بوونی دایکه که یه هینانه ده ری له کالان بۆ لیدانی که سینک
خه ریکبوونه به قیل کردن له و که سه به لام واز دیننی. لیدانی شمشیر له
که سینک که نازاری نه بی ناموزگاری کردنه که سه که یه که بی سووده
به ستنی شمشیر له قه دوو له شان ته مهن درژی یه شمشیری زیر پایه ی
به رزه به لام هی مس و ناسن و گل و دارده ست که وتنی مالی دونیایه شکانی
شمشیر به بی کالان مردنی خاوه نه که یه تی.

شهروار:

جوانی شهروار نارامیو و به رزی یه. درانی و چلکنی کردنی کاری بی
ئابرو وانه یه درژی له نه ندازه به ده رگوناح کردنه. کورتی و سووتانی
هه زاری و چوونی ئابرو و به هزی دلداری له گه ل ژنیکی چه نه هه راش:

شه مامه:

ده ست که وتن بۆن کردنی دینداری یه. خواردنی لادانه له فه رمانی خوا:

شیر:

خواردنه وه ی شیر له خه ودا بۆ نه خوش چاکبوونه وه یه. بۆ کچ میرد
کردنه. بۆ کور ژن هینانه به لام شیری ئازله ی گوشت چه رام خواردنی.
خواردنی شیربایی یه دوشینی شیر کردنی کاسپی چه لاله پرانی شیر که م
ده رامه تی یه بۆ نه وه ی لی پراره. خۆ شوشتن به شیر تۆبه کردنه له گوناخان:

شه‌لگه‌بیری:

دیتنی شه‌نگه‌بیری سالی خوش و هه‌رزانی‌یه:

شه‌م‌شه‌مه‌کویره: چه‌ک چه‌کیله:

گرتنو و گوشت خواردنی ده‌ست که وتنی مالی حه‌لاله به‌زوری. که‌سنی
لای وابوو به‌کۆمه‌ل چه‌ک چه‌کیله هاتن بۆ مالی نه‌وه ژنیکی ره‌سه‌نی
ده‌ست ده‌که‌وئی:

شه‌رم‌کردن:

نه‌گه‌ر له‌سه‌ر نان خواردن شه‌رمی کرد نه‌وه تروشی هه‌ژاری ده‌بی وه
نه‌گه‌ر له‌به‌ر کرده‌وه‌ی ناشیرین بوو نه‌وه تۆبه ده‌کات له‌گه‌رناحان نه‌گه‌ر
شه‌رمی ده‌کرد له‌که‌سیک به‌بی هۆ نه‌وه تروشی ئازاوه‌ی مال ده‌بی به‌هۆی
ژنی چه‌نه‌بازو بی‌هۆش.

شادی: که‌یفی خوش:

له‌خه‌ودا شادمانی گه‌یشتنه به‌ئاوات: که‌سنی لای وابوو به‌بی هۆی
دیاری شاد بوو نه‌وه دینی به‌هیتز ده‌بی:

شاهیدی:

که‌سیک لای وابوو بوو بوو به‌شاهید بۆ کۆتایی پرووداوێگ نه‌وه ده‌یتنه
سه‌روکی کۆمه‌لێکی گۆی رابێل:

شنگ: شواشینک:

دیتنی داری شنگ له‌خه‌ودا ده‌ست که‌وتنی ژنیکی هوشیارو کابانه:

چاندنی داری شنگ به دهست که وتنی پایه ی به رزه.

شه می: میو:

به دهست که وتنی و خواردنی ماره کردنی ژنیککی دهست و دامنه پاکه وه
بو نه خوش چاکبونه وه:

شیلمه: شه لغه م:

به دهست که وتنی و خواردنی له خه ودا دوزینه وه ی پاره ی کزنه که
په واجی که مه له بازاردا:

شه واره:

گرتنی شه واره بو کور دینداری یه. به لام بو گچ خه ریکبونه به کاری
نه ستم:

شه وه: ئال:

که سنی لای وابوو له خه ودا شه وه ی دی نه وه بیر کردنه وه یه له کارنکی
بنی سوودو بنی نه نجام:

شه وچهره:

که سینک لای وابوو له مالنکدا شه وچهره ی خوارد نه وه له و ماله کچنی
داخوازی ده کات بو کورپه که ی.

شه نگه بی: شوپه بی:

دیتنی له خه ودا هو ی شادی یه: چاندنی له خه ودا داپوشینی ئابرووی

ژنیکه که بوختانی بئی کراوه: برینی. بوختان کردنه به ژنی بئی تاوان:

شار:

چوونی ناوشار رزگاری به له ترس و تران بوونی شارنیک گونا جباری
خه لکی شاره که به که سنی لای و ابو له رزه شاری و تران کرد نه وه باوکی
ده مری چوونی شاری عاره بان زور بوونی ده رامتیی کشت و کاله بو کابرا.
چوونی شاری قدوس و بیت لحم دینداری به چوونی شاری شام شادی به
چوونی به غذا تووش بوونی رقه به ری به له گهل که سیککی که م دین. چوونی
هیندوستان زال برونه به سهر دووژمندا. چوونی تورکیا بر وای پته وه به
خوا. چوونی به مهن نه مین برونه له دووژمن. چوونی وولاتی مه غریب
پایه‌ی به رز به ده ست که وته. چوونی شاری فارسان تووشی کاری بئی
نا بر وانه به.

شه کر:

خواردنی شه کر له خه ودا فرمان کردنه به چاکه: تواندنه وه‌ی شه کر له
ناو ئاودا مانا لیدانه وه‌ی قورانی پیروژه: سووتاندنی شه کر ناموزگاری
که سیکه که بئی سووده.

شقارته: شه مچه:

به ده ست که وتنی شقارته که سهری ده نکه کانی زهر د نه بی نه وه
شادی به و دل خۆشی به به لام نه گهر ده رمانی سهری ده نکه که ی زهر د بو
نه وه نه خۆشیو ده رده.

شەنە:

دەست کەوتتى شەنەى دەمک ئاسن ھىزرو دەستەلاتە بەلام ھى
دەمک دار دەرامەتى زۆرى کشت و کالى سالى: شکانى شەنە لە ناو چوونى
خەرمانى دەغلە بە ھۆى سووتان بۆ خاوەنى شەنە کە:

شووارک: شورپک:

بە دەستەوہ گرتتى لە خەودا دەستەلاتە بۆ خاوەنە کەى شکانى بى
دەستەلاتى بە لىدان بە شورپک لە ھەر کەسىک سوود گەيانندنە بە کەسە کە:
لىدانى لە کەر نزايە لە بەر خوا بۆ زيانى خوش:

شەدە: مشکى:

لە سەرنانى بۆ پياو ئە گەر ئاورىشم بىت لادانە لە فەرمانى خوا بەلام بۆ
ژن بەختەوہرى بە لای مىردى.

شەوگەرد:

کەسىک لای وابوو لە خەودا شەوگەرد پىيەوہداو ھيشاندئ ئەوہ
دووژمن زيانى لىدەدات. کوشتنى شەوگەرد ئەمىن بوونە لە دووژمن:

شەپۆيە: مەکوک:

بە دەست کەوتتى و ئيش پىي کردنى بۆ خوئندەوار دانانى ھۆنراوہيە. بۆ
بازرگان قازانجى زۆرە لە بازارگانى بۆ جۆلا زيانى شادىيە. بۆ ژن زينا
کردنە بۆ کچ پان پانتۆک کردنە لە گەل کچىکدا:

شنه‌ی با:

هاتنی له وولاتی لاچوونی ده‌ردو خه‌فه‌ته له ناو خه‌لکی وولات:

شاره‌وانی:

دیتنی مه‌لێندی شاره‌وانی به جوانی دادی پاشای وولاته پروخانی
زۆرداری پاشایه.

شۆربا:

خواردنی له خه‌ودا دل سووتان و به‌زه‌یی یه به هه‌ژاران وه بۆ نه‌خزش
چاکبونه‌ویه.

شه‌ورۆ:

شه‌ورۆ کردن له خه‌ودا له لایان که‌سیک نه‌و که‌سه ده‌یه‌وی بیته‌گزیری
ئاغایان کار به‌ده‌ستی میری:

شیر:

سوار بوون و پام کردن شیر سه‌رکه‌وته به سه‌ر کۆسپی ژباندا.
خواردنی گوشتی غه‌یه‌ت کردن پاشای وولاته. له به‌ر کردنی که‌ولی شیر
ده‌ست که‌وتنی پله‌ی به‌رزه. زیره‌ی شیر بلاو بوونه‌وه‌ی ده‌نگ و باسی
به‌ترسه‌کوشتنی شیر جی‌به‌جی کردن پرووداوتکه به ناشتی که زۆر
سوودی نایینی هه‌یه‌ شه‌ر کردن له گه‌ل شیر رقه‌به‌ری یه له گه‌ل زۆرداریک.
شیرگان گه‌یشتنه به ئاوات. نه‌گه‌ر که‌سیک لای وابرو شیرگای نه‌وه خزم
که‌سی خۆی لی دوور ده‌بنه‌وه. نه‌گه‌ر شیر بریندرای کرد نه‌وه له لایان
ناحه‌ز تووشی زیان ده‌بی هه‌لاتن له به‌ر شیر رزگاری یه له دووژمن:

شه: شانه:

نه گهر لای و ابو و پشو و سمیلی به شانه کردن نه وه زه کاتی مالی ده دات
به هه ژاران نه گهر ژنیک لای و ابو و سهری به شانه کرد نه وه میړدی ده مری.
ده ست که و تنی شانه ی زیر براده ری باشه:

شور:

گرتن و کوشتنه وه ی چاکه کردنه له گهل که سیکي سپله رام کردنی شور
گرتنی براده رنکی بی نه مه که:

شه داو: تور:

دروست کردنی له خه ودا بنیات نانی ئیشیکي بی سودو بی نه نجامه..
هاوړشتنه ناوی تور بو گرتنی ماسی نه گهر ماسی گرتن نه وه مالی دونیا به
ده سستی ده که وئ:

شینه شاهو:

گرتنی له خه ودا دوستایه تی به له گهل که سیکي هوشیار. خواردنی
گۆشتی حج کردنه فرپنی له ده ست چوونی براده رنکی نارامه:

شه و:

که سنی لای و ابو له ناو شه ودا بوو نه وه ته نښه له ئیشو و کاری خوڼدا
که سینک لای و ابو شه وده به لام مانگ شه وقی ده دا. نه وه پاشای وولات
کارووباری داوړته ده سستی وه زیرنکی خوی که نه وه وزیره یارمه تی دزان
ده دا بو دزی کردن. دیتنی شه وی تاربه به هه وری تریشقه دار بی نه مری

کردنی خه‌لکی هه‌ریمه‌که‌یه بۆ فه‌رمانی خوا. که‌سێ لای وابوو له‌ دوای
 شه‌و به‌یانی دا‌ئه‌وه‌ ئه‌گه‌ر نه‌خۆش بوو چاک ده‌ییت ئه‌گه‌ر غه‌مبار بوو شاد
 ده‌بی ئه‌گه‌ر قه‌ردار بوو قه‌رد داده‌ته‌وه‌ دیتنی شه‌وانی پی‌روۆ وه‌کوو شه‌وی
 جومعه‌و (لیلة‌القدر) و شه‌وی به‌رات. دینداری‌یه‌ به‌ دل سۆزی:

شوین که‌وتن:

که‌سێک لای وابوو له‌ خه‌ودا شوین که‌سێک که‌وت ئه‌وه‌ په‌فتاری ئه‌و
 که‌سه‌ ده‌گری له‌ ژياندا:

« پیتی ژی »

ژن: نافرته:

ماره کردنی ژنی گهنج و جوان له خه ودا ژبانی شادی به و ته ن..
درووستی به به لام ژنی پیروو ناشیرین تووش بوونی غه مه: دیتنی ژنی
نه ناسراوی ناشیرین سالتیکی بی باران و بی ده رame تی به:

ژاله: لوپک:

بژون کردن و چینی گولی ژاله ماره کردنی ژنیکه چه نه بازه چاندنی
گولی ژاله قوت دانه وهی پقه به رانه هری په فتاری ناله باری ژنی خوی:

ژازی:

خواردنی ژازی له خه ودا کردنی ئیشیکه که لای ناخوشه به لام سوودی
هه به بژی له نه نجامدا:

ژووان:

ژووان گرتن له گهل ژن بنیات نانی کارنکه که هژی ده وله مهندي به

ژهک: فرچک:

خواردنی له خه ودا ته ماشا کردنی ژنیکه به دلی پیسه وه که ژنه که شی
پی ناشی به فهرموده ی شهریمعت:

ژه هر:

که سینک لای و ابو ژه هری دا به که سینک نه وه زینا له گه ل ژنی کابرا ده کا نه گهر به خواردنی ژه هر به ده نی نه ستور بوو نه وه زور ده و له مه ند ده بی.

ژیانه وه:

نه گهر لای و ابو که سینکی مردو ژیا به وه نه وه به شه هیدی مردو وه:

ژان:

بنوا په بازار:

ژانندن:

که سینک لای و ابو لانک ده ژننی نه گهر لانکه که کوری تیدا بوو نه وه ده و له مه ندی به: به لام نه گهر کچی تیدا بوو نه وه گران بوونی نرخ ی ده غلور دانه ژانینی مه شک ی دۆو جی به جی بوونی مه به سته که یه تی که زور زور سوودی لی ده ست ده که وی.

ژیری:

له خه ودا که سینک لای و ابو ژیر بووه نه وه سه فهرنگ ده کات بز مورعامه له کردن به لام تووشی زیان ده بی: که سینک لای و ابو بیان ووت له خه ودا نه تو زور ژیری نه گهر نه ره ی پی و تو وه بیناسی نه وه ده یه ویت حیل ی لی بکات وه نه گهر نه یناسی نه وه پیاوکی مه زن میوانی ده بی:

« پیتی عهین »

عه‌پشی خوا:

دیتنی له خه‌ودا بر‌وای پته‌وه. دیتنی خوا له سه‌ر عه‌پش خ‌واناسینی ته‌واوه. نه‌گه‌ر لای و‌اب‌و له سه‌ر عه‌پشی خ‌وایه و خ‌واش له بن عه‌پشه نه‌وه به‌را‌ن‌به‌ر به باب و‌داکی تا‌وا‌ن‌باره. دیتنی عه‌رشی خ‌وا به نار‌ن‌کی په‌یدا بوونی شتی دژی ئی‌سلامه‌تی‌یه:

عه‌ن‌به‌ر:

به‌ده‌ست که‌وت‌نی له خه‌ودا ده‌وله‌مه‌ندی‌یه به هو‌ی باز‌ر‌گانی حه‌لال...

عیسی د‌خ پی غه‌م‌به‌ر:

به خ‌زمه‌ت گه‌یشتنی و ده‌ست ما‌چ‌کردنی و‌از‌ه‌ی‌نا‌نه له دو‌ن‌یا و خ‌وا‌په‌رستی را‌سته‌قینه‌یه نه‌گه‌ر لای و‌اب‌و عیسی شتی‌کی دا‌یه نه‌وه به‌کی‌ک له خ‌زمه‌کانی ده‌بیته پ‌زیشک و‌زور سوودی ک‌ومه‌لی ده‌بی: مردنی عیسی له هه‌ر‌ن‌م‌یک ک‌ز بوونی دین‌داری‌یه:

عو‌زه‌یر د‌خ پی غه‌م‌به‌ر:

به خ‌زمه‌ت گه‌یشتنی له خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وت‌نی پایه‌ی مه‌زنه:

عیزرائیل:

به خزمه‌ت گه‌یشتنی له خه و دا نه‌گه‌ر پرووی خوشبو دینداری به نه‌گه‌ر نا
تاوانباری به. شه‌ر کردن له‌گه‌ل عیزرائیل نه‌گه‌ر سه‌ر که‌وت ته‌مه‌ن درێژی به
نه‌گه‌ر بن که‌وت مردنی به زوویی به: نه‌گه‌ر لای وابوو عیزرائیل هات بز
گیان کیشانی و نه‌ی کیشا نه‌وه ته‌مه‌نی درێژ ده‌بی نه‌گه‌ر کیشای نه‌وه ته‌ن
درووستی به: دیتنی له‌هریمیک زور بونی خواپه‌ره‌ستی وه‌ لاچونی شتی
دژی ئیسلامه‌تی به

عه‌لی کوپی نه‌بو تالیب:

دیتنی له‌هریمیک زور بونی خواپه‌ره‌ستی به‌ ولاچونی شتی دژی
ئیسلامه‌تی به.

عومه‌ری کوپی خه‌تتاب:

دیتنی له‌هریمیک به‌چه‌که‌وه زۆر بوونی دادپه‌روه‌ری به‌ بی‌چه‌ک
خواپه‌ره‌ستی به. که‌سێ لای وابوو عومه‌ر شتیکی دایه‌ نه‌وه‌ نرخی
ده‌خلوودان هه‌رزان ده‌بی و کابراش پایه‌ی به‌رز ده‌بی.

عوسمان کوپی عه‌فقان:

به‌خزمه‌ت گه‌یشتنی و ده‌ست ماچکردنی فیر بوونی زانیاری به.
عوسمان شتیکی دایه‌ نه‌وه ده‌بیته زاوای پیاوکی خواپه‌ره‌ست و پێزدار.
نه‌گه‌ر عوسمان قسه‌ی خوشی له‌گه‌لا کرد نه‌وه قورانی پیرۆز له‌ به‌ر
ده‌کات: نه‌گه‌ر له‌هریمیک عوسمانی به‌چه‌که‌وه دیت نه‌وه له‌وه‌هریمه
درو به‌رکی له‌نیوان پیاوانی ئایینی پروو ده‌دات:

عائیشه:

به خزمه ت گه یشتنی خاتون عائیشه ژنی پیتی غه مبه ر (د.خ) به ده ست
که وتنی پله ی به رزه له زانیاری ناییندا:

عه مره:

به جتی هیتانی عه مره بۆ نه خوش مردنه بۆ له ش شاغ ته مه ن درتژیرو
تۆبه کردنه له گونا حان:

عه ره فه:

وه ستان له شاخی عه ره فه بۆ حه ج کردن نه گه ر نه و که سه ی له خه ودا
وای دیت نه گه ر که سیککی وون بووبی دیته وه نه گه ر نا نه و که سه دینداری
زۆر ده کات:

عاشوراء:

نه گه ر سه ید رۆژی عاشوراء له خه و بیینی نه وه تووشی به لا ده بی
نه گه ر سه ید نه بوو نه وه تووشی شادی ده بی:

عاره ب:

دیتنی عاره ب له خه ودا له هه ر ئیمیک په یدا بوونی دووبه ره کی به له وئی
براده رایه تی عاره ب راو کردنه له دشت و کتو که به هۆی پاوه که.. تووشی
زیان ده بی:

عود:

لێدانی له خه‌ودا ترووش بوونی غه‌م و خه‌فه‌ته. درووست کردنی هاندانه
 بۆبێ فه‌رمانی خوای گه‌وره: هه‌موو جووره موسیقا به‌م جووره‌یه وه‌کرو
 دووزه‌له‌و زورپناو که مانچه‌و نه‌وانیدی وه‌ک شمشال به‌لام لێدانیا‌ن له
 مزگه‌وت هاندانی خه‌لکه بۆ دینداری له لایان لێده‌ره‌وه.

عه‌وپه‌تی ژن:

دیتنی له خه‌ودا جێ به‌جێ بوونی مه‌به‌ست و پرزگاری‌یه له غه‌م ده‌ست
 لێدانی دانه‌وه‌ی سپارده‌ی خه‌لکه به‌ ته‌واوی. دیتنی عه‌وپه‌تی ژن به‌ جوانی
 تۆبه‌ کردنه له گوناخ که‌سێ لای وابوو عه‌وپه‌تی ژنه‌که‌ی بچووکه‌ نه‌وه به
 سه‌ر دووژمندا زāl ده‌بێ که‌سێ لای وابوو چووه‌ ناو عه‌وره‌تی ژنی نه‌وه
 ده‌مری پیاوی لای وابوو عه‌وپه‌تی ژنی هه‌یه نه‌و ترووشی هه‌ژاری ده‌بێ
 مژینی عه‌وره‌تی ژنی خۆی شادی‌یه گه‌ستنی عه‌وپه‌تی هه‌ر ژنیک
 به‌ختیاری‌یه نه‌گه‌ر ژنی لای وابوو عه‌وپه‌تی دیتنی نه‌و می‌ردی ئازار ده‌دات
 گه‌وره بوونی عه‌وپه‌تی ژنی خۆی زāl بوونی دووژمنه به‌ سه‌ریا.

« پیتی غهین »

غهریب: بینگانه:

دیتنی غهریب له خهودا سه فهر کردنه که سوودی ههیه. براده رایه تی
غهریب ماره کردنی ژنیکه خاوه ن مندا له. خزمهت کردنی غهریب گرتنی
پوژووی مانگی ره جه به:

غار دان: ههرا کردن: بهزین:

غار دان له خهودا ئابروو چرونه به هوی کردنی ئیشی ناره واه. که سیک
لای وابرو له غار کردندا که وته سهر زهوی ئه وه ده مرئ:

غونچه گول:

بۆن کردن و چینی له خهودا ماره کردنی کچیکه که به دل کچه که
نارازی به خواردنی غونچه گول بیر کردنه وهیه له کاری بی سوود:

غار:

بنواړه نه شکموت:

غهبهت کردن:

غهبهت کردن که سیک به ههرا جزوئی له خهودا خوی تووشی ئه و شته ده بی:
که سنی له خهودا روتی فولان که س حيله بازه خوی ده بیته حيله باز:

غه مباری:

که سینگ لای و ابو له خه و دا غه م باره نه وه تروشی شادی ده بی که سنی
 لای و ابو مردو نیکی به غه مباری دیت نه وه له جه هه نته م دایه پی وسته
 خزم و که سی خیری بۆ بکه ن:

« پیتی فی »

فرمیسک: پروواندک:

هاتنی فرمیسک له چاو نه گهر سارد بی شادی یه. به لام گهرم غهم و
خه فته نه گهر که سیک لای و ابو فرمیسکی چاوی راستی ده چووه چاوی
چه پی نه وه کورپی خوی خزشکی خوی له خوی ماره کردووه. فرمیسک
مانه وه له سهر پروومته غه یه ت کردنی خزمی خزه تی نه گهر لای و ابو
به بی گریان فرمیسکی دیته خواری نه وه مالی حه لالی ده ست ده که وی..

فیل: حیل:

که سیک لای و ابو فیل ده کاله خه لک له ههر شتی هه بی نه وه تووشی
ده رده سهری ده بی:

فیل:

دیتنی له خه ودا به دووا که وتنی تیر بازی یه. سوار بوونی فیل له خه ودا..
زال بوونه به سهر دووژ مندا. خواردنی گزشتی فیل خواردنی مالی حه پامه
قسه کردنی فیل له گهل ههر که سیک تووشی ناسته مسه.. به شهر هاتنی
دوو فیل شهر پی دوو پاشایه نه گهر لای و ابو که وته بن پنی فیل نه وه
پاشای وولات زور داری لیده کات سوار بوونی فیل سهره وین لادانه له
رپبازی نایینی ئیسلام:

فیرده‌وس:

بنواره به‌هه‌شت.

فنجان:

خواردنه‌وی قاره له ناو فنجاندا دلداری‌یه له گهل کچی تازه
پئ‌گه‌یشتر و فنجانی زیر پایه‌ی به‌رزه بو‌خواه‌نه‌که‌ی هی ئاسن و زیوو‌مس
ده‌ست که‌وتنی مالی دونیا‌یه:

فلوس:

ده‌ست که‌وتنی فلوسی زیر به‌رزنی‌یه له دونیادا هی زیوو‌ئاسن
موژده‌ی خوشه‌ی هی مس و قورژانی غه‌ماوی‌یه.

فراندن:

فراندن هه‌ر شتی له خه‌ودا باش نیه. به‌لام فراندنی قورآنی پیروژ...
ریبازگرتنی ئایینی ئیسلامه به‌ته‌واوی:

فال‌چی: فه‌تاح فال:

دیتنی له خه‌ودا تروش برونی کرده‌وی ناله‌باره که‌سنی لای وابوو له
هه‌رنمیک فال‌چی زۆری لئ‌یه نه‌وه خه‌لکی هه‌رنمه‌که‌ لاده‌ده‌ن له
شه‌ریعه‌تی ئیسلام.

فرن: ته‌نور

درووست کردنی و نان پئ‌کردنی خزمه‌ت کردنی مزگه‌وته... پروو‌خانی
فرن له هه‌رنمیک بلاو برونه‌وی که‌م دینی‌یه:

فرۆ:

خواردنی له خهودا چوونی ههجه ههروه ها دروست کردنی برۆژهی
چاکهیه وه کوو پردوو مزگهوت:

فنی:

که سنی لای وابوو دهردی فنی گرت ئهوه گوناخکردنی زۆره.
چاکبوونه وه تۆبه کردنه له گوناخان:

فریز: جیگهی دروتیا کریاگ

چاندنی له خهودا گرتنی برادهری به ئه مه که وپرز ههجه ته هه ل قه ندنی
دل شکاندنی براده رانه به قسه ی دووزمان:

فیشه ک:

ته قاندنی له خهودا بلاو کردنه وه ی شتی بی سوودو بی ئه نجامه

فیشال: هه ره شه:

هه ره شه کردن له خهردا به هه موو جوړی وه بۆ هه رچی هه بی کردنی
ئو کارانه یه که لای کۆمه ل بی نرخ ده بی:

فسته ق:

خواردنی فسته ق له خهردا به ده ست که وتنی مالی هه لاله به لام به زه حمه ت.

فاتیمه کچی پی غه مبه ر:

به خزمه ت گه یشتنی له خهودا بۆ ژن مردنی میزدی یه بۆ پیاو مردنی

ژنه بز کور مردنی بار که به لام بز کچ مردنی دایکیتی. ده ست ماچکردنی له
خه و دا سه یدانه:

فر فروکه:

کردن و ده ست که وتنی له خه و دا کردنی کاری سووک و بی سووده

فاقوچک:

درووست کردنی و بهر بی هاویشتنی دل شکاندنی خه لکه به قسه ی
ناخوژش.

فیکه: فیته:

که سینک له خه و یا لای و ابو و فیکه ی ده کرد بز هر شتیک نه وه ده یه وی
به هژی خۆ سپاندن به سه رکۆمه لیک دا ده سته لات په یدا بکات و سه ر
ده که وی له نه نجامدا.

« پیتی قاف »

قورئانی مه زن:

بتو اړه سوره ته کان.

قه له وی: گوشتن:

قه له و برون له خه ودا برپای پته وه به خواو ده ست که وتنی پایه ی

به رزوو ژبانی خوشه:

قایش:

به ده ست که وتنی له خه ودا هر چه رمیک هه بی بازارگانی به سوو ده:

قومری:

گرتنی له خه ودا به ده ست که وتنی کوپنکی قورآن خوئنه. ده نگی

قومری ده نگی قورآنه: مردنی قورآن خوئنه. هیلانه ی قومری جینگه ی

قورآن خوئندنه:

قه یماغ:

خواردنی له خه ودا دینداری به. درووست کردنی شه و نوژن کردنه:

قوماړ:

قوماړ کردن له خه‌ودا بیر کردنه‌وه‌یه له ئاژاوه‌یه نانه‌وه بۆ که‌سینک که
خۆی تووشی زیان ده‌بی:

قور:

که‌وتنه ناو قور له خه‌ودا تووش بوونی دهر دو غه‌مه: به کار هینانی
قور ی پەش تووش بوونی ژبانی دهر ده‌سه‌ری‌یه: دانیشتنی له ناو قور
ده‌وله‌مندی‌یه سواق دانی خانوو به قور گه‌پانه له دوو نیربازی سواقدانی
مزگه‌وت یان گور ی پیاو چاکان به قور حه‌ج کردنه

قه‌له‌م: پی‌نووس:

به‌ده‌ست که‌وتنی له خه‌ودا پایه‌ی مه‌زنه‌ی شکانی له خه‌ودا هه‌ژاری
خاوه‌نه‌که‌یه‌تی نوووسین به قه‌له‌م جتی به‌جی کردنی کاری هه‌ژارانه:

قمقوک: خه‌گروو: پیس پیسکه:

کوشتنی قمقموک له خه‌ودا چاکه کردنه له گه‌ل پیاوانی ئایینی. گرتنی له
خه‌ودا ته‌ماع کردنه له ژنی جیران.

قور ی:

هیلانه‌ی پیس پیسکه له خه‌ودا دیتنی یارمه‌تی دزانه بۆ دزی کردن.

قاوه:

خواردنه‌وه‌ی له خه‌ودا ماره کردنی ژنیکی گه‌لحۆی بۆ هۆشه. کوتانی

قاوه و برژاندنی. ناموژگاری کردنی مال و مندالی خو به تی بو چاکه کردنی
که سوودی نیه.

قوربانی:

کردنی قوریانی له خه ودا به حه یوانی حه لال گرتنی رېبازی
پې غه مبه رانه به لام به هی حه پام لادانه له فهرمانی خوا. خواردنی گوشتی
قوریانی یارمه تی دانی هه ژارانه:

قازی:

دیتنی قازی له خه ودا شادی به: نه گهر لای وابوو قازی به دادوه ری
ئیش ده کات نه وه خه لکی هه رتمه که له گه ل یه ک دلباکن به لام نه گهر لای
وابوو قازی به ناحق کار ده کات نه وه خه لکی هه رتمه که له گه ل یه ک دل
پیسن. که سنی لای وابوو بووبوو به قازی و حوکمی ده کرد نه وه تروشی
ده رده سه ری ده بی. مردنی قازی له خه ودا کهم بوونه وه ی دادپه روه ری به له
هه رتمه که:

قه ساب:

که سنی لای وابوو بویته قه ساب نه وه پروی کردووته کهم دینی. که سنی
لای وابوو قه ساب له جی یه کی خه ریکی نازه ل سه رپرینه نه وه - عیزرائیله
له وهه رتمه و مردن زور ده بی. مردنی قه ساب له هه رنمیک لاجوونی
ده ردوو نه خوشتی به.

قیپ:

به ده ست که وتنی. ماره کردنی ژینکی نابه دله. که سنی لای وابوو جلکی

به قیر بروه نه وه ته لاتی ژنه که ی که وتروه. خواردنی قیر کردنی کاری
به سوودو نابه دله.

قوچ: شاخ:

که سنی لای و ابو له خه ودا قوچی هه یه نه وه ده و له مه ند ده بی به لام
ژنو خوشکی کاری ناره و ده که نو ده نگ ناکات. شکانی قوچ تووش
بوونی هه ژاری به.

قوفل: ناچه ر:

ده ست که وتنی قوفل له خه ودا ده ست که وتنی ژیتکی نارام و کابانه.
کردنه وه ی قوفل به کلله پرگاری به له غم شکان و شکاندنی قوفل ناشکرا
کردنی نه پنی براده رانه:

قه پان:

قه پان کردنی شت له خه ودا پراوژ کردنه بو چاکه کردنی ده ست که وتنی
قه پان هاو به شی کردنه له گهل که سینی نه مین بو مو عامه له کردن. شکانی
قه پان زور بوونی حیل و حه و آله ی له پیوان و کیشان:

قاورمه: قه ریه:

بنواره گزشت.

قه لنه:

درووست کردنی قه لنه و توتن کیشان به قه لنه سه رف کردنی ماله له

شتی بی سرود.

قیمه:

بنواره گوشت:

قاوه‌لتی:

کردنی به خواردنی باش وه ک شیر. هه‌نگوین. هیلکه نه‌ره
ده‌وله‌مندی‌یه هه‌روه‌ها ته‌مه‌ن دریزی‌یه.

قاز:

خواردنی گوشتی و گرتنی قاز دل‌داری‌یه له‌گه‌ل ژنیک‌کی نه‌ناسرار.
فیره‌ی قاز له‌به‌ر ده‌رگا. تووش بوونی خاوه‌ن ده‌رگایه به‌به‌لای گه‌وره
هیلکه‌ی قاز خواردنی به‌ده‌ست که‌وتنی پاره‌یه قسه‌کردنی قاز له‌گه‌ل هه‌ر
که‌سینک سه‌فه‌ر کردنی دووره:

قه‌تی: کورکوره

گرتنو و گوشت خواردنی جی‌به‌جی بوونی ئیشی کابرایه‌ فرپنی قه‌تی
لاچوونی غه‌مه.

قولینگ: سی‌ی:

گرتنی له‌خه‌ودا دۆستایه‌تی خه‌لکی بی‌گانه‌یه. سوار بوونی سه‌فه‌ر
کردنه: هه‌ل گرتنی تووکی هه‌زاری‌یه. گوئی گرتن له‌ده‌نگی پزگاری‌یه له
غهم:

قه‌له به‌رخۆله:

هاتنی قه‌له به‌رخۆله به زۆری بۆ وولاتینک هاتنی عه‌سکه‌رنکی
زۆرداره بۆ وولاته‌که کوشتنه‌وه‌ی قه‌له به‌رخۆله زینا کردنه.. شاردنه‌وه‌ی به
دواکه‌وتنی هه‌وای دونیا‌یه.

قه‌ره‌باچکه:

گرتنی له خه‌ودا ماره کردنی بیوه‌ژنه. خواردنی گوشتی دلداری کردنه
له گه‌ل ژینیک که ئابرووی پێ ده‌چێ:

قه‌له‌ره‌ش:

گرتنی له خه‌ودا براده‌رایه‌تی که‌سینکی ده‌روون پیسه: نیشته‌وه‌ی
قه‌له‌ره‌ش له سه‌ر بانی که‌سینک یان له سه‌ر به‌ده‌نی ئه‌وه که‌سینک به
خه‌یانه‌ت هاتروچۆی ده‌کات ده‌یه‌وی چه‌ز له ژنی بکات نیشته‌وه‌ی
قه‌له‌ره‌ش له به‌رده‌رگه‌ی که‌سینک ئه‌و که‌سه تووشی گوناخینکی گه‌وره
ده‌بێ. کوشتنه‌وه‌و گوشت خواردنی قه‌له‌ره‌ش له خه‌ودا ده‌ست که‌وتنی
مالی چه‌رامه له لایان پاشاوه.

قابیل:

دیتنی قابیل کوپری ئاده‌م له خه‌ودا تاوان کردنه.

قیاده‌ت: په‌سلان:

یتنی له خه‌ودا سه‌فه‌ر کردنی دووره. ئه‌گه‌ر وابوو خه‌لک بۆ مه‌یدانی
حه‌شر ده‌چیت پێ‌ویسته ئه‌و که‌سه تۆبه بکات له گوناخکردن که‌سێ لای
وابوو حیسابی قیامه‌تی به‌ سه‌روکی له گه‌ل کرا ئه‌وه له نار مال و مندالی

خوی به خزشی دهژی: نه گهر لای و ابو مردوان له ناو گۆر دینه دهری و دهچن بۆ مهیدانی حه شهر نه وه له وه هر تهمه دار به روهری بلاو ده بیئت وه که سنی لای و ابو له سه ر پردی سیرات به ئاسانی په پی یه وه یان ده فتهری کتر ده وهی به ده سستی راستی درایه وه هر گرت نه وه موژ ده یه به چوونی به ههشت به لام وه هر گرتنی ده فتهری کرده وه به ده سستی چه پ مردنه به بی ئیمانی به هوی بیرو بروای پرو پوچ:

قه بر: گۆر:

هه ل قه ندنی قه بر له خه ودا ژن هینانه: پر کردنه وهی ته مه ن در ئژی یه: هه ل نانی در ووست کردنی خانووه. چوونی ناو قه بر چه پس بوونه. که سنی لای و ابو کفن کراو چووه ناو گۆر نه وه ژنیک به در ژو ده له سه ماره ده کات که سنی لای و ابو قه بری که سینک هه ل ده داته وه به دوا ی ره ووشتی نه و که سه ده که وئ.

قنوت:

قنوت خویندن له نوژدا پته وئ ئیمانه به خوا به لام له غه یری نوژ قه بول بوونی دوعایه لای خوا.

قاپ: ئامان: سینیه:

به ده ست که وتنی قاپی زێر ناویانگ ده رکردنه به ده وله مه ندی هی زیو - سننی ژنیک کابانه یان خوی یان خزمی: یان په یدا بوونی کچیکی باشه: قاپی گل ده ست که وتنی مالتیکی که مه: ده ست که وتنی قاپی شووشه خریندنی قورانی مه زنه. شکانی قاپ و - ژه نگداری. په یدا بوونی ناژاوهی

ناو ماله بۆ خاوهن قاپه که به هژی پرتو بۆ له ی ژنی چه نه باز.

قه فه ز:

کردنی قه فه ز له خه ودا کۆ بوونه وه ی ئیشو و کاری ئالۆزه له سه ر شانی
قه فه ز که ر. به لام بۆ بی ژن ژن هینانی به زه حمه ته.

قۆلنج:

ئه گهر ژنیکی ئاووس لای وابوو تووشی ده ردی قۆلنج بوو ئه وه
مندالێکی ده رده ار ده بی. ئه گهر کچی لای وابوو تووش بوو ئه وه قسه ی دل
ته زینوو ناله بار به رانه ر باوکی ده کات. ئه گهر - پیاوی تووش بوو ئه وه
په زیلی ده کات بۆ سه رفی کردنی مال له ژبانی خیزانی خۆندا:

قاپ قاپ:

له پێ کردنی قاپ قاپی دار له خه ودا دینداری به. به لام هی زیروو هی
زیو و ئاسن په یابازی به له دینداریدا:

قه رد: وام: قه رز

که سینک لای وابوو پاره به قه رد ده دا به خه لک ئه وه فه رمانی خوا
جی به جی ده کات. قه رد کردنی بۆ شتی باش دینداری به به لام بۆ شتی
خه راب تاوان کردنه.

قاوینت: پۆخین:

خواردنی له خه ودا هه ل خه له تانه بۆ کردنی شتی ناله بار به قسه ی

هه نندی که سنی ناپه سه نو حيله باز.

قيره قير:

که سنی له خه ودا لای و ابو له جینگایک قيره قير په یدا بوو نه وه شتی
پرو ده دات که غه می پنی ده خوات:

قاشویان: شه قینه:

که سینک لای و ابو له گزړه پانیک دوو کومل شه قینه ده که ن نه وه
پاشای وولات ده مرئی.

قشلاغ:

سرو تانی قشلاغ په یدا بوونی مردنی زوره له هه ریمه که به هزی
ده رده وه. چوونه ناو قشلاغ تووش بوونی رقه به رهی به له گهل
کار به ده ستانی میری. له وه پاندنی ئازه له قشلاغ تووش بوونی خه ون
بینه که به به ده رده سهری به هزی خزمی ناله بار.

قرنی: میشه بزنه:

که سینک له خه ودا لای و ابو میشه بزنه له هه ریمیک زور بوو نه وه
هه رزانی ده غلوه دانه له وه هه ریمه. کوشتنی میشه بزنه ده وله مه ندی به.
هاتنه ناو مالی هه ر که سینک هه ژاری به:

قالوچه:

که سنی لای و ابو قالوچه ی بولا ده هات نه وه مالی دویای زور ده پنی

گرتنی قالدوچه په شیمانی‌یه له کردنی کاری سووک. دیتنی قالدوچه له ناو مال دۆستایه‌تی ناکه‌سانه. خواردنی قالدوچه له خه‌ودا سهرف کردنی ماله به بئ سوود:

قه نه فل:

بۆن کردنی له خه‌ودا بلاو بوونه‌وه‌ی ناوبانگی چاکه‌یه. به لام خواردنی له خه‌ودا تووش بوونی غه‌م و ده‌رده:

قه یسی: زه‌رده‌لو:

که‌سی لای وابوو قه‌یسی خوارد نه‌گه‌ر کاتی قه‌یسی بوو نه‌وه ده‌ست که‌وتنی پاره‌یه نه‌گه‌ر نا تووش بوونی نه‌خۆشی‌یه. چاندنی نه‌مامی قه‌یسی تووش بوونی نه‌خۆشی‌یه له به‌ر ماندوو بوون: دانیشتنی له بن داری قه‌یسی براده‌رایه‌تی که‌سینکی ده‌رده‌داره.

قه سه‌ل:

کۆکردنه‌وه‌ی قه‌سه‌ل له خه‌ودا بۆ مه‌لا لادانه له پئی ئایین بۆ بازرگان تووشی زیانه. به لام بۆ جووتیار به‌ده‌ست که‌وتنی ده‌رامه‌تی زۆره له کشت و کال:

قۆر بوون:

که‌سی لای وابوو قۆر بووه. پئی ریسته نه‌و کاره که‌خه‌ریکه بیکات وازی لێ به‌ینێ ده‌ناتیدا ده‌چی.

قدیله: خرتکه:

نه گهر لای و ابو که سینک قدیله ی کرده وه نه وه که سینکه که خه ریکه
کاروباری لی تیک بدات به مهرچی کابرا بناسی نه گهر نه بناسی نه وه ژنی
خویه تی دهیه وی دلدار ی له گهل بکات یان کور ی خویه تی دهیه وی زیانی
لی بدات.

قامیش:

دیتنی قامیشی شه کر ماره کردنی ژنیکه که زور نارام و په سته نه به لام
نه گهر هی شه کر نه بو نه وه ژنیکه حؤل و چه نه بازه.

قونده یی:

که سینک لای و ابو ناژه لیک قونده ی هیه نه وه نه ولادی بی سوود و
ویل و که م دینی هه نه و چاریان ناکری:

قرژال:

گرتنی له خه ودا سه فهر کردنه له ناو ده ریادا پام کردنی ناموزگاری
که سینکی زورداره که به قسه ی ده کات گوشت خواردنی به ده ست که وتنی
مالی دونیا به به هوی بازرگانی.

قه تران:

خواردن و. کپینو. به ده ست که وتنی. موعامه له کردنه له مالی قاچاغ
نه گهر واز نه هینی له ناو ده چنی:

قه‌زوان:

خواردنی له خه‌ودا سه‌فه‌رنکی دوور ده‌یکات. سه‌رکه‌وتنی داری
قه‌زوان ماره‌کردنی ژنکی بیگانه‌یه برپینی داری قه‌زوان ژن هینانه‌بو
خزمیکی خوی.

قۆزی:

که‌سینک لای وابوو له خه‌ودا زۆر قۆزه‌ئه‌وه به‌سه‌ر دووژمندا زāl
ده‌بی. دیتنی ژنی قۆز له خه‌ودا سālنکی خوش‌و به‌ده‌رامه‌ته.

قه‌شه:

دیتنی و ده‌ست ماچکردنی قه‌سه له گه‌ل کردنی به‌دوا که‌وتنی شتی
دژی ئیسلامه‌که‌سی لای وابوو بوو ته‌قه‌شه‌ئه‌وه دبیته‌سه‌روکی
کۆمه‌لنکی دژی ئایینی ئیسلام.

قادرمه: پنی پلکه: نه‌ردیوان: په‌یژه:

به‌سه‌رکه‌وتنی قادرمه‌بو جیگانیکی ئه‌گه‌ر دار بوو ئه‌وه‌دینداری‌یه.
ئه‌گه‌ر به‌رد بوو دل په‌قی‌یه. ئه‌گه‌ر خشتی سوور وه‌کرا بوو ئه‌وه‌تۆبه‌کردنه
له‌گروناحان. به‌سه‌رکه‌وتن و هاته‌خواری قادرمه‌جی به‌جی کردنی ئیشی
کۆمه‌له‌شکانی له‌بن پێدا له‌ده‌ست چوونی پایه‌یه. به‌سه‌رکه‌وتنی په‌یژه‌بو
دوایی په‌یژه‌که‌مردنی کابرایه. جوانی نه‌ردیوان شادی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی:

« پیتی کاف »

کهوسەر:

خواردنه‌وه‌ی ئاوی کهوسەر له خه‌ودا جێ به‌جێ کردنی فەرمانی
خوایه: خۆ شووشتنی به‌ ئاوی کهوسەر تۆبه‌ کردنه‌ له‌ گونا‌حان و ته‌ لاقدانی
ژنی خۆیه‌تی به‌ هژی که‌م دینی و ماره‌ کردنی ژینکی دینداره‌.

کابه: که‌عبه: قیبله:

چوونی ناو کابه‌ دل‌ خوشی و دینداری به‌ پروخانی کابه‌ مردنی پاشای
وولاته‌ - دزی کردن له‌ شتی بکا زینا کردنه‌ له‌ گه‌ل‌ دایکی خۆی. نوێژ کردن
له‌ ناو کابه‌ مردنه‌ به‌ شه‌هیدی که‌سنی لای وابوو نوێژ ده‌ کات پروو به‌ کابه‌
ئه‌وه‌ فەرمانی قورآنی جێ به‌جێ ده‌ کات: نوێژ کردن له‌ سه‌ر بانی که‌عبه‌
به‌رز بوونی دینی ئیسلامه‌تی به‌ که‌سنی لای وابوو له‌ ناو کابه‌ ده‌ست نوێژی
شکا ئه‌وه‌ پاشای وولات تووشی به‌ لا ده‌بن. که‌سنی لای وابوو کابه‌ی لی
گورپاره‌ ئه‌وه‌ به‌ دووای شتی دزی ئیسلامه‌تی ده‌ که‌وێ. که‌سنی لای وابوو
مالی ئه‌و بووته‌ کابه‌ ئه‌وه‌ ژینکی دینداری هه‌یه‌ که‌سنی لای وابوو کابه‌ تینک
چووه‌ ئه‌وه‌ ئه‌و که‌سه‌ نوێژ ناکات.

کتیب:

ده‌ست که‌وتنی کتیبی به‌رگ جوان شادی به‌و نووسینه‌وه‌ی کتیب به‌

دهستی چه پ غه م و خه فه ته. هه ل گرتنی کتیب غه مباری به نووسینه وه ی کتیب به خه تی ناشیرین کردنی کرداری ناره وایه. دراندنی کتیب غه م لاچوونه دیتنی کتیبی لول دراوه نزیک بوونه وه ی مردنی کابرایه که سنی لای وابوو نه ی ده زانی کتیب به خورتنی ته وه نه وه قیل له خه لک ده کات بز مالی دنیا دیتنی نووسه ر له خه ودا که سینکی حیله بازه.

که له باب: که ره باب: که له شیر: دیقل:

به ده ست که وتنی که له باب براده رایه تی پیاوی دینداره که سوودی هه یه بز ی کوشتنه وه ی که له باب وه لام نه دانه وه ی بانگی نوژنه که سنی لای وابوو بروبوو به که له باب نه وه زوو ده مرئی نه گهر لای وابوو که له باب دوو جار ده نووکی لی دا نه وه به دهستی که سینک ده کوژری. شه ره که له باب شهر کردنی دوو پاشایه که زور کهس له ناوده با که سنی لای وابوو که له باب له ماله که یدا ده نکه گه نم ده خوات نه وه دز به مالی فیر ده بی و دزی لیده کات.

کورتان:

درووست کردنی کورتان له خه ودا قهر دانه وه یه. به ده ست که وتنی کورتانی نارپنک ماره کردنی ژنیکی ناله باره.

کوچکه:

له سه رنانی بز پیاوان تووش بوونی ده رده سه ری یه. بز ژنان شادی به خته وه ری یه:

کینک:

خواردنی له خه ودا به ده ست که ورتنه وه ی مالی له ده ست چوووه به ئاسانی.

کافور:

دهست که وتنی له خه ودا نامۆژگاری کردنی خه لکه بۆ چاکه کردن.

که فارهت:

که سنی لای وابوو که فارهتی دا له بری سویتند خواردنی یان له بری
خواردنی پۆژووی په مه زان نه وه قهردی خه لک داده ته وه..

کاهین:

که سنی لای وابوو بوو بوو به کاهین نه و تووشی خیر و خوشی ده بی.

کول کردن:

کول کردن به ناوی گهرم حج کردنه. به لام به ناوی سارد غه مه:

که ر: گوئی درین:

به دهست که وتنی ماکه ر له خه ودا ده وله مه ندی به که رگان یان سوار
بوونی گه یشتنه به ناوات زۆر به ئاسانی. ئازوانی که ر خیر کردنه به هه ژاران
شه ر کردن له گه ل که ر دوو به ره کی به له گه ل خزمی خوی: هه بوونی
زۆر که ر: خزمی ساده و بی هوشن. هه ل گرتنی که ر بی دهسته لاتی به خیر
کردنه وهی ته رسی که ر دهست که وتنی مالی دونیایه که سنی لای وابوو که ر
گای نه وه پایه ی به رز ده بی. لاوازی که ر هه ژاری خاوه نه که یه تی بردنه وهی
که ر بۆ مال دهست که وتنی خیر و خوشی به. به ر بوونه وه له که ر له دهست
چوونی پایه ی خاوه نیتی: بوونی که ر به هیستر شادی و خوشی خاوه نیتی
نه که ر که ر له مالی که سینک بزیت نه و که سه ده وله مه ند ده بی بوونی که ر به

مایین ژن هیتانی خاوه‌نیتی. خواردنی شیرو گوشتی کهر تووش بوونی
 ده‌ردو نه‌خوشی‌یه. که‌سی لای وابرو بوویو به‌که‌ر نه‌وه تووشی به‌لا
 ده‌بی نه‌گه‌ر لای وابرو که‌ره‌که‌ی جاشکی هه‌یه نه‌وه کورنکی باشی ده‌بی.
 مردنی که‌ر له ده‌ست چوونی پایه‌و مالی خاوه‌نیتی ده‌نگی نرخ‌گرانی
 بوونی ده‌غلرودانه که‌سینک لای وابرو که‌ره‌که‌ی فری مالیکی زوری له
 ده‌ست ده‌چی قسه‌کردنی که‌ر له‌گه‌ل هه‌ر که‌سینک دین پته‌وی کابرایه..

که‌نیشه: کلیسا:

چوونه ناوی بۆ بی‌ژن ژن هیتانه بۆ بی‌مال مالی دونیایه بۆ دیندار که‌م
 کردنه‌وه‌ی به‌جی هیتانی فرمانی دینه‌پازاندنه‌وه‌ی کلیسا له‌خه‌ودا نزمی
 ئایینی ئیسلامه‌ پرووخانو سووتانی به‌رزی ئایینی ئیسلامه.

کافر: گاوار:

کافر بوون له‌خه‌ودا مردنی بی‌ئیمانه دیتنی ژینکی کافر تووش بوونی
 ده‌رده‌سه‌ری‌یه به‌لام بۆ جوتیار ده‌رامه‌تی زوری شینایی‌یه.

کورسی:

دانیشتنی له‌سه‌ر کورسی دار‌گه‌یشتنه به‌ئاوات له‌سه‌ر هی‌زیر پایه‌ی
 مه‌زنه له‌سه‌ر هی‌زیو ده‌وله‌مه‌ندی‌یه.

کل: سورمه:

له‌چاو کردنی سورمه له‌خه‌ودا گرتنی ریبازی پنی‌غه‌مبه‌ره (دخ) له‌چاو
 کردنی کل بۆ کچ مێرد کردنه بۆ کور ژن هیتانه. نه‌گه‌ر بیوه‌ژینک یان پیارنک

شتیکی پیسی کرده چاوی نهوه ماره کردنی ژنیکه که به فهرموده ی
شهریعت ماره یی نایهت.

کیل: قیل:

دیتنی کیلی قهبر له خهودا به چهقاری ناموزگاری کردنه به چاکه بۆ
خه لک. نه خشانندی کیل به دواکه وتنی شتی ییسوده.

خه لک: شووتکه:

که مهره به ستن له پشت بۆ کچ میرد کردنه به لام بۆ پیاو تووش بوونی
غه مه.

کاوله خانوو: که لاوه:

چوونه ناوی له خهودا ماره کردنی بیوه ژنه: چاک کردنه وه ی له خهودا
به دوواکه وتنی کاری بی سووده:

کاروان:

هاتنی کاروان ههرچی هه بی بۆ وولاتی ههرزانی و خوشی یه. پوشتن
له گه ل کاروان گه شتنه به مه به ست:

که سکوو سوور کۆلکه زیرینه:

دیتنی به پهنگی سووره وه کوشتنی کابرایه له لایه ن دووژمنه وه. به
پهنگی سهوز ههرزانی نرخى خوارده مه نی یه.

که‌ندوو:

درووست کردنی که‌ندوو پاشه که‌وت کردنی پاره‌یه که‌به‌س ژنه‌که‌ی
سودی لی وهرده‌گری. شکانی که‌ندوو بلآو بوونه‌وه‌ی نه‌ینی
خاره‌نه‌که‌یه‌تی.

که‌نداو:

ئه‌گەر که‌سینگ لای وابوو له که‌نداوی عاره‌به‌ئه‌وه‌ مه‌پوو مالانی زۆر
ده‌بی ئه‌گەر لای وابوو له که‌نداوئیکه‌ نازانی کۆی‌یه‌ ئه‌وه‌ ئیشی ده‌کات به
دژی یاساکه‌ تووشی سزا ده‌بی.

کوپاده:

خواردنی له‌ خه‌ودا لادانه‌ له‌ په‌روشتی پی غه‌مبه‌ر (د.خ).

که‌رکه‌ده‌ن:

سوار بوونی زāl بوونه‌ به‌ سه‌ر ناحه‌زاند: کوشتنی ده‌ست که‌وتنی
پله‌ی به‌رزه‌ شه‌ر له‌ گه‌ل کردنی به‌رانبه‌ری شه‌ر کردنی که‌سینگ که‌ له‌ خۆت
به‌هێزتره‌. خواردنی گوشتی ده‌ست که‌وتنی مالی حه‌رامه‌:

کراس:

له‌ به‌ر کردنی کراسی جوان بو‌بی ژن ژن هێتانه‌ بو‌ ژندار شادی‌یه‌ پینه
کردنی کراس جیا بوونه‌وه‌یه‌ له‌ ژنی خۆی. درانی کراس ئازاوه‌یه‌ به‌هۆی
ژنی حۆلی به‌ هه‌راش سووتانی کراس ژن ته‌لاقدانه‌ پۆشینی کراس سه‌وز
وسپی مردنه‌ به‌ شه‌هیدی هی زه‌رد دینداری‌یه‌ پۆشینی کراسی کۆن ماره‌

کردنی ژنی خاوه‌ن مناله.

کوره‌ی ناگر:

که سنی لای و ابو کوره‌ی ناگر خوش ده کات نه‌وه دور زمانی ده کات له نار خه‌لک.

کاريله: کارژوله:

ده‌ده: رتنی له خه‌ودا. ده‌وله مه‌ندی‌یه. کوشتنه‌وه‌ی له خه‌ودا که‌یشتنه به‌ ئاوات قه‌له‌وی کاريله پایه‌ی به‌رزی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. لاوازی بی‌هیزی‌یه بۆ خاوه‌نه‌که‌ی. مردنی کاريله له ده‌ست چوونی پایه‌ی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی.

کۆخه: کۆله: کۆکین:

به‌ توندی نیشانه‌ی نزیک‌ی مردنه: هه‌روه‌ها نه‌گه‌ر که‌سینک وستی بکۆکی و نه‌یتوانی نیشانه‌ی مردنی کابرایه‌ نه‌گه‌ر کۆکه به‌لغه‌می له‌گه‌ل بوو نه‌وه شادی و خوشی‌یه. کۆکینی توند که‌خوونی له‌گه‌ل بی‌گوناح کردنه.

کۆین:

به‌ده‌ست که‌رتنی له‌ خه‌ودا جی به‌جی بوونی کاری خاوه‌نه‌که‌یه‌تی به‌هزی که‌سینکی هیزدار: شکاندنی به‌ربه‌کۆین مردنی که‌سینکه له‌ هه‌رنمه‌که.

که‌پر:

بنواره سابات.

کفته:

خواردنی له خه ودا موژده‌ی شادی‌یه: ژنیک لای وابوو کفته‌ی
درووست کرد بۆ خواردن ته‌وه لای میردی خوشه‌ووست ده‌بی:

کدو: کوله‌که:

خواردنی له خه ودا هه‌ر جزوێ هه‌ییت خێرو خوشی‌یه له ژباندا
چاندنی کرله‌که به‌ دواکه‌وتنی پێبازی دیندارانه:

که‌وگیر: کویه:

هه‌ل گرتنی به‌ ده‌ست له خه ودا تروش بوونی ده‌ردی له‌رزووکی‌یه

کوپه:

دیتنی کوپه‌ی شه‌راب دزی کردنی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی: هی پڕ ئاو دلپاکی
خاوه‌نه‌که‌یه‌تی. جوانی کوپه‌ به‌رزی خاوه‌نیتتی. شکانی هه‌ژاری‌یه.

کلک:

درئژ بوونی کلکی هه‌ر ئاژه‌لێک گران بوونی نرخیه‌تی کورت بوونی
هه‌رزانی‌یه گرتنی کلکی ئاژه‌ل داواکردنی کاریکی خۆیه‌تی که‌ بۆی نه‌نجام
بدرنت له‌ لایه‌ن که‌ سینکی راست گۆ: ته‌گه‌ر که‌ سینک لای وابوو کلکی هه‌یه
ته‌وه‌ کاری ده‌کا ئابرووی ده‌چی له‌ ناو کۆمه‌ل:

که‌و:

گرتنی که‌و له‌ خه ودا بۆ که‌ سینک بی ژن ژن هینانه. مالی کردنی که‌و فیر

بوونی قورآنی پیروژه. گوشت خواردنی که و بهرگی نوی له بهر کردنه
خویندن که و له کینو نیشانه‌ی سالی خوشه به لام له گوند نه وه پیدای بوونی
پیاوی دینداری سوود به خشه.

کوتر:

به ده ست که وتنی له خه ودا مالی حه لاله. بهرد گرتنه کوتر بوختان کردنه
به ژنی بی تاوان. هه بوونی کوتری زور له لای که سینک سه رو کایه تی
که سه که یه بز کومه لیک که حه زی پی ناکه ن گرتنی کوتری سپی شادی یه.
هی ره ش فیر بوونی پیشه سازی یه فرینی کوتر له مال ته لاقداننی ژنی
خاوه ن ماله یاری کردن به کوتر: کردنی کاری بی سووده بلاو کردنه وه ی
دانه و نله بز کوتر گرتنی حیل به بازی یه له خه لک. گرتنی فره خه ی کوتر پیدای
بوونی منداله یان بز خوی یان بز خزمینکی.

کولاره:

گرتنی کولاره له خه ودا ته ماع کردنه له ژینکی بی و نل، خویندنی کولاره
له هه رتمی زور بوونی زینایه له وهه رتمه. فرینی کولاره له ده ست که سینک
سهرف کردنی ماله به بی سوود. خواردنی گوشتی کولاره مالی حه پامه:
که لک: پاساره یا ماسی خوار

کوشتنی که لک له خه ودا ته لاقداننی ژینکی چه نه بازه خواردنی گوشتی
له خه ودا تروش بوونی غم و ده رده به هزی که سوو کاری ناپه سند. گرتنی
که لک له خه ودا دلدار یه له گه ل ژینک که نه و پیری جوانه. به لام نه و
پیری بی هوشه.

کونده به بو:

دیتنی له خه‌ودا له هه‌رنمیک: چۆل برونێ هه‌رنمه‌ که‌یه‌ گرتنی و گۆشت
خواردنی غه‌م و ده‌رده. کوشتنی لاجوونی غه‌مه.

کوزه‌له:

خواردنی له خه‌ودا ژبانی شادی‌یه.

کلیل:

که‌سێک لای وابوو کلیلێ داری به‌ ده‌سته‌وه‌یه‌ ئه‌وه‌ ئه‌سپارده‌یه‌ ولای
که‌سێک دانیاره‌و ئه‌ویش نایدا ته‌وه‌ کلیلێ بێ ددانه‌ به‌ ده‌ست که‌وتنی
خواردنی مالی هه‌تیوانه‌. که‌سێ لای وابوو کلیلێ به‌ هه‌شتی لایه‌ ئه‌وه‌ به‌
شادی ده‌ژی. که‌سێک لای وابوو قوفلی کرده‌وه‌ به‌ کلیلێ ئه‌وه‌ ئیشی خه‌لک
جێ به‌ جێ ده‌کات. ژنی لای وابوو کلیلێ درایه‌ ئه‌وه‌ میرد ده‌کات.

کوته‌ک: تۆپز:

له‌ خه‌ودا تۆپز به‌ ده‌سته‌وه‌ گرتن مه‌یل کردنه‌ بۆ زۆرداری کردن له
خه‌لک به‌لام ده‌سته‌لاتی ناییت.

کارتیغ: بر به‌ند:

که‌سێ لای وابوو بر به‌ندی پێ‌یه‌ ئه‌وه‌ به‌ زمانی شیرین ئیشی خۆی
جێ به‌ جێ ده‌کات لای خه‌لک: ئیش کردن به‌ کارتیغ دانانی ماله‌ بۆ کوپی.

کون‌که‌ر دره‌وشه:

که‌سێ لای وابوو دره‌وشه‌ی هه‌یه‌ ئه‌وه‌ خێر ده‌کات به‌ هه‌ژاران. ئه‌گه‌ر

لای و ابو کون که ره که ی شکا نه وه تۆشی هه زاری ده بی:

کلۆ: کوله:

خواردنی له خه ودا به ده ست که وتنی مالی بی ماندوو بوونه. هاتنی بۆ
وولاتی نه گهر زیانی نه بی خیر و به ره که ته به لام نه گهر زیان به خش بو و نه وه
عه سکه ری پاشاییکی زۆر داره. کۆ کردنه وه ی کوله: پاشه که وت کردنی ماله
بۆ ژن هینان:

کیسه ل:

دیستنی له خه ودا براده رایه تی پیاوانی ئایینی یه که سوودیان لی
وه ده گری زۆر بوونی کیسه ل له هه ر تێمیک زۆر بوونی دینداری یه
خواردنی گۆشتی زانیاری و چاکه کردنه. کوشتنی له خه ودا گوناخ کردنه:

کێچ:

که سنی لای و ابو و کێچ که سنی نه وه پیاوکی ناکه س ده یه ویت زیانی لی
بدات. کوشتنی له خه ودا زāl بوونه به سه ر ناحه زدا.

کونده:

بنواره جه وه نده:

کون:

چوونه ناو کون له خه ودا گوناخ کردنه. گرتنی کون تۆبه کردنه له گوناخ.

کرم:

خواردنی کرم له خه‌ودا تووش بوونی مالی چه‌رامه. هاتنه ده‌ری کرم له زار مندالی خۆبه‌تی ده‌یه‌وی حیه‌ی لی بکات. که‌سنی لای وابوو کرمی زۆر که‌وته سهر به‌ده‌تی به‌لام نازاری نه‌بوو نه‌وه ئیمانی به‌خوای گه‌وره زۆر به‌هیز ده‌بی. به‌لام نه‌گهر نازاری هه‌بوو نه‌وه نه‌وه که‌سه لایداوه له فهرمانی خوا.

کالان: کیف:

کالانی خه‌نجه‌رو شمشیر و کیفی ده‌مانچه نه‌گهر له خه‌ودا به‌جوانی که‌وته ده‌ستی نه‌وه ماره‌کردنی ژنیکی دیندارو نارامه به‌لام به‌شکاری و ناشیرینی ژبانی غه‌مباری و ته‌لاقدانی ژنه‌که‌یه‌تی.

که‌پی:

که‌پ برون له خه‌ودا کردنی گوناخی زۆره چاکبوونه وه تۆبه‌کردنه.

کارگه‌ی جووجه‌له:

درووست کردنی کارگه‌ی جووجه‌له له خه‌ودا مندالی زۆره بو‌خواهه ژن. وه‌بو‌ه‌زاران ده‌وه‌له‌مه‌ندی به‌مالی حه‌لال.

کتیب به‌رگ که‌ر:

که‌سنی لای وابوو بروسته کتیب به‌رگ که‌ر نه‌وه ده‌بیته مردوو شۆر و سروودی قیامه‌تی ده‌ست ده‌که‌وی.

کیلون: قفل

که سنی لای و ابو ده رگه ی به کیلونی هه یه نه وه ژنیک کی کابان ماره
ده کات یان خوی یان خزمیک. شکانی کیلون. مردنی ژنی خاوه نیتی بزر
کردنی کیلون خواردنی شیربایی به.

کلدان:

که سینی لای و ابو کلدانی که و ته ده ست و کلی تیدایه نه وه دینداری به
هیز ده بی:

که رویشک: کویریشک:

گرتنی له خه ودا ماره کردنی ژنیک بی هوشه خواردنی گوشتی ده ست
که و تنی مالتیکی که مه. گرتنی به تاژی شیربایی خواردنه:

که رموزه: میشه که ره:

زور بوونی که رموزه له وولاتیک: تووش بوونی خه لکه که یه بو ده ردو
نه خوشی. کوشتنی میشه که ره له خه ودا لاچوونی غه مه.

که تیره: جه وی:

کردنی له خه ودا کاسبی کردنی حه لاله. خواردنی له خه ودا قازانجیکی
زوره که له پیشه سازی دهستی ده که وی:

کانیاو:

دیتنی به پروونی ژبانی شادی به. به لام به لیلی تووش بوونی غه م و
ده رده: هه ل قولینی کانیاو له ناو مال خیر و خوشی به.

کزن:

خواردن و چاندنی له خه ودا یارمه تی دانی زۆردارانته.

کورپ:

که سێک لای وابوو پستی کورپ بووه له خه ودا ئه وه تووش بوونی غه مه به هۆی مندالی خۆی:

کورپ:

که سێ لای وابوو له خه ودا کورپ بووه ئه وه پایه ی به رزی ده ست ده که وئ. مردنی کورپ له ده ست چوونی زه وی و زاره.

کچ:

ژنیک لای وابوو کچی بووه ئه وه هه وئ ی به به ر دیت.. مردنی کچ له ده ست چوونی ماله به هۆی قوما ر کردن...

که له که: ته ن کیشه:

هیشان و شکانی غه م و خه فه ته که به هۆی خزمی خۆی تووش ده بی

کیم: زوخواو:

خواردنی زوخواو زه کات نه دانه. که سێ لای وابوو کیم له به ده نی دیت ئه وه زۆر ده و له مه ند ده بی:

کفن: خه لات:

کفن کردنه به ر له خه ودا ئه گه ر کفنی ته و او بوو ئه وه مردنه به شه هیدی

به لّام ناته و او برو نه وه زینا کړدنه: کفنی مردوو نه گهر جوان برو نه وه
مردوو که له به هه شته:

که فتيار: که متيار:

گرتنی له خه ودا ماره کړدنی ژنيکی هه له وه ره. گوشت خوار دنی مانای
وايه که سينک به ناوی د دوستايه تی دهيه ویت فیللی لی بکات و نازانی به و
فيلبازه سوار برونی و گاینی که متيار ده ست که و تنی پایهی به رزه نه گهر
که سينک تفنگ یان به ردی له که متيار دادا نه وه بوختان به ژنيک ده کات که
ژنه که پاکه:

کوارگ: قارچک:

خوار دنی له خه ودا بو ده وله مهند هه ژاری یه. بو هزار ده وله مندی یه
بو نه خوشن چاکبوونه وه یه. بو له ش ساغ نه خوشی یه:

که وهت: داری جهنگه لی

دیتنی داری که وهت دینداری یه. برینی داری که وهت لادانه له فرمانی
خوا به هو ی براده ری که م دین چوونی سهر داری که وهت گرتنی ری ی
دینداری یه.

که ووا:

له بهر کړدنی که وای جوان دینداری یه و پایهی به رزه سووتانی که ووا
درانی تووش برونی هه ژاری و بیده سته لاتی خواهه نیتی. نه گهر لای و ابو
که سنی که وای دایه نه وه له خزمی خوی ژنيکی ده داتی.

کیسه: جۆرک:

هه‌ل گرتنی کیسه هه‌رچینکی هه‌بی ئاگاداری کردنی ئه‌سپارده‌ی
خه‌لکه‌ی درانی جۆرک خه‌یانه‌ت کردنه به ئه‌سپارده‌ی خه‌لک...

کولاو کلاو:

له‌ سهر نانی کلاو له‌ خه‌ودا په‌یدا بوونی پرتزه به‌لام له‌ سهر لابردنی
بێ پرتزی به‌ پفاندنی کلاو له‌ سهری که‌سینک کردنی کارنکه له‌ لایه‌ن ئه‌و
که‌سه‌ی لێ پفاوه که‌ ئابرووی پێ ده‌چێ. کلاوی ته‌نگ ئازاردانی باوکی
خۆیه‌تی له‌ لای خۆیه‌وه. هێ فراوان خزمه‌ت کردنی باوکه‌ بزر بوون و
درانی کلاو کردنی کاری بێ ئابرووانه‌یه...

که‌له‌ک: به‌له‌م: قایغ

سوار بوونی به‌له‌م و که‌له‌ک له‌ ناو ئاودا به‌ دوا که‌وتنی کارنکی زۆر
ناسته‌مه به‌لام به‌هۆی که‌سینکی به‌هێز بۆی جێ به‌جێ ده‌بی تقووم بوونی
که‌له‌ک له‌ ده‌ست چوونی پله‌ی به‌رزی خاوه‌نیتی:

کاردی:

چاندنی دروست کردنی ئازاوه‌ی ناوما‌له هه‌ل قه‌ندنی به‌رگری کردنه
له‌ ئازاوه‌ خواردنی قوت دانه‌وه‌ی رقه به‌رانبه‌ر ژنه چه‌نه بازه‌که‌ی.

که‌ف:

دیتنی که‌فی سابوون له‌ سهر جل و به‌ده‌ن دلباکی به‌ به‌رانبه‌ر به‌ خه‌لک. دیتنی
که‌فی ئاو به‌رگری کردنه له‌ لایان میری له‌ کردنی کاری دژی یاسا به‌ توندی.

کاکول: په رچهم: پرچ: که زی: بسک: قژ:

جوانی و په شی ناویراوان بۆ ژن به ختیار و په ووشتی مه زنه به لام بۆ
پیاو بسک هه بوون تووش بوونی غمه نه وانی که هه مووی باشن سپی
بوونی قژی ژنی گه نیچ مردنیتی به زوویی به لام سپی بوونی بۆ پیاوی گه نیچ
دهست که وتنی پایه ی به رزه درتژ بوونی ناویراوان زیاتر له خۆی ژبانی پر
ده رده سه ری به به لام به قه ده ر خۆی ژبانی شادی به.

کونجی: قونجی:

خواردنی کونجی یان دۆشاوی به دهست که وتنی مالی حه لاله چاندنی
له خه ودا په پيدا بوونی مه ری زۆره بوینه ره که

کشپل: پشقل:

کۆ کردنه وه ی له خه ودا که سابهت کردنیکه که سوودی که مه.
خواردنی له خه ودا خه قهت خواردنی کهم دهستی به. یان خواردنی مالی
حه رامه.

که وان:

دهست که وتنی که وانی جوان پایه ی به رزه و براده ری باشه یان کورپی
باشه شکانی که وان مردنی کورپی یان برای خاوه نه که یه تی. نه گهر که وانی
دا به ژنی خۆی نه وه ژنه که کچی ده بی وه نه گهر ژن که وانی دا به میردی
خۆی نه وه کورپی ده بی نه گهر که وانی خواری راست کرده وه نه وه ته مه ن
درتژ ده بی نه گهر لای و ابو که سیک که وانی دایه نه وه سوودی لی ده بی نی
بزر بوونی که وان مردنی خزمینکی خاوه نیتی ژنی که وان نه گهر تووندو باش

برو نه وه ژنه که ی گوی پرایلی ده کات نه گهر ناشیرین برو نه وه ژنه که ی
 لاساره پسانی ژنی که وان ته لاقدانی ژنیتی فروشتنی که وان هه ل بژاردنی
 کارنکی پروو پووچه به سه ر کارنکی مه زندا. هاوشتنی تیر له که وان
 سه فهر کردنی دورره:

کا:

کۆ کردنه وه ی کاو خسته ناو که ندوو نرخ گران بوونی ده غلو و دانه به لام
 خسته ناو کادین هه رزانی به خواردنی کا ئیش کردنی ناشیرینه له ناو
 کۆمه ل سووتاندنی کا مال سه رف کردنه به بی سوود:

کادین:

دروست کردن و سواقدانی می بازی کردنه پروخانی کادین هه ژاری خاونیتی.

که له م:

خواردن و چاندنی تروش برونی غه م و خه فته له لایه ن خزم و که سنی خزی.

که نگر:

خواردنی به کالی کچ فروشته به پاره. پاک کردنه وه ی زه کات دانی ماله.
 خواردنی به کولاری به ده ست که وتنی مالی دونیایه به زوری هه ل قه ندنی
 به ده ست که وتنی ده رامه تی باشه له کشت و کال:

کۆل: ته شت

گویشینی تری و هه ناروو قه سپ له ناو کۆلدا نزیک برونه وه یه له پاشای

وولات و سوود وه رگرتنه له کار به ده ستانی میری.

که نیر: ناوگوله

بۆن کردنی که نیر له خه ودا بۆ نه خۆش چاکبونه بۆ بئی ژن ژن هیتانه
خواردنی که نیر دینداری به به باشی.

کوشتن:

خۆ کوشتن له خه ودا تۆبه کردنه له گوناخان به لام کوشتنی که سیک له
خه ودا کردنی گوناخیکی گه و ره به. کوشتنی کوری خۆی له خه ودا چاکه
کردنه له گه لی کوشتنی جهرده یارمه تی دانی دیندارانه نه گه ر لای و ابو له
خه ودا که سیک کوشتی نه وه نوێژ ناکات تۆبه بکات باشه: کوشتنی پاشا له
خه ودا له لایان هه ر که سیک په یدا بوونی ناژاوه و بئی دادی به له ناو کۆمه لدا:

که شتی:

سوار بوونی که شتی ئاسن له خه ودا له ناو ده ریادا کردنی کارنکی
ترسناک و سامناکه به لام هی دار هه ر وه ک که له ک و به له م وایه له مانای
خه وه که ی:

که لایان موشین: هه لماتین

که سیک لای و ابو له خه ودا که لایانه ی ده کرد نه وه هه رگیز خه رنکی
ئیشی مندا لانه یه: ده ست که و تنو و درووست کردنی که لاگرتنی براده رنکی
بئی سووده:

« پیتی گاف »

گا:

که سنی لای و ابو له مالدا گزشتی گای هه یه نه وه تروشی ههرزانی و خوشی ده بی سوار بوونی گای سپی و پشه سهر کردایه تی کزومه لکی کاتی یه. سوار بوونی گای سوور مردنی کوری سواره که یه قه له وی له خه ودا سالی - ههرزانی و به ده رامته لاوازی گا سالیکی ووشک و بی ده رامته بزراندنی گا به سهر که سینکدا مردنی که سه که یه گه ستنی گا تروش بوونی غه مه مردنی گاجووت له جینگایکی مردنی پیاوئکی ناوداره که سنی لای و ابو له سوار بوو نه وه ده مرئی به زوویی که سنی لای و ابو بوو به گا نه وه پایه ی بلند ده بی. به ستنه وه ی گا له بهر مال ژبانی خوشی یه به کار هینانی پیستی گا به ده ست که وتنی مالی زوره.

گاربان: گا گهل:

که سنی لای و ابو بوو بوو به گاربان نه وه ده بیته سهرزکی کزومه لکی گوی له مست. بزراندنی گا گهل له ههرنمیک هاتنی به لایه بز خه لکی ههرنمه که: گاربان له خه ودا عالمیکی دینی یه مردنی گاربان مردنی عالمیکی به رزی نایینی یه.

گاسن: گاواسن:

که سنی لای واپو گاسنی هیه و جووتی پی ده کات نه وه پروو ده کاته دینداری شکانی گاسن له خه ودا لادانی خاوه نه که یه تی له پئی دینداری:

گول:

هه ل گرتوو بوون کردنی گوله باغ به ده ست که وتی ژبانی شادی یه.. بوون کردنی گولی شلیرو میلاق و خاوو گیابه ندو گوله پروو هه مووی تروش بوونی غه م و ده رده بۆن کردنی گولی نه سته پهن و نه سرین و به ی بوون ماره کردنی کچیکی جوان و هوشیاره: گولی هیروو حاجیله تن درووستی یه. گولی بنه وشه و نیرگزو خه زیمه داخوازی کچیکه که بۆی نابئی. گولی نه ورزو. ناسکه بیزو وینان له خه ودا بۆن کردنیان شادی یه. گولی نارنج و هه رمی و سیوو پرته قال بۆ که سینک له هه رنمی سارد بۆیت نه خوشی و ده رده به لام بۆ که سینک له هه رنمی گه رم ده ژی ده وله مه ندی یه: چاندنی هه ر گولیک به هه ر جوژی هه بیته سوود گه یاندنه به خه لکی هه رنمه که. هه روه ها هه ل قه ندنی زیان گه یاندنه به خه لکه که.

گۆر: قه بر:

که سینک لای واپو له خه ودا گۆر بۆ خوی هه ل ده قه نی نه وه ژن دینی نه گه ر لای واپو قه بر پر ده کاته وه نه وه ته مه نی درئۆ ده بی که سنی لای واپو به زیندوویی خرایه ناو قه بر نه وه چه پس ده کری نه گه ر لای واپو که سینک له گۆر هاته ده ری و وستی نه و بختا هه گۆر نه وه که سینک بوختانی پی ده کات نه گه ر لای واپو هه ل قه ندنی قه بر گه یشته جه نازه و نه وه تروش شادی ده بی:

گه نم:

خواردنی گه نم به ووشکی تووشی بوونی دهرده. ده ست وهردان له
 گه نم گران بوونی نرخیتی. بۆگه ن بوونی گه نم گوناخ کردنی خه لکه - گران
 بوونی گه نم هه رزان بوونی جزیه. به شی نه وه ی گه نم به سه ر هه ژاراندا
 سویند خواردنی به درۆیه گه نم بارین له ئاسمان هه رزانی و خوشی یه:
 نه گه ر مردوو گه نم بکپی ئه وه نرخی گران ده بی.

گیرفان: باخه ل: به پک: به ری:

گیرفانی تووندو پێک له خه ودا که سێک هه بیی داپۆشینی عه بیی
 خه لکه. به لام درانی گیرفان له خه ودا بلاو کردنه وه ی نه یی خۆی و خه لکه
 که تێدا تووشی ماندوو بوون ده بی:

گۆچان: گۆپال: گالوک: چه لاک:

که سێک لای وا بوو له خه ودا گۆچانی به دهسته وه یه ئه وه ده بیته
 پێشه وای نوێژیان خۆی یان خزمیکێ شکانی گۆچان له دهستی هه ر کهس
 له خه ودا تووش بوونی دهرده سه ری یه.

گۆی:

گه وه بوونی له خه ودا دینداری یه بچووک بوونی لادانه له ئایین زۆر
 بوونی گۆی فێر بوونی شتی به سه رده بریتوو هیسانی گۆی کردنی کاری بی
 نابروانه یه. که سنی لای وابوو گۆی بووته گۆی ئاژه ل ئه وه دهسته لانی
 که م ده بی که سنی لای وابوو قامکی له گۆی خۆی وهرده دا ئه وه به
 ئیمانه وه ده مرئ. خواردنی چلکی گۆی نیربازی کردنه. ناخینی گۆی به

کافری مردنه. راکیشانی گوی ناموژگاری کردنه.

گویش:

خواردنی ته ن درووستی یه: چاندنی داری گویش خه ریکبوونی ئیشیکی
زه همه ته برینی داری گویش وازهینانه له کارو کاسبی:

گه رما:

تووش بوونی گه رما له خه ودا له زستانا. ژبانی خۆش و شادیه... به لام له
هاوینا هه ژاری یه. خواردنی شتی گه رم به ده ست که وتنی پزقی زۆره
شووشتنی مردوو به ئاوی گه رم نیشانه ی چوونی مردوو هه که یه بۆ
جه هه ننه م:

گه وادی: پیناوی:

که سینک لای وابوو پیناوی ده کرد له تیوان ژنو پیاوی نامه حه رم نه ره
لادانه له فه رمانی ئایینی ئیسلام.

گه وهه ر:

به ده ست که وتنی گه وهه ر له خه ودا فیر بوونی مانای قورنانی پیروژه:

گالیسکه: عاره بانه:

سوار بوونی له خه ودا داخوازی ژنیکه بۆی ناییت. کپینی گالیسکه
خزمه ت کردنی هه ژارانه به مال شکانی گالیسکه له ده ست چوونی ماله به
هۆی ئیشی سووک:

گینلی: ده‌لویی:

نه‌گەر لای وابوو له خه‌ودا گیل بوووه نه‌وه پروو ده‌کاته کهم دینی و یان شیربایی ده‌خوات.

گریان:

گریان به ده‌نگ تروش بوونی خه‌م و ده‌رده به‌لام به‌بی ده‌نگی دینداری و شادی‌یه:

گزیڕ: خوبزه:

که‌سینک لای وابوو له خه‌ودا بوو‌ته‌گزیڕی کار به‌ده‌ستان نه‌وه لاده‌دا له دینداری و پروو ده‌کاته تاوان کردن:

گۆرستان قه‌برستان مه‌قبه‌ره:

دیتنی گۆرستان که‌هی موسولمانان بی تۆبه‌کردنه له‌گوناحان. به‌لام دیتنی گۆرستانی کافران: لادانه له‌فه‌رمانی خوا. خوتندنی قورآن له‌سه‌ر گۆرستان یارمه‌تی هه‌زارانه به‌پاره‌بو خوا..

گیره‌کردن:

گیره‌کردنی ده‌غلرودان لادانی چه‌سوودی‌یه له‌ده‌روون..

گه‌ده: مه‌عیده:

هیشانی گه‌ده له‌خه‌ودا ئازاوه‌یه له‌لایه‌ن مال و مندالی خزی بی هیزی مه‌عیده که‌م بوونی ده‌سته‌لاتی خاوه‌نیتی:

گه سک:

مالینی زه وی به گه سک نامروژگاری کردنی ژنه که یه تی بو چاکه کردن
سرو تانی گه سک له دهستی هه که سینگ تووش بوونی دهردی سامناکه
به لام چاکبوونه وی چاوه نوار ده کری:

گیزه ر:

خواردن و چاندنی له خه ودا ئاسان بوونی کاری ژبانه:

گۆیز:

خواردنی گۆیز به دهست که وتنی مالی زۆره. چوونه سهرداری گۆیز
پشت به ستنه به که سیککی به هیز بو ئیشو و کاری خۆی. داوه شانندی گۆیز
خیر کردنه به هه ژاران. خواردنی گۆیزی هیندی فیڕ بوونی زانیاری
ئه ستیره تاسی یه یاری کردن به گۆیز خواردنی مالی چه پامه:

گامیش:

بنواپه چیل.

گیلاس:

خواردنی له خه ودا ته ن درووستی یه و ژبانی شادی یه.

گاز:

به دهست که وتنی لاچرونی ئاژاوه یه له مالی خاوه نه که ی.

گل: خۆل: خاک:

هه‌ل قه‌ندنی گل له خه‌ودا ژن هینانه بۆ بێ ژن. بۆ بازرگان سوودی زۆره
خۆل به سه‌را کردن تووش بوونی غه‌مه. خواردنی خۆل خواردنی مالی
حه‌رامه‌ خۆلای بوونی به‌ده‌ن و جل ده‌وله‌مه‌ند بوونی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی
بارینی خۆل. غه‌م و ده‌رده بۆ خه‌لکی هه‌ر ئه‌مه‌که:

گوبه‌د:

پاوه‌ستان له بن گوبه‌دا پشت به‌سته به‌که‌سینکی هیزدارو دادوه
دیتنی گوبه‌دی جوان ب‌لا‌بوونه‌وه‌ی دادوه‌ری‌یه له وولات پوو‌خانی
گوبه‌د. پوو‌خانی پاشای وولاته.

گره‌:

گره‌ی هه‌ور له خه‌ودا له هه‌رنه‌میک گوناخ کردنی خه‌لکه‌که‌یه.

گه‌ستن:

که‌سینک لای وابوو یه‌کینک گه‌ستی و هیشاندی ئه‌وه قه‌ه‌ی ناخۆشی
به‌رانبه‌ر ده‌کرێ له لایه‌ن ناحه‌زه‌وه:

کورچيله:

هیشانی له خه‌ودا ئازاردانی باب و داکه. جوانی و پته‌وی خزمه‌ت
کردنی باب و داکه. خواردنی کورچيله گه‌یشتنه به‌ ئاوات...

گۆرانی: به‌سته: ستران: به‌ند:

ووتنی له خه‌ودا به‌ ده‌نگی به‌رز تووش بوونی غه‌م و خه‌فه‌ته به‌لام به

نزمی موزدهی خوشه.

دیتنی گزانی بیژ له خه ودا براده رایه تی که سیکی ته نه ل و چاو له
دهستی خه لکه:
گرد: ته پۆلکه:

پاوهستان و ووتاردان له سه ر گرد دهست که ورتنی پایه ی به رزه
پروخانی گرد له خه ودا مردنی پاشای وولاته...

گواره: گوش وار:

نه گه رکچی لای وابوو گواره ی کرده گزی ی نه وه میردی باشی دهست
ده که وی به لام بۆ پیاو گواره کردنه کۆی غه م و خه فه ته گواره ی زیر بۆژن که
بینکاته گوئی دهست که ورتنی کورپنکی قورئان خوینه به لام هی زیر کورپنکه
نیوه ی قورئان ده خوینی.

گه رده لول گیزه لوکه:

هاتنی گه رده لول له هه رنمیک که خانرو به ره برپووخینی نه وه پهیدا
برونی غه زه بی خوایه و مردنی زوری خه لکه که یه.

گه رده له غ: گه ردانه: دورپه ند:

گه ردانه له مل کردن بۆ پیاو دهست که ورتنی پایه ی به رزه. بۆژن نه گه ر
زیر بی گه یشتنه به ئاوات پسانی گه ردانه له ملی شوو کردنه له ملی ژنی به
میرد ته لاقدانه پسانی دورپه ند له ملی پیاو لاجوونی غه م و خه فه ته:

گه نه:

که سنی لای وابوو له خه ودا گه نه پیوهیدا و هیشاندی نه وه له لایان

که سینکی ناکه‌س بوختانی پی ده کریت. کوشتنی گه‌نه رزگار بوونه له غه‌م.

گۆره‌وی:

گۆره‌وی جوان له پی کردنی زه‌کات دانسی ماله به ته‌واوی درانی
گۆره‌وی سهرف کردنی ماله بی سوود. چنین گۆره‌وی کۆ کردنه‌وه‌ی ماله.

گون:

ئه‌ستووری گون له خه‌ودا هیزوو ده‌سته‌لاته‌ بچروکی بی ده‌سته‌لاتی به
نه‌گه‌ر ژنی لای وابوو گونی هه‌یه‌ ئه‌وه به‌س کوپی ده‌بی: نه‌گه‌ر لای وابوو
دوو گونی هه‌یه‌ ئه‌و ژنه‌ دوو کوپی به‌ جاری ده‌بی هیشانی گون نه‌خۆشی
ژنی خاوه‌نیه‌تی:

گولاو:

به‌خۆدا کردنی گولاو له خه‌ودا بۆ پیاو مردنی نزیکه‌ بۆ ژن به‌ختیاری به
خواردنی له خه‌ودا بار کردنه‌ له گوندی خۆی بۆ گوندیکی دوور...

گه‌زۆ: گه‌زگوله: شوک:

که‌ سینکی لای وابوو له خه‌ودا به‌ کینک گه‌زگوله‌ی بۆ هینا به‌ دیاری ئه‌وه
مورده‌نیکی خۆشی پنده‌گات ده‌رباره‌ی خزم و که‌سی خۆی.

گله‌یی:

گله‌یی کردن له‌ که‌ سینکی یان که‌ سینکی له‌ ئه‌و ژن به‌ ژن کردنه‌ که‌ ئه‌نجامی

گوئیزان: چه قوی موتاشین

دهست که وتنی گوئیزان له خه ودا په یدا بوونی کوپنکی خوئنده واره
مرو تاشین به گوئیزان لاچوونی غه مه. گوشت برین به گوئیزان غه بیته
کردنی خه لکه.

گومرگ: باج:

نیشی کردن له گومرگ به هه موو جوړی بی فرمانی خوایه که ده یکات
بی ویسته تویه بکات:

گندوره کاله ک:

خواردنی گندوره ی زهره تووش بوونی غه م و ده رده. هی سه وزو
سوورو بزوو سپی به دهست که وتنی مالی دونیایه به خه لالی دیتنی گندوره
فروش له هه رتمیک یان خزی گندوره بفروشی سوود گه یاندنه به خه لک
به جی به جی کردنی کاریان.

گژنیژ:

چینی گیای گژنیژه له خه ودا کردنی کاری بی سووده هه ل قه ندنی له
خه ودا لاچوونی غه مه.

گیا:

دیتنی گیا به هه موو جوړی له خه ودا دل خوشی یه و ته مه نی درنژه:

« پیتی لام »

لوط پی غه مبه ردخ:

به خزمه ت گه یشتنی له خه ودا تروش بروننی غه و خه فته دیتنی ژنی
لوط له هه رنمیک په یدا بروننی نیربازی به له و هه رنمه:

(لوح المحفوظ):

دیتنی له خه ودا. چورونی به هه شته له دواى مردن. خویندنه وهی شت له
(لوح المحفوظ) دلپاکى یه و فرمان کردنه به چاکه:

لؤلؤ:

هۆنینه وهی له خه ودا له بهر کردنی قورئانی پیروژه. کون کردنی فیر
برونی مانای قورئانه. که سیک لای و ابو له ناو ده ریا لؤلؤنی ده رهینا نه وه
له لای پاشای وولات خه لات ده کری:

لاله: سوپه یا:

بنواپه چرا:

لم:

بنواپه زیخ:

لوله:

دهست كهوتنى دهسته لاته شكاني لوله بئی دهسته لاتی خاوه نیتی:
لوله ی دار به دهست كهوتنى دینداری به:

لیو: لچ:

جوانی لیو له خه ودا قسه کردنی باشه بۆ کۆمه ل ناشرینی لیو قسه ی بئی
سووده دوولت بوونی لیوی سهری گرتنی دوو براده ری باشه له ت بوونی
لیوی خوارئ ماره کردنی دوو ژنه: نه مانی لیو له دهست چوونی براده روو
ژن ته لاقدانه هیشانی لیو نه ستور بوونی. دوو زمانی کردنه له ناو کۆمه ل:

له پی دهست به ری دهست:

جوانی به ری دهست له خه ودا خیر کردنه به هه ژاران. هیشانی به ری
دهست سهرف کردتی ماله به بی فایده فراوانی به ری دهست زه کات دانه
تهسکی به ری دهست گرتنی مالی دنیا به:

لیڤه وار: دارستان:

دیتنی لیڤه وار به جوانی گرتنی براده رانی به سووده: سووتانی لیڤه وار
به ناگر گونا حکردنی خه لکی هه ریمه:

لانک: بیشکه

کپینی لانک بۆ مندال تووش بوونی شادی به درێژ بوونی ناو لانک
لاچوونی غمه شکانی لانک مردنی مندالی خاونه که به تی:

لغاو:

لغاو کردنه زار له خهردا پرۆزی گرتنه. سوار بوونی وولاغی به لغاو
گه یشتنه به ئاوات. شکانی لغاوی وولاغ مردنی مه یته ری وولاغه که به.

لیمۆ:

خواردنی بز نه خوش چاک بوونه وه به به لام بوو له ش ساغ تووش
بوونی دهردو نه خوشی به:

لادان له خهراپه:

که سنی لای وابوو له خهردا له خهراپه کردن لایدا شه وه پروو ده کاته
کرداری دینداران به دلسۆزی:

لباد: نمه د:

به دهست که وتنی له خهردا جی به جی بوونی مه به سه که یه تی که
هه به تی درانی لباد له دهست دانی کاتی پی وسته بز ئیشوو کار. کردنی لباد
سه که وتنه له ژباندا. لباد کهر دیتی له خهردا دهوله مه ندی به.

لیفه:

به دهست که وتنی لیفه ی جوان ماره کردنی ژنی باشه. درانی لیفه
ته لاقدانی ژنی خاوه ن لیفه به:

لیفکه:

که پنی لیفکه له خهردا وهر گرتنی ته رقه تی نه قشبه ندی به دران و

پسانی جی به جی نه کردنی یاسای تهریقته: خو شووشتن به لیفکه توبه
کردنه له گوناخان:

لاولاو:

بۆن کردن و چاندنی له خه ودا حيله بازی کردنه له گهل خه لک...

لاووک:

بنواره گۆرانی.

لاसार:

لاساری کردن له خه ودا تووش بوونی غه م و خه قه ته جا لاساری به.

لینوفه: له یلو و په پ:

به ده ست که و تنور چاندنی جی به جی بوونی ئاواته به ئاسانی خواردنی
تووش بوونی براده ری ناله باره.

له قه: لوشکه:

لوشکه وه شانندن له خه ودا ده عیه لیدانه به هۆی مالی دنیاوه شه گهر
که سینک له قه ی له که سینکا ده وه بوختان به و که سه ده کات.

له نهجه:

رۆبشتنی به له نهجه بۆ پیاو تووش بوونی ییده سته لاتی به به لام بۆ ژن
به ختیار ی به لای میردی یان که سووکاری:

لۆر: لۆرکه: له شیر دروست ده کری

خواردنی له خه‌ودا موژده‌ی خۆشه دروست کردنی له خه‌ودا کاسبی
کردنی خه‌لآله:

لوره‌ی گورگ:

بیستی له خه‌ودا ترسانه له زۆردار به‌لام زۆرداره‌که‌ش ناتوانی زیانی
لی بدات:

لوره‌ی سه‌گ:

بیستی له خه‌ودا هاتنی به‌لایه‌ بۆ سه‌ر خاوه‌نی سه‌گه‌که. نه‌گه‌ر خاوه‌نی
نه‌بوو نه‌وه به‌لایه‌ که بۆ سه‌ر خه‌لکی هه‌رنه‌مه‌که ده‌بی.

لیکاو:

هاته‌ خواری لیکاو له زار خۆشه‌یستی به‌ لای خه‌لک به‌هۆی قسه‌ی
باش.

له‌بری لاوازی:

لاوازی له خه‌ودا که‌م دینی به‌و لادانه له فه‌رمانی قورپان..

لافاو: لیمشت: لیشاو: سیلاو:

هاتنی لافاو به‌زۆری بۆ هه‌ریمیک هاتنی عه‌سکه‌ری پاشایه. نه‌گه‌ر
لافاو که‌ زیاندار بوو نه‌وه عه‌سکه‌ره‌که‌ زۆرداری ده‌کا له خه‌لک لافاوی
خوین غه‌زه‌بی خواجه به‌هۆی گوناخی زۆره‌وه هاتنی لافاو بۆ ناو شاریک

پهیدا بوونی دهردی سامناکه لهو شاره:

لا سای:

که سینک له خه ودا لاسایی که سینک بکاته وه نه وه به دوا ی په ووشتی
نه و ده که وی:

لایه لایه:

کردنی بۆ منال له لایه ن پیا وه وه دهر دو غه مه له لاین ژنه وه خو ش یه

لاواندنه وه: پی هه ل ووتن:

که سینک لای و ابو که سینک ده لا و نیتته وه نه گهر دونیایی بو و نه وه پریایی
کردنه له بهر ده و له مه ند به لام نه گهر نه وه ی ده ی لا و نیتته وه نایینی بو و نه وه
بروای پته وه بۆ نه وه ی لاواندنه وه ده کات:

لوس:

ده ست لیدانی ههر شتی لوس کردنی کاری بی ئا پرو وانه یه:

له رزین:

به ده ن له رزین له خه ودا به گشتی ترسانه له خوا. سهر له رزین به ده ست
که ووتنی پایه ی به رزه له لای پاشا وه. له رزینی پان تووش بوونی غه م و
خه فته به هوی کرداری نا په وای خزم و که سی ... ده ست له رزین هه ژاری و
ده ست کور تی یه:

لول دانی شت:

لول دانی هه‌ر شتی‌ک له‌خه‌ودا ژووان‌گرتنه له‌گه‌ل ژن بۆ‌کردنی خراپه:

لاو: گه‌نج: هه‌رزه‌کار: کو‌پوکال: تۆلاز: عازهب:

دیتنی گه‌نجیکی په‌نگ سپی له‌خه‌ودا دووژمنیکی به‌دزی‌یه. نه‌گه‌ر
په‌شتال بوو.

ئه‌وه دووژمنیکی ده‌وله‌مه‌نده. نه‌گه‌ر چاوشین بوو دووژمنیکی پیره
ماره‌کردنی کچی گه‌نج زال بوونه به‌سه‌ر دووژمندا کوشتنی گه‌نج‌پزگار
بوونه له‌دووژمن گه‌نج بوونه‌وه‌ی پیریک له‌خه‌ودا ژبانی شادی‌یه. دیتنی
کچی گه‌نج مۆژده‌ی خوشه‌که‌سیک لای وابوو پیره‌ژنیکی دیت بۆ‌وه به
گه‌نج ئه‌وه ئه‌وه که‌سه‌ی دیویه ده‌وله‌مه‌ند ده‌بن. دیتنی مردووی پیر به
جه‌خێلی چوونی به‌هه‌شته بۆ‌مردووده‌که:

لسو:

که‌سی لای وابوو لوی له‌به‌ده‌ن هاتروه ئه‌وه زۆر ده‌وله‌مه‌ند ده‌بن.

لی‌بورردن:

لی‌بورردن له‌وه‌که‌سه‌ی تاوانت به‌رانبه‌ر ده‌کات له‌خه‌ودا رازی بوونی
خوایه له‌وه‌ی بورری‌وه:

لیدان:

لیدانی بی‌نازار له‌هه‌ر که‌سیک سوود‌گه‌یاندنه به‌و لیدراوه به‌لام که
نازاری هه‌بن بوختان‌کردنه به‌لیدراوه‌که:

لستنه وه:

لستنه وهی قامک به ده ست که وتنی مائیکی که مه:

لومه کردن: سهرزه نش تانوت لیدان:

که سیک لای وابرو لومه ی خوی ده کرد نه وه تروشی کارنی ده بی که
سهری لئی ده شیوی ههروه ها لومه ی هه مروه که س وه هایه.

له وه پگا:

که سیک لای وابرو له وه پگهی هه یه نه وه ده سته لاتنی زور ده بی بردنی
ناژه ل بز له وه پگاه ده ست که وتنی پایه ی به رزه نه گهر که سیک لای وابرو
دوو ناژه ل له ناو له وه رگهی نه ون نه وه دو که س حه ز له ژنی ده که ن
سرو تان و ووشک برونی له وه رگا هه ژاری خاوه نه که یه تی.

« پیتی میم »

محمد پنی غه مبه‌ر دروودی خوای له سهر بی:

به خزمه‌ت گه‌یشتنی له خه‌ودا به ههر جزوئی هه‌بی بر‌وای پته‌وو
کرده‌وه‌ی باشه به‌لام هه‌ندی له زانایانی خه‌ون ناسین ده‌لین دیتنی به‌پر‌ووی
گرز گوناح کردنی زوره له لایه‌ن کابراوه. که‌سنی لای و‌ابوو پنی له‌جی
پنی نه‌و ده‌نا له رو‌یشتن نه‌وه به‌ووشتی نه‌و جی به‌جی ده‌کات. زیاره‌تی
گوپی پنی غه‌مبه‌ر ژبانی شادی و کامه‌رانی به‌حج کرده‌که‌سینک لای و‌ابوو
خو‌رنی پنی غه‌مبه‌ری به‌رزی خو‌ارده‌وه نه‌و به‌شه‌هیدی ده‌مری به‌لام به
ناشکرای بی خو‌ارده‌وه‌ی خو‌رنی نه‌وه که‌م دینی به. هاتنی بز و‌ولانیک
خو‌شی و شادی خه‌لکه‌که‌به. مردنی له ههر نیمیک که‌م بو‌ونه‌وه‌ی ثابین
به‌رسته له‌وئ: دیتنی جه‌نازه‌ی له ههر جی‌گایی تو‌وش بو‌ونی خه‌لکه به
غهم و ده‌رد: نه‌گه‌ر لای و‌ابوو پنی غه‌مبه‌ر شتیکی دایه نه‌گه‌ر نه‌و که‌سه بز
باشایی بشیت ده‌یته پاشا نه‌گه‌ر ناله ژباندا نه‌و به‌ری به‌خته‌وه‌ر ده‌بی نه‌گه‌ر
لای و‌ابوو و‌نه‌ی وه‌ک و‌نه‌ی پنی غه‌مبه‌ر لی‌هات نه‌وه ده‌یته پشه‌واییکی
مه‌زنی ثابینی. نه‌گه‌ر لای و‌ابوو پنی غه‌مبه‌ر بانگی نر‌ژی دا له ههر نیمیک
نه‌وه خو‌شی زور بز خه‌لک ده‌بی نه‌گه‌ر لای و‌ابوو بو‌و به‌کوپری پنی غه‌مبه‌ر
موسولمانان به‌ک ده‌گرن نه‌گه‌ر لای و‌ابوو بو‌و به‌کوپری پنی غه‌مبه‌ر نه‌وه
نیمانی به‌هیز ده‌بی نه‌گه‌ر لای و‌ابوو پنی غه‌مبه‌ر دروودی خوای لی بی گل

له چاوی خۆی ده کا ئه و که سه ی دیویه به ئیمان ه ده مرئ. ئه گهر لای و ابو و ریشی پیروزی در ئه و ره شه ئه و که سه ی دیویه ده که و ته شادی و خۆشی ئه گهر له ناو عه سکه رنکی دی به چه که وه ئه و عه سکه ره به سه ر دووژمندا زāl ده بی. ئه گهر که سینک پی غه مبه ری دی به پی ی په تی ئه وه ئه و که سه نو ئزی به جه ماعه تی ته رک کرد وه:

به کورتی به خزمه ت گه یشتنی هه زه تی (محمد) دروودی خوای لی بی به هه موو جوړی به ختیار ی دین و دونیا به چوونکه خۆی فه رموویه تی: من رأني في المنام رأی الحق فان الشيطان لا يتمثل بي: واته هه ر که سینک له خه ودا من بیینی ئه ره به راستی منی دیوه و منم چوونکه شه ی تان ناتوانی و نه و شیوه ی من و درگری وه ک خۆی بنو ئنی:

موسا پی غه مبه ر دروودی خوای لی بی:

به خزمه ت گه یشتنو ده ست ماچکردنی له خه ودا مردنه به موسولمانی. دیتنی له وولاتیک له ناو چوونی زۆرداران له وولاته. دیتنی ده ست به داره ساوه زāl بوونی موسولمانانه به سه ر دووژمندا. ئه گهر نه خۆش و قه ردارو هه پس کراو به خزمه تی بگات ئه وانه رزگار ده بن:

میکائیل:

به خزمه ت گه یشتنی بۆ که سینکی گونا حبار ناگادار کردنه وه یه تی بۆ تۆ به کردن به لām دیتنی بۆ دیندار موزده یه به چوونی به هه شت وه بۆ ژنی بی مندāl به مندāl بوون ئه گهر له هه ر ئیمینک دیترا که بارانی که م بی ئه وه بارانی زۆری لی ده باری:

ملائکه‌ت فریشته: پئی می‌ردی خوا:

که سینگ لای وابوو به خزمه‌تیا گه‌یشت و قسه‌یان له گه‌لآ ده کرد نه‌وه
 ئایین په‌رستنی به‌هیز ده‌بی. فرین له گه‌لیاندا موزده‌یه به به‌ه‌شت هاتنی
 ملائکه‌ت بۆ وولاتی نه‌گه‌ر خه‌لکی وولاته‌که له شه‌ردا بن نه‌وه زآل ده‌بن
 به‌سه‌ر دووژمندا نه‌گه‌ر له شه‌ردا نه‌بن و به‌لام خه‌لکی هه‌ر ئه‌مه‌که لیان
 ده‌ترسا نه‌وه خه‌لکه تووشی ده‌رد ده‌بن نه‌گه‌ر لای وابوو له گه‌ل مه‌لائکه‌ت
 جیماعی کردوو لای خۆش بوو نه‌وه پایه‌ی بولند ده‌بی نه‌گه‌ر ناده‌مرئ.
 هاتنی مه‌لائکه‌ت بۆ بازار مانای وایه خه‌لکی بازار له پێوان و کێشان حیله
 ده‌که‌ن. نه‌گه‌ر لای وابوو چه‌کی پئی به‌مه‌لائکه‌ت لیان ستاند نه‌وه له مالی
 دونیا ده‌ستی کورت ده‌بی.

مه‌پرپێخ:

دیتنی نه‌ستیره‌ی مه‌پرپێخ زۆریوونی کوشتاروو خوین پشته له دونیادا
 به‌هۆی شه‌رکردنی ده‌وله‌تان.

موشته‌ری:

دیتنی نه‌ستیره‌ی موشته‌ری له خه‌ودا ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه

موزده‌لیفه:

چوونی له خه‌ودا قه‌رددانه‌وه‌یه و زیاد کردنی ئایین په‌رسته..

مه‌قامی ئیبراهیم:

چه‌وه‌ نه‌ ناوی له خه‌ودا رزگاری به‌ له هه‌مرو په‌ژاره‌ و زیانی ناله‌بار:

مینا:

چوونی له خه ودا گه یشتنه به ئارات. ههروه ها کچ به شوودانه به بی ته ماع.

مزگهوت:

درووست کردن و هاتوو چۆ کردن و خزمهت کردن ئاین پهرسته به دلسۆزی: پرووخانی مزگهوت مردنی عالمی ئاینی به. که سنی لای و ابوو چوو بۆ مزگهوتیکی نوی ئه وه هه ر ئه و سآله حه ج ده کات ئه گه ر لای و ابوو مزگهوت بروو بوو به حه مام ئه وه مه لاییکی ناودار تاوانیکی گه و ره به رانه ر ئاین ده کات ئه گه ر لای و ابوو مالی یان دووکانی بوو ته مزگهوت ئه وه زه کاتی شه رعی ده دات ئه گه ر لای و ابوو فه رشی مزگهوت دپاوون ئه وه خه لکی گه ره ک وازیان له دینداری هیناوه. که سیک لای و ابوو له نار مزگهوت مردوه ئه وه تۆبه ی ده کات له گوناخان:

میحرابه:

نۆژ کردن له میحراب مرژده به به چوونی به هه شت. که سیک لای و ابوو دوو دۆزه ی میز له ناو میحراب کرد ئه وه دوو کوپی ده بی. پرووخانی میحراب لادانی خه لکه له دینداری.

جوانی میحراب. زیاد بوونی دینداری به بۆ خه لکی گه ره کی مزگه و ته که.

مینهر:

که سیک لای و ابوو ووتاری ده دا له سه ر مینهر ئه وه ده بیته

کاربه‌دهستی هه‌رتیم پرووخانی مینه‌ر بی‌هیز بوونی پاشای وولاته: که‌ستی
لای وابو له مینه‌ری سی پایه سه‌رکه‌وت ئه‌وه ریتیازی دینداران ده‌گری.

مناره:

که‌سینک لای وابو له سه‌ر مناره زکری خوای ده‌کرد ئه‌وه پایه‌ی به‌رزی
ده‌ست ده‌که‌وئ. ئه‌گه‌ر لای وابو له مناره که‌وته خواره‌وه‌و که‌وته ناو
چالیکه‌وه ئه‌وه ژینکی لاسار ماره ده‌کات.

مه‌یدان: کۆره‌پان:

که‌سینک لای وابو له مه‌یدان وه‌ستاره ئه‌وه به سه‌ر دووژمندا
سه‌رده‌که‌وئ یان ده‌بیته سه‌روکی کۆمه‌لی موسولمان:

مه‌ککه:

چوونی شاری مه‌ککه زال بوونه به سه‌ر ناحه‌زدا. بۆ نه‌خۆش چاک
بوونه‌وه‌یه به‌لام ده‌رده‌که‌ی درتژ ده‌بی. ئه‌گه‌ر لای وابو مائی له نزیک
مه‌ککه‌یه ئه‌وه له به‌ر پیری په‌کی ده‌که‌وئ. ئه‌گه‌ر لای وابو خانووی
مه‌ککه‌ی ده‌پرووخان ئه‌وه ته‌رکی نوژن ده‌کات ئه‌گه‌ر لای وابو چوو بۆ
مه‌ککه‌ر له‌گه‌ل مردووان له‌وئ قسه‌ی ده‌کرد ئه‌وه به شه‌یدی ده‌مرئ.
چوونی مه‌ککه بۆ بازارگانی واز هیئانه له دینداری:

مه‌دینه:

چوونی ناو مه‌دینه‌ی پی غه‌مبه‌ر به هه‌موو جزری به‌ختیاری‌یه له دین و
ده‌نا دینداری، که دنه، راسته‌قینه‌یه:

مه قلی: تاوه: مه دنه:

که سینک لای واپرو مه قلی هه یه نه وه ژنه که ی خزه تی که مندالی بز
نامینې:

مه قه ست: برینگ:

که سینک لای واپرو مه قه ستی پښه وه سمیل وریشی خه لکی پښ کورت
ده کرد نه وه غه یه تی خه لک ده کات. برینه وه ی مه رزه و خوری به مه قه ست
ده ست که ورتی مالی دونیا یه. شکانی مه قه ست جڼ به جڼ نه بوونی
کاروباری خاوه نه که یه تی:

مردوو:

دیتنی به شادی و به رگی جوانه وه له به هه شته به لام به غه مباری و به رگی
نا بود نه وه له جه هه تنه مه زیندو بوونه وه ی کچی مردوونیک. شادی به بز
مردو وه که. که سینک لای واپرو دایکی زیندو بزوه نه وه تووشی غم ده بڼ.
به لام هی ژنی ده وله مه ندی به: هی کوری زیندو بوونه وه نه خوشنیک که به
نه خوشی ټیکي توند مردبڼ مانای پله ی شهیدی وه رگرتروه نه گهر لای
واپرو کافر ټیکي زیندو کرده وه نه وه گونا هبارنیک به قسه ی نه و توبه ی
ده کات له گونا حان. زیندو بوونه وه ی باب و داکت که م دینی به ده یکا. هی
خال و مام به ده ست که ورتی پایه ی به رزه. هاتنی مردو بز مالی هه رمه س
به شادی قبول بوونی دوعای خاوه ن ماله که یه لای خوا. دیتنی مردو که
جار بگری و جار جار پښ بکه نڼ مانای وایه به کافری مردو وه. گه مه کردن له
گه ل مردو و سه فەر کردنه. په ش بوونی پروی مردو و مردنی بڼ ټیمانی به.
دیتنی مردو و به به رگی سه وزه وه یان تاجی له سه ر بڼ یان بازنی له ده ستا

بئی یان نه‌نگرستیه‌ی له قامک دابی ئه‌وه به‌هه‌شتی‌یه: هه‌روه‌ها دیتنی مردوو به‌نووستویی چوونی به‌هه‌شته‌که‌سینک لای وابوو مردوونیک دووباره‌مردوه‌ئه‌وه‌ئه‌وه‌که‌سه‌ژنیک بۆ خزمی خۆی دیتنی. ئه‌گه‌ر مردوو شتیک بخوات یان بکپرت ئه‌وه‌نرخ‌ی شته‌که‌گران ده‌بیت‌که‌سی لای وابوو پ‌نگه‌پ‌شانی مردووان ده‌دا ئه‌وه‌ئامۆژگاری موسولمانان به‌پاشی ده‌کات ئه‌گه‌ر لای وابوو شتیک‌ی دایه‌مردوو وه‌مردوه‌که‌ش دایه‌وه‌ئه‌وه‌تروشی غه‌م ده‌بئی.

که‌سینک لای وابوو مردوونیک شتیک‌ی دایه‌ئه‌وه‌سروودیک‌ی ده‌ست ده‌که‌وئی که‌سینک لای وابوو مردوو کۆلی به‌پشته‌وه‌یه‌ئه‌وه‌گوناحی زۆر کردوه‌. که‌سی لای وابوو له‌گه‌ل ژنی خۆی که‌مردوو جیماعی کرد ئه‌وه‌تروشی غه‌م ده‌بئی دروونه‌کردنی مردوو به‌داس به‌هه‌شتی‌یه. ماچکردنی مردوو ده‌ست‌که‌وتنی خیره. که‌سینک لای وابوو مردوو ژن ده‌هینتی ئه‌وه‌یه‌کینک له‌خزمی مردوو ژن ده‌هینتی. که‌سی لای وابوو نوژنی جه‌ماعه‌ت بۆ مردوان ده‌کات ئه‌وه‌ئه‌وه‌مردووانه‌له‌نوژن کردن ته‌نبه‌لیان کردوه. دیتنی مردووان که‌شایی بکه‌ن مانای وایه‌له‌به‌هه‌شتن ئه‌گه‌ر مردوو شتی له‌که‌سینک وه‌رگرئی ئه‌وه‌ئه‌وه‌شته‌گران ده‌بیت له‌نرخا. ئه‌گه‌ر مردوو ئامۆژگاری هه‌ر که‌س بکات به‌هه‌ر جوړی پ‌ی‌وسته‌به‌قه‌ی بکات چوونکه‌ئه‌وه‌ی مردوو بیلێ ئه‌وه‌راسته:

مه‌ره‌که‌ب:

خولاردنی له‌خه‌ودا به‌رگری کردنه‌له‌ماره‌کردنی ژنیک له‌پیاوێک که‌هه‌ردووکیان چه‌ز له‌یه‌ک ده‌که‌ن. نووسینی به‌مه‌ره‌که‌ب جی‌به‌جی کردنی کاری هه‌زارانه‌بۆ خرا. درووست کردنی: کردنه‌وه‌ی کتیب‌خانه‌یه:

مسقال:

به ده ست که وتنی له خه ودا فرمان کردنه به چاکه.

مه ندیل: میزه ر: ده سمال: شاشک:

له سهر نانی مه ندیلی سپی دینداری یه. هی زهر د نه خوشی یه. هی رهش پایه ی به رزه. هی سه وز ده ست که وتنی کچیکی په سه نه. دران و کۆنی و چلکنی مه ندیل که م دینی خاوه نه که یه تی.

ماسی:

گرتنی ماسی گه وره ده و له مه ندی یه به لام بچووک تووش بوونی غه مه که سینک لای و ابو خهریکی گوشت خواردنی ماسی یه و یه کیچک هات له گه لی خوارد نه و نه و که سه ی هاتووه حه ز له زنه که ی ده کات دۆزینه وه ی نه نگوستیله له سکی ماسیدا ده ست که وتنی پایه ی مه زنه. خواردنی ماسی بۆگه ن خواردنی مالی حه پامه. برژاندنی ماسی خه ته نه کردنی کوپیتی هاتنه ده ری ماسی له کیر نه وه ژنی کابرا کچی ده بی. به لام له زار کوپری ده بی. قسه کردنی ماسی بلاو بوونه وه ی نهینی پاشای وولاته مردنی نه هه نگ له ده ریا مردنی پاشای وولاته. هه بوونی ماسی له ووشکانی جاسووسی کردنی هه رنه که یه له سهر یه کتری:

مار: نه ژدیها: عه زیا:

کوشتنی مار له خه ودا زال بوونه به سهر دووژمندا. که سی لای و ابو له ناو مالیدا مار هه یه نه وه مندالانی خوی خوشیان ناوی. کرتنی رق قوت دانه وه یه قسه کردنی مار له گه ل که سیک ده ست که وتنی پایه ی به رزه

دیتنی ماری زهرد دووژمنیکی نه‌خۆشه‌هی سه‌وز دووژمنی به‌هیزه‌هی
 سووروو په‌ش پایه‌ی مه‌زنه‌ ده‌ستی ده‌که‌وئ. که‌سیک لای وابوو ماری
 زووری له‌ ده‌وره‌ نه‌وه‌ خزمانی خۆبه‌تی دووژمنایه‌تی ده‌که‌ن پتوه‌دانی مار که
 نه‌هیشی مانای وایه‌ دووژمنی ده‌یه‌وئ فیلی لی بکات و ناتوانی. که‌سی
 لای واورو مار کیری قوت دا نه‌وه‌ ژنه‌که‌ی زینا ده‌کات. هاتنه‌ ده‌ری مار له
 کیریان له‌ زاریان له‌ قون نه‌وه‌ مندالی خۆبه‌تی و دووژمنایه‌تی ده‌که‌ن:
 خواردنی گۆشتی مار ده‌ست که‌وتنی مالی حه‌لآله‌ له‌ لایان پاشای وولات.

مارمیلکه: خاتونه:

خواردنی گۆشتی له‌ خه‌ودا کردنی کاری بی ئابرووانه‌یه‌ به‌ تاییه‌تی
 کردنی نیربازی‌یه: کوشتنی مارمیلکه لادانه‌ له‌ کرده‌وه‌ی سووک:

مقه‌لی:

ده‌ست که‌وتنی مقه‌لی ئاگروکه‌ ئاگری له‌ ناودا هه‌ییت و گه‌ش ییت نه‌وه
 ده‌ست که‌وتنی پاره‌ی زێره‌ شکان و پسانی مقه‌لی له‌ ده‌ست چوونی مالی
 دونه‌یه‌ به‌ هۆی کردنی مه‌سره‌فی بی فائیده:

میسک:

به‌ده‌ست که‌وتنو و بۆن کردنی خیر کردنه‌ به‌ هه‌ژاران به‌ دزی
 سووتاندنی له‌ خه‌ودا هاندانی ده‌وله‌مه‌ندانه‌ بۆ یارمه‌تی هه‌ژاران میسک
 پێدا کردنی کفنی مردوو چوونی مردوو که‌یه‌ بۆ به‌هه‌شت: بۆن کردنی
 میسک بۆ ژن منداڵ بوونه:

مه‌شکه:

دۆ ژانندن له ناو مه‌شکه کردنی دینداری‌یه به دلسۆزی. به‌ده‌ست
که‌وتنی مه‌شکه دۆزینه‌وه‌ی پارهی کۆنه له بن خاک..
درانی مه‌شکه له ده‌ست چوونی مالی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی به زۆری.

مۆزانه مۆریکانه:

نه‌گەر مۆزانه له جلگی که‌سینگی دا له خه‌ودا نه‌وه نه‌و که‌سه تروشی
نه‌خۆشی تاداری ده‌بی.

می‌ز:

درووست کردن و ده‌ست که‌وتنی ژبانی خۆشه‌و‌بی ده‌رده‌سه‌ری‌یه
شکانی می‌ز له ده‌ست چوونی پایه‌ی مه‌زنه:

مشک:

گرتنی مشک له خه‌ودا ماره‌کردنی ژینگی فیل‌بازو چه‌نه‌هه‌راشه. په‌یدا
بوونی مشک له مالی که‌سینک نه‌وه‌ده‌یه‌ریت دزی لی بکات گانی مشک له
خه‌ودا منداڵ بوونی ژنه‌که‌یه‌تی: دیتنی مشکێ زۆروو په‌نگ جیا ته‌مه‌نی
درێژه - ده‌رچوونی مشک به‌کۆمه‌ل له ماله‌که‌ی که‌م بوونی به‌ره‌که‌ته‌له‌مال
تفه‌نگ و به‌رد هاو‌یشتنی بۆ مشک بوختان کردنه‌به‌ژینگی بی‌تاوان. گرتنی
مشکی بی‌کلک ماره‌کردنی ژنی ناپه‌سه‌نه‌خواردنی گوشتی مشک -
خواردنی شیربایی‌یه. نه‌گەر که‌سینک لای وابوو مشکینک ها‌تووته‌سه‌ر
جینگای نووستنی نه‌وه‌ژینگی داوین پینس دیته‌لای.

مه‌سینه‌هه و جوش:

به‌ده‌ست که و تنی له خه‌ودا و ئیش پی کردنی نه‌وه تۆبه‌ کردنه له گوناح
کردن:

میز:

میز کردن به سهر قورپانی پی‌روژدا په‌یدا بوونی کورپنکی خورنده‌واره:
خواردنه‌وه‌ی میز. خواردنی مالی حه‌رامه. میز کردن به پیوه‌ کردنی کاری
ناشیرینه میز کردن له مالیک خواستنی ژنه له و ماله. میز کردن به‌زار
غه‌یه‌ت کردنی قورپان خورنه. که‌سینک لای وابوو که‌سینک میزی پیا‌کرد
نه‌وه سرود له و که‌سه ده‌بینی.

مل ملانه زۆره‌وانه تینک وه‌رانه:

که‌سینک لای وابوو له خه‌و‌یا تینک وه‌رانه‌ی کرد له گه‌ل که‌سینک نه‌گه‌ر
سه‌رکه‌وت ده‌گاته مه‌به‌ستی خۆی. نه‌گه‌ر ژنر که‌وت ناگات به‌ ئاوات:

مازوو:

چینی له خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی مالی حه‌لاله. چینی مازووی زۆر له
لیره‌وار هه‌ج کردنه: چوونه سهرداری مازوو هه‌ج کردنه بۆ داکوو بابی
خۆی خواردنی مازوو بۆ نه‌خۆشی چاک‌بوونه‌وه‌یه بۆ له‌ش ساغ
ده‌وله‌مه‌ندی‌یه.

مردار:

گۆشتی مردار له خه‌ودا خواردنی داهاتی گران‌ی نرخی

خوارده مه نی یه. له بهر کردنی که وئی مردار پیاپی کردنه له بهر که سانی مآلدار. هه ل گرتنی که لاکی مردار به دوا که وتنی دونیاو له بیر کردنی فهرمانی خوایه. دیتنی که لاک له خه ودا دونیا به.

مریشک:

خواردنی گوشتی به ده ست که وتنی مآله زور بروننی مریشک له مآلدا زآل بوونه به سهر کۆسپی ژياندا. خواردنی هیلکه ی مریشک قورباننی کردنه به ده ست که وتنی مریشکی جوان ماره کردنی ژنیکی کابانه: هه بروننی جوجه له ی مریشک په یدا بروننی مندا له.

مراوی:

گرتنی له خه ودا ژن هینانه بۆ بۆ ژن میرد کردنه. بۆ کچ چاک بوونه وه به بۆ نه خۆش فرینی مراوی له ده ست که سینک ته لاقداننی ژنه که به تی یان په دوو که وتنی کچی یان خوشکیتی:

مه یمون: سه کسار:

سوار بروننی و گرتنی و گانی له خه ودا زآل بوونه به سهر دوو ژمندا.. که سینک لای وابوو مه یمون سواری نه سپی بوو نه وه جوله که ییک به ژنه که ی فیر بووه. که سینک لای وابوو مه یمون ده یگا نه وه له لایان کافر نیک سوودی پۆ ده گات. نه گهر لای وابوو که سینک مه یمونی دایه نه وه ی وه ری گرتووه دلی تاریکه به رانه ر ئایینی ئیسلام.

مه جوس:

دیتنی له خه ودا قسه کردن له گه لیا نه گه یشتنه به ئاوات. کوشتنی له

خه‌ودا به‌ده‌ست که‌وتنی ژبانی خۆشه.

مل:

جوانیو قه‌له‌وی مل خزمه‌ت کردنی باب و داکیتی بی‌هیزی مل تروش
برونی غه‌م و ده‌رده‌سه‌ری به:

مژانه: نیر:

ده‌ست که‌وتنی مژانه‌ی جوروت له خه‌ودا دینداری: پته‌وو شکانی له
خه‌ودا لادانی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی له دینداری.

ماندوو بوون:

ماندوو بوون به‌ئیشیکه‌وه جی‌به‌جی برون‌ی ئیشکه‌که‌یه.

مه‌مک:

ئه‌گه‌ر پیاوی لای وابوو مه‌مکی هه‌یه‌ ئه‌و ژنیک‌ی باشی ده‌ست ده‌که‌وی
وه ئه‌گه‌ر ژنی هه‌بوو ئه‌وه ژبانی خۆش ده‌بی. کچیک لای وابوو مه‌مکی
شیری هه‌یه‌ ئه‌وه‌ می‌رد ده‌کات به‌زوویی. ئه‌گه‌ر ژنیک لای وابوو مه‌مکی
براون ئه‌وه‌ کچی ده‌بی ئه‌گه‌ر لای وابوو شیری دابه‌ می‌ردی خۆی ئه‌وه له
لایه‌ن می‌رده‌که‌ی به‌خته‌وه‌ر ده‌بی ئه‌گه‌ر لای وابوو مه‌مکی شیری نه‌ما ئه‌وه
ده‌مری. ئه‌گه‌ر ژنی لای وابوو مه‌مکی دیشی ئه‌وه‌ ئازاری می‌ردی ده‌دات:

ماسولکه‌ ده‌مار:

پته‌وی و جوان برون‌ی ماسولکه‌و ده‌مار له خه‌ودا په‌یدا برون‌ی نه‌وه‌ی
باشه‌ هیشانیان. قه‌رد نه‌دانه‌وه‌ی خه‌لکه‌:

میش:

خواردنی له خه ودا ده ست که وتنی مالی دونیا به هوی ناحه زی خوی
 که سیک لای و ابو میس که و ته خواردنی و نه ویش به ته وای نقومی کردو
 خواردنه که ی خوارد نه وه به دوا ی سونه تی پی غه مبر ده که وئی هاته
 ده ری میس له زارو و لروت ده ست که وتنی مالی دونیا به له لایه ن ناحه زی
 خوی به وه:

موری مل وانه:

که سیک لای و ابو مل وانه ی کرده مل نه گهر نه و که سه پیا و بو نه وه
 تووشی ده ردو به لا ده بی به لام بوژن به ختیار ی به له لای میردی خوی.

سرواری:

به ده ست که وتنی له خه ودا فیژ بوونی قورآنی پیروزو هونراوه ی
 نایینی به که زور سوودی لی و ده ده گری:

مهستی: سه رخوشی:

که سئی لای و ابو به هوی ثاره قو شه پاب و بیر له خه ودا مه ست بوو
 نه وه به ته وای له فرمانی خوا لا ویدا وه:

مه تاره ی ناو:

خواردنه وه ی ناو له مه تاره شه هید بوونه له غه زادا کون بوونی مه تاره ی
 ناو نه سیر بوونی خاونه که یه تی به ده ست دووژمنی به لام زوو پژگار ده بی
 خواردنه وه ی ناری مه تاره به زوری دوعا کردنه بو داک و بابی خوی:

مه‌تالی شه‌ر:

ده‌ست که‌وتنی مه‌تال که‌پۆلابێ پایه‌ی به‌رزی خاوبیتی. شکانی مه‌تال
تروشی بوونی هه‌زاری به‌ بۆ خاوه‌نه‌که‌ی له‌ خۆ به‌ستنی مه‌تال: که‌سینکی
هه‌زداره‌ که‌ یارمه‌تی ده‌دات له‌ ژياندا.

مامز: ئاسک: ئاهو:

که‌سینک لای وابوو له‌ خه‌و یا مامزی گرت ئه‌وه‌ کچی جوان ماره‌ ده‌کات
سوار بوونی مامز له‌ خه‌وداو هه‌روه‌هاگانی مامز زینا کردنه‌ له‌ گه‌ل
کچیک... به‌رد گرتنه‌ مامز ته‌لاقدانی ژینیتی فه‌رخه‌ی مامز په‌یدا بوونی
کچیکی جوانه‌ مائی کردنی مامز ماره‌ کردنی کچیکه‌ که‌ کچه‌ که‌ نارازی به‌
خواردنی گزشتی مامز ده‌ست که‌وتنی مائی دونیا به‌.

مه‌نچه‌ل:

بتواره‌ دیزه‌:

میروو:

زۆر بوونی له‌ ناو مال په‌یدا بوونی مندالی زۆره‌. پۆیشتنی له‌ ناو مال
مردنی مندالی خاوه‌ن ماله‌. دیتنی شاره‌ میروو له‌ هه‌ر تینک زۆر بوونی
دیندارانه‌ خواردنی میروو له‌ بیر کردنی قورانه‌ که‌سی لای وابوو میرووله
زاری هاته‌ ده‌رئ ئه‌وه‌ ده‌بیته‌ گۆرانی بیژ یان خۆی یان خزمینکی.

ماش:

خواردن و چاندنی ماره‌ کردنی ژینکی ئابروو مه‌ندوو مه‌رده‌.

میو:

چاندنی داری میو کردنی کاروباری به سووده بۆ کۆمه‌ل برپنی داری
میو نازاردانی باب و داکیتی:

مانگ گیران: پۆژ گیران:

گیرانی مانگ له خه‌ودا مردنی وه‌زیری وولاته. پۆژ گیران مردنی
پاشای وولاته. گیرانی مانگ و بوونه‌وه‌ی مردنی وه‌زیرنکو هاتنه جئی
وه‌زیرنکی تره هه‌روه‌ها پۆژ گیران و ده‌رکه‌وتنه‌وه‌ی مردنی پاشانیکوو
هاتنه‌وه‌ی یه‌کی تره:

مینکوک: به‌له‌ک:

چاندنی موزده‌ی خۆشه. خواردنی تیربازی به‌هه‌ل قه‌ندنی سه‌فه‌ر
کردنی دورره:

ماس‌ت:

درووست کردن و خواردنی کچ به‌شوودانی نابهدلی کچه‌که‌یه.
خواردنه‌وه‌ی ماستار لاجوونی غه‌م و ده‌رده:

مانگ: هه‌وی: هه‌یو:

دیتنی مانگ به‌رووناکی له‌هه‌رنمیک دادوه‌ری وه‌زیری پاشایه‌شهر
کردن له‌گه‌ل مانگ به‌ربه‌ره‌کانی یه‌کینکه له‌کاربه‌ده‌سته لاته‌کانی می‌ری.
گرتنی مانگ له‌خه‌ودا ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه: دوولت بوونی مانگ
زۆرداری کردنی وه‌زیری پاشایه: شهر کردنی دوو مانگ شهر ی دوو

پاشایه نه‌گەر لای وابوو مانگی یه‌ک شه‌وه بوو به مانگی چارده نه‌ویه کیک ده‌بیته وه‌زیر که‌سنی لای وابوو مانگ به‌ته‌نیا مانگی یه‌ک شه‌وه‌ی دیته نه‌وه ده‌مری نه‌گەر لای وابوو مانگ ناوابوو نه‌و کاره‌ی مه‌به‌ستی یه‌جی به‌جی ده‌بی نه‌گەر لای وابوو مانگ قسه‌ی له‌گه‌ل کرد پایه‌ی زۆر به‌رز ده‌بی.

مه‌پ:

هه‌برونی مه‌پوو گوشت خواردنی له‌خه‌ودا بۆ هه‌ر که‌سینک ژبانی شادی یه‌و ته‌مه‌ن درێژی یه‌. کوشتنه‌وه‌ی مه‌پ له‌پشته‌وه‌ چوونی لای ژنی خزه‌تی له‌پشته‌وه‌ بیستنی ده‌نگی مه‌پ سکا‌لای زۆر لی کراوانه‌و خوا وه‌ری ده‌گرئ: که‌سنی لای وابوو بووه‌ ته‌شوانی مینگه‌لی مه‌پوو ده‌یباته‌ له‌وه‌پ نه‌وه‌ ده‌بیته‌ سه‌روکی قه‌ومینکی باش مردنی یه‌ک مه‌پ. مردنی ژنی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی به‌لام ه‌ی زۆر مه‌پ له‌ده‌ست چوونی مالی دونه‌یابه‌. خواردنی دوونگی مه‌پ ته‌مه‌نی درێژه‌ که‌سنی لای وابوو گورگ ده‌وری مه‌پ که‌ی داوه‌ نه‌وه‌ که‌سینک هه‌ز له‌ ژنی ده‌کات برپنه‌وه‌ی مه‌پ له‌کاتی خۆی هه‌ج کردنه‌ به‌لام کاتی خۆی نه‌بی وه‌سیه‌ت کردنه‌ به‌وه‌. که‌ دوا‌ی مردنی خیری بۆ بکه‌ن:

ماین:

بنواپه‌ نه‌سپ:

مینگه‌ل:

بنواپه‌ مه‌پ:

مشار:

به دهست که وتنو درووست کردنی جی به جی بوونی کاروباریتی
شکانی مشار بیدهسته لانی خاوه نه که یه تی:

مزرّاح:

به دهست که وتنی و سروراندنی. تروشی ژبانی خوش و بی ده رده

مه نجه نیق:

درووست کردنی له خه ودا پراو کردنه. مه نجه نیقی ئاسن دهست
که وتنی دهسته لاته.

مانگانه موچه:

که سنی لای و ابو لای پاشا مانگانه ی هه یه نه وه پاشه که وت کردنی ماله
بز منداله کانی نه گهر لای و ابو مانگانه ی پرا نه وه ده مرئی نه گهر که سینک
لای و ابو که سینک به مانگانه ئیشی بز ده کات نه وه خه ریکه ژنه که ی
هه ل گری.

مه له کردن:

مه له کردن له ده ریادا زور بوونی زانیاری به نه گهر له مه له کردن
که پابه وه که ناری نه وه زانیاری له بیر ده چینه وه. بزور بوون له مه له کردن
ده ریامردنی به زوویی به نه گهر لای و ابو پاشای وولات مه له ی ده کرد له
ده ریادا نه وه له گه ل پاشاییکی ده که وتنه شه پ کردن. مه له کردن له پروو یاردا
پزگاری به له غهم مه له کردن له ناو ناوی وه ستاو خه ریک بوونه به ئیشی.

پیاونکی به‌رز به‌لام بۆی نا‌کری پشته مه‌له کردن تزه کردنه له گونا‌حان
مردن له کاتی مه‌له‌وانیدا له خه‌ودا مردنی کابرایه به شه‌هیدی مه‌له کردن
به‌پروتی له ناو ئاودا مه‌له‌وانه که ده‌یته‌گیری زۆردارنک زۆر له خه‌لکی
بی‌تاوان ده‌کات پۆ‌یشتنی به سه‌ر ئاودا - له خه‌ودا دینداری کردنی زۆرو
پته‌وه:

مه‌رجان:

ده‌ست که‌وتنی ماره‌ کردنی ژینکی جوانه‌ پسان و بزر بوونی له ده‌ست
جه‌که: که‌سی لای وابوو مه‌رجان له ناو ده‌ریا ده‌ر ده‌هینی نه‌وه کچی
سه‌رۆکی هه‌ریم حه‌زی لیده‌کات:

میشک: ده‌ماغ: مۆخی:

هیشانی له خه‌ودا تووش بوونی کاری ئاسته‌مه. خواردنی می‌شکی
ئاژه‌ل ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه. ماندوو بوونی می‌شک کردنی کاری
ناپه‌وايه و ئازاردانی باوکی خۆبه‌تی

مورتک:

خواردنی به‌ری له خه‌ودا دینداری به‌ دانیشتنی له بن داری مورتک
گرتنی پهبازی دیندارانه: برینی مورتک لادانه له فه‌رمانی خوا دروست
کردنی ته‌سبیح له به‌ری مورتک ماره‌ کردنی ژینکی پاک و دینداره.

مانگه‌کان:

دیتنی مانگی موحه‌پرهم شادی. هی سه‌فه‌ر غه‌مه. هی ره‌بیع‌الاول

به‌ختیاری به‌هی (ربیع‌الآخر) موژده‌ی خۆشه. هی (جمادالاول)
 هه‌سانه‌وه‌یه له دوا‌ی ماندوو بوون. (هی جمادالآخر) خێرو به‌ره‌که‌ته‌هی
 په‌جەب وه‌ستانی شه‌ره‌ له‌ نیۆان شه‌رکه‌ران هی شه‌عبان به‌ره‌که‌ته‌هی
 په‌مه‌زان دڵ خۆشی کۆمه‌لی موسوڵمانانه. هی شه‌ه‌وال سه‌فه‌ر کردنه‌هی
 (ذی‌الحجة) و (ذی‌القعدة) هه‌ج کردنه.

ماتۆر: قۆلکه‌ی ئاو:

خواردنه‌وه‌ی ئاو له‌ ماتۆر ده‌ست که‌وتنی پله‌ی به‌رزى دۆنیا‌یه‌ و ژیا‌نى
 شادی‌یه:

مافۆر: قالی:

به‌ده‌ست که‌وتنی کردنی له‌ خه‌ودا تۆبه‌ کردنه‌ له‌ گونا‌حان هه‌روه‌ها
 چینی له‌ خه‌ودا بۆ خوێنده‌وار دانانی هۆنراوه‌ی به‌سووده‌ به‌لام بۆ
 نه‌خوێنده‌وار لاچوونی هه‌ژاری و غه‌مه.

مى‌بازی: هه‌ز لى‌ کردن دل‌داری:

به‌ دوا‌که‌وتنی له‌ خه‌ودا کردنی کارى سووک و بێ ئه‌نجامه‌ کردنی
 دل‌داری له‌ گه‌ل ژینیک که‌ بۆ ناشی به‌ شه‌ریعت ئه‌وه‌ خۆشه‌ویستی‌یه‌ له
 نیوانیان:

مه‌ریه‌م: دایکی عیسا:

به‌ خزمه‌ت گه‌یشتی مه‌ریه‌م دایکی عیسا پێ غه‌مه‌ر بو ژن په‌یدا بوونی
 کوپیکی دیندارو نازداره‌ به‌لام بۆ پیاو جیا بوونه‌وه‌و دورر که‌وتنه‌وه‌یه‌ له
 خزم و که‌سی.

مه‌هدی:

هانتی (محمد مهدی) له خه‌ودا ب‌لاو بوونه‌وه‌ی دادپه‌روه‌ری و خێرو
خۆشی‌یه

مجلس: یانه: کۆر:

دانیشتن له یانه‌ی دینداران دینداری‌یه. له یانه‌ی گونا‌جباران لادانه له
فرمانی خوا. دیتنی یانه‌ی یێده‌نگ له خه‌ودا زیاره‌ت کردنی گۆرستانه.

مۆز:

خواردنی له خه‌ودا ماره‌ کردنی کچێکی عاره‌به له بن دانیشتنی داری
مۆز براده‌رایه‌تی دیندارانه. خواردنی مۆز بۆ نه‌خۆش مردنه بۆ مه‌لا عیلمی
زۆره‌ کۆ کردنه‌وه‌ی مۆز گۆی‌پایلی پیاوی ئایینی یه‌ برینی داری مۆز
کرداری دژی ئایینه:

مه‌قاش په‌نگرکیش:

درووست کردن و ده‌ست که‌وتنی پشتگیری که‌سیکی به‌هێزه بۆ نه‌وه‌ی
که‌وتووته ده‌ست خوار بوون و شکانی مه‌قاش تووش بوونی
خاوه‌نه‌که‌یه‌تی به‌ ده‌ردی له‌رزوکی:

ماچ:

ماچکردنی ژنی خۆی له خه‌ودا ده‌وله‌مه‌ند بوونه. ماچکردنی مردرو
خێر کردنه بۆ مردووه‌که. ماچکردنی ده‌ست و پێ‌ی هه‌ر که‌سیکی له
خه‌ودا لادانه له هه‌واو ده‌عیه. ماچکردنی پیاو سوود پێ‌گه‌یاندنیتی
ماچکردنی قرانی پیرۆز رێز گرتنی سه‌یدانه ماچکردنی کزپی پیاو چاکان

بروای پتوره به فرمانی خوا. ماچکردنی ئازهل هرچینکی هه بی دلداری
کردنه له گهل بپوه ژندا. ماچکردنی شتی بی گیان براده رایه تی که سینکی
زه به للاح و بی سووده:

مندال بوون:

ئه گهر پیاوی لای وابوو مندالی بوووه ئه وه تووشی ده رده سه ری ده بی
ئه گهر ژنیک لای وابوو کچی بوووه ئه وه ده وله مه ند ده بی ئه گهر لای وابوو
کورپی بوووه ئه وه لای میردی به خته وه ده بی مردنی مندال له خه ودا
غه مینکی که مه و ده ووات ئه گهر ژنیک لای وابوو کورپی بووو قسه ی له گهل
کرد ئه و ژنه کورپنکی زاناو دینداری ده بی.

مشه مش:

که سینک لای وابوو له خه ودا مشه مشی ده کرد ئه وه ده یه وی کاری
بکات به دزی و به لام زوو ناشکرا ده بی.

مرخه نویل:

که سینک لای وابوو خه ریکه به مرخه به رد ههل قه نی ئه وه یارمه تی
که سینکی دل ره ق ده کات بۆ جی به جی بوونی کاری خۆی واته کاری دل
ره قه که شکان و خوار بوونی مرخه بی هیزی خاوه نه که یه تی

میوان:

که سینک لای وابوو میوانی هاتوره ئه گهر ژنی ئاووسی هه بی ئه وه
مندالی ده بی و منداله که ش نازی ئه گهر نا خپرو به ره که ته

مامۆستا: مه‌لا:

دیتنی مامۆستا له خه‌ودا شادی و خوشی‌یه. مردنی مامۆستا که‌م
بوونی زانیاری‌یه. بوون به‌ مامۆستا له‌ خه‌ودا ده‌ست که‌وتنی پایه‌ی به‌رزه‌.

مه‌نی: تۆی ئاده‌می:

که‌سێ لای وابوو مه‌نی لێ هاته‌ ده‌رێ ئه‌وه‌ ده‌وله‌مه‌ند ده‌بێ ئه‌گه‌ر
که‌سێ مه‌نی به‌ ژینک دا‌کرد ئه‌و ژنه‌ قازانجی پێ ده‌گات له‌ لایان کابراوه‌.
ئه‌گه‌ر که‌سێ مه‌نی که‌سیک بکه‌وتنه‌ ده‌ستی سوود له‌ خاوه‌ن مه‌نی ده‌بینی.
خواردنی مه‌نی ته‌مه‌ن درێژی‌یه. که‌سێ لای وابوو مه‌نی ژنی خۆی به‌
سه‌ردا پ‌ژا ئه‌وه‌ ژنه‌ که‌ قازانج به‌ می‌رده‌ که‌ی ده‌گه‌ینی:

مه‌تران:

بنواره‌ قه‌شه‌:

مزه‌وره‌:

خواردنی له‌ خه‌ودا ئه‌گه‌ر به‌ تام و خوش بوو ژبانی شادی‌یه‌ به‌ لām ئه‌گه‌ر
بێ تام بوو ژبانی ده‌رده‌سه‌ری‌یه‌:

می‌رگ چه‌مه‌ن چیمه‌ن:

گه‌رێ له‌ ناو می‌رگ یان نووستن رابواردنی ژبانی شادی و خوشی‌یه‌
گه‌رێ له‌ می‌رکێک بۆ یه‌ کێتر. خه‌بات کردنه‌ بۆ دینداری به‌ لām ئه‌نجامی‌ واز
ده‌هێنی و روو ده‌کاته‌ خه‌راپه‌ کردن:

مژین:

مژینی شتی شیرین دینداری پته‌وه به‌لام هی ترشو تال غه‌م و ده‌رده
هی سوئر تووشبوونی نه‌خوشتی‌یه:

مه‌ساسه: بیله‌قان: پیشک:

که‌سینک لای وابوو خه‌ریکه شتیک به مه‌ساسه هه‌ل بقه‌نی ئه‌وه
نیربازی ده‌کات له‌گه‌ل مندا‌لان شکانی مه‌ساسه که‌م هیزی‌یه بۆ کاروباری
ژیان.

مه‌یخانه: شه‌راب خانه:

چرونی مه‌یخانه له‌خه‌ودا بۆ مه‌ی خواردنه‌وه که‌م دینی‌یه نووستن له
مه‌یخانه دینداری‌یه پروخانی مه‌یخانه زۆر بوونی کرداری ئایینی‌یه.

مه‌ی‌گیر:

که‌سێ لای وابوو مه‌ی ده‌دات به‌خه‌لک ئه‌وه قسه‌ی دل‌خۆشکه‌ر بۆ
خه‌لک ده‌کات.

مه‌ی فروش:

که‌سێ لای وابوو بووته مه‌ی فروش ئه‌وه یان خۆی یان خزمی‌کی
ده‌بیته مۆسیقا ژهن:

مال بار کردن:

له‌ دینهات بۆ شار ده‌وله‌مه‌ندی‌یه. له‌ شار بۆ دینهات هه‌ژاری‌یه. بار
کردن له‌ وولاتی بۆ وولاتی مردنی بار که‌ره.

موژده: مزگینی:

که سیک له خه‌ودا لای وابوو موژده‌ییکی خوشی بۆ هات ئه‌وه پرور ده‌کاته خواپه‌رستی به‌لام ئه‌گه‌ر لای وابوو منداڵ موژده‌ی خوشی بۆ هینا ئه‌وه له لای سه‌رژکی هه‌رنه‌م مالی دونیای ده‌ست ده‌که‌وی:

مه‌ر مه‌ر..

ده‌ست که‌وتنی به‌ردی مه‌ر مه‌ری سه‌پی په‌یدا بوونی براده‌رنکی دینداره‌ هی سوور براده‌رنکی که‌م دینه. هی بۆر براده‌رنکی دوو پروره‌ هی زه‌رد براده‌رنکی دل‌پیشه: دووست کردنی خانوو به‌ به‌ردی مه‌ر مه‌ر ماره‌ کردنی ییوه‌ژنه‌ که‌ مالی دونیای زۆره:

مه‌لاشوو:

مه‌لاشوو هینانی له‌ خه‌ودا لادانه‌ له‌ فه‌رمانی خوای گه‌وره‌.

میوژ:

خواردنی له‌ خه‌ودا به‌ ده‌ست که‌وتنی رزقی باشوو زۆره‌ فرۆشتنی میوژ یارمه‌تی دانی هه‌زارانه. دیتنی میوژ فرۆش عالمیکی دینی‌یه‌ که‌ سوودی هه‌یه‌ بۆ کۆمه‌ل.

مال‌ئاوایی:

ئه‌گه‌ر که‌ سیک لای وابوو له‌ خه‌ودا مال‌ئاوای له‌ که‌ سیک کرد ئه‌وه ده‌بیته‌ زاوای که‌سه‌ که‌. مال‌ئاوایی کردنی ژن له‌ می‌ردی خۆی ته‌لاقدانی ژنه‌ که‌یه. به‌لام هی پیاو له‌ ژنی خۆی دینداری‌یه‌ به‌ دل‌سۆزی:

« پیتی نون »

نوح پنی غه مبه:

به خزمهت گه یشتنی له خه ودا ته مه نیکي درنژی به نازاره دیتن له
هر نیمیکي که م باران باران بارینی زوره. نه گهر ژنی به خزمهتی گه یشت
نه وه کورنیکي ده بی به لام کافر ده بی وه ژنه کهش له فرمانی میردی لاده دا:
ههروه ها دیتنی نوح هه رزان برونی نرخی ده غلور دانه:

نور: پوناکی:

دیتنی هه ر جوړه نورنیک له خه ودا ژبانی خوشه.

نانه وا:

که سینک لای واپور بروینه نانه وانه و ئیشوو کاری هه ژاران ده کات بو خوا.

نوئژ:

نوئژ کردنی به چاکی له خه ودا په زامه نندی خوا به له نوئژ که ره که به لام
نوئژ کردن به نورسانی لادانه له فرمانی خوا کردنی نوئژی هه مرو جوړه
سوننهت گرتنی رپبازی پنی غه مبه ره (دخ) نوئژ کردن پوو به پوژ هه لات
کردنی دینداری به به لام به رپبازی: نوئژ کردن له جینگه ی تاریک لادانه له

فرمانی خوا. کردنی نوئژی مردوو. بارانه نوئژی جه ژنه و ته راویحر
هاتنه وه له سه فر هه مروی مانای دینداری ته راوی نوئژ که ره که یه.

ناشکوری کردن:

ناشکوری کردن له خه ودا به راڤه‌ری هه رچی هه بی غه زه بی خوا به له
ناشکوری که ره که:

ناو:

که سینک لای واپوو له خه ودا به ناوی خۆی بانگ نه ده کرا به لکو
ناو تکی تریان لیتا بوو جا نه گهر ناوه نوئی به که خوشبو وه ک شادمان.
پزگار: ئومید. ئه وه ئه و که سه زۆر به خوشی ده ژێ به لām نه گهر ناوه که
ناخوشی بوو وه ک په شیو. ناکام. غه مبار. هه ژار ئه وه تووشی کوئره وه ری و
ژیانی دژوار ده بی.

نۆره:

مرو هه ل قه ندن به نۆره بۆ پیاو دینداری به بۆ ژن غه مه.

نوو سین:

نوو سین له خه ودا هی شتی باش ناو ده رکردنی نوو سه ره به باشی به لām
نوو سینی شتی خراپ ئازاوه درووست کردنه بۆ خه لکی بی تاوان که سینک
لای واپوو شتیکی نوو سیو په شی کرده وه ئه وه تۆ به ده کات له کرداری درو
زمانی له ناو عاله مدا.

نیشانه: ئامانج:

ئەنگاوتنى نیشانه بە بەردیان تەفەنگ گەشتە بە ئاوات بە ئاسانى:

ناشتنى مردوو:

ناشتنى مردوو لە خەودا دانانى ئەسپاردە بە لە لای کەسینكى ئەمین.

نەمام:

چاندنى ھەر نەمامىک لە خەودا یارمەتى دانى ھەزارانە بە زمان و بە دل
شکاندن و بڕینی نەمام زۆردارى کردنە لە بى تاوانان:

نزگەر: بە سنجکە: دەڤک:

تووش بوونی نزگەرە لە خەودا یارمەتى دانى زۆردارانە بۆ زۆردارى:
ھەروەھا نزگەرى بە ھیز مردنى کابرایە.

ناوېژى کردن: بەرپەوانى:

ناوېژى کردن لە نێوان دوو کەسى شەپکەر یان ناحەز ئەو ھەروە فەرمان
کردنە بە چاکە و بەرگري بە لە خەراپە لە لایان ناوېژى کەرەو:

نۆک:

خواردنى لە خەودا دەست کەوتنى مالى دوونیا بە لām خواردنى بە
گەرمیو کولای ماچکردنى ژنى خۆیتى لە پەمەزاندە ھەردووکیان بە
پۆژون.

ناووک:

هیشانی له خه ودا مردنی باوکی خاوه ن ناوکه یان مردنی داکیتی نه گهر
که سینکی نه خزش لای وابوو ناووکی کون بوووه نه وه ده مری. که سینک له
وولاتی غه ربی لای وابوو ناووکی دیشی ده گهرته وه وولاتی خوی.

نینۆک:

جوانی له خه ودا ژبانی شادیه: درتژ بوونی که م دینی به کردنی نینۆک له
خه ودا گرتنی پنگه ی شهریمه تی ئیسلامه نارنکی له خه ودا که م دینی به:

نووشته:

که سینک لای وابوو مه لاییک نووشته ی بۆ ده کرد نه گهر نووسیتی شتی
پیروز بوو نه وه نووشته که ره که ده بیته پشت گیری کابرا له کاروباری ژاندا
به لام نه گهر نووسینی نووشته شتی پرور بوو نه وه به دواکه وتنی شتی
نالهاره له لایان نووشته بۆ کراوه که:

نووستن: خه وتن:

بنواره خه وتن

نهرد:

یاری کردنی نهرد له خه ودا به فیرو دانی مالی دونیایه.

ناقوس:

.....

نه ورۆز:

که سینک لای و ابوو جه ژنی نه ورۆزی دی له خه ودا ئه و شته ی لئی
وون بووه دهی دۆزیتته وه ئاههنگ کردن بۆ نه ورۆز شادی یه بۆ کۆمه ل.

نارنج:

خواردن و چاندن و بۆن کردنی چه ز لئی کردنی ژنیکه که پیتی ناشی
وه ک خوشکی ژنی بۆ نمونه: ههروه هاگوشین نارنج تووش بوون ده ردوو
غهمه:

نیلی میسر:

خواردنه وهی ئاوو خو شووشتنی و مه له کردن له نیلی میسر ده ست
که و تنی پایه ی مه زن و خوش یه:

نه وت: نه فت:

که سینک لای و ابوو نه وت ده سووتینی ئه وه ته مه نی له شتی بۆ سوود
سه رف ده کات. ئه گهر لای و ابوو نه وتیان به سه را کرد ئه وه له لایان
کار به ده ستی میتری تووشی ئازاردان ده بۆ. دۆزینه وهی نه وت له زه ویدا
کشت و کال کردنه له زه وی زه وت کراو له خاوه نه که ی. خواردنه وهی نه وت:
خواردنی مالی چه پامه.

نه عل:

له پتی کردنی نه علی زه رد ماره کردنی ژنیکه ده رده واره هی سه وز ماره
کردنی ژنی دینداره. هی په ش ماره کردنی ژنی ده و له مه نده. هی سه روز

ژنی که م دینه. بزر بوونی نه‌عل ته‌لاقدانی ژنی خاره‌نیتی. ده‌ست که‌وتنی
نه‌علی زیر ژنی جوانه‌هی زیو مال دونه‌ییه‌هی چه‌رم ژبانی خوشه.

نالنه‌نال:

له‌خه‌ودا نالنه‌نال کردن ته‌گه‌ر له‌به‌ر نه‌خوژی بوو نه‌وه له‌لایان زۆردار
غه‌دری لی ده‌کریت ته‌گه‌ر له‌به‌ر برینداری بوو نه‌وه بوختانیان پی‌ی
کردوووه به‌لام زوو ده‌رده‌که‌وی:

نشته‌ر:

لیدانی نشته‌ر له‌هه‌ر که‌سیک له‌خه‌ودا دل شکاندنی کابرایه به‌قسه‌پی
ووتنی ناخوژ.

نیزه:

به‌ده‌ست که‌وتنی. په‌یدا کردنی براده‌ریکی به‌ئه‌مه‌که..

نان:

خواردنی نان له‌خه‌ودا ته‌مه‌ن درێژی به‌هه‌بوونی نان و نه‌خواردنی
نازاردانی خزمی خوژه‌تی. خواردنی نانی زۆر گه‌رم تووش بوونی غه‌مه.
خواردنی نانی جوووه‌هه‌رزن و توک و نيسک و زیوان خیر کردنه به‌هه‌زاران
به‌زۆری و دل‌سۆزی...

نيسک:

خواردنی له‌خه‌ودا گرتنی ریبازی پی غه‌مه‌رانه.. چاندنی و دره‌و کردنی

نيسک له خهردا ترووش بوونی ژيانی به ده ده سهری به به لام نه نجام پرگار برونه.

نه نک: داپیره:

دیتنی نه نک له خهردا گه یشته به تاوات نه گهر که سینک لای و ابو
نه نکي شتيکی دایه نه وه که سینک ده به ویت له پیناوی دوستایه تی فیللی لی
بکات.

نال:

که سینک لای و ابو وولاغی خزی نال کرد نه وه به شه هیدی ده سري
نه گهر لای و ابو نالی زپری له پنی وولاغدا نه وه پرووده کاته دینداری.
که سنی لای و ابو نالی له پنی وولاغ کرده وه نه وه نازاری دایکی ده دا به
زوری.

نامه:

که سینک لای و ابو نامه ی بۆ که سینک نووسی هر چوننی هه بنی نه وه
یان خۆشکی یان کچی یا خزمینکی ماره ده کات بو نوو سه ره که نوو سه ره که.

« پیتی واو »

وینه گر:

که سینک لای وابرو بووښته وینه گر نه وه به دواى عهیبی خه لک دا ده گه پښی. که سینک لای وابرو وینه ی ژنیکی به ده سته وه به نه وه بیر کردنه وه به له ده وله مهنډی و. نایگاتنی به لام نه گه وینه ی پیار بوو نه وه ده به وښت ناژاوه نیک بؤ که سینکی بښی تاوان درووست بکات که خوی تروشی زیان ده بښی. په ش بوونه وه ی وینه ی هر که سینک مردنی خاوه ن وینه که به به زووی دوزینه وه ی وینه یی هر که س دوزینه وه ی نه و پاره به که وونی کردوه:

وون بوون: بزر بوون: گوم بوون:

که سینک لای وابرو شتیکی لی وون بووه نه وه گوناخینکی گه وره ده کات نه گه رسته که ی دوزی به وه نه وه تویه ده کات:

وه رس:

که سنی لای وابرو وه په له خه ودا له هر شتیکی نه وه له مالی ناژاره ی هه به:

ووله: جوبړکه: که له په ز:

که سینک لای وابو جوبړکه ی کوشت نه وه یارمه تی جروتیار ده دا به

مالی دنیا زور بوونی که له په ز بڼی ده رame تی کشت و کالی ساله:

وه رگرتن:

که سینک لای و ابوړ شتیکی له که سینک وه رگرت نه وه خوشی نیکی
که مه و ده پروات:

وه رگه پان:

که سینک لای و ابوړ له خه ودا له سهر پشت که وته سهر زگ نه وه هاوړل
بؤ خوا جی ده کات و به بڼی پرده مری به لام وه رگه پان له سهر زگ بؤ سهر
پشت تزه کردنه له گوناخان.

وه رد دانه وه:

که سینک لای و ابوړ زه وی و ه رده داته وه بؤ تورو کردنی نه وه ده چینه
حه جوړ له وی ده مری:

وازی: یاری: گه مه:

کردنی هر جوړه وازیکی له خه ودا ژبانی شادی و ده ست که ووتنی
مالی دنیا په:

ووشت: خوشتر:

دیتنی له خه ودا سه فهر کردنه له بیابان و تروشی کویره وه ری بوونه
کوشتنه وه وی ووشت سهر که وته به سهر ناحه زدا خواردنی گوشتی
خواردنی مالی حه رame:

« پیتی هی »

هارون پنی غه مبه رد بخ:

به خزمهت گه یشتنی له خه ودا تووش برونی نازارو غه مه له لایه ن
هه ندی که سنی ناره سه ن و که م دین:

هود پنی غه مبه رد بخ:

به خزمهت گه یشتنی تووش برونی به ربه ره کانی به له گه ل که سینی
زوردار که له نه نجامدا زال ده بی به سه ر زورداره که دا.

هابیل:

به خزمهت گه یشتنی ماره کردنی ژنیکی لاساره: یان به ناحق
ده کوژری.

ههرمی:

خواردنی ههرمی که زهرد نه بی ده ست که وتنی مالی دونیا به به لام هی
زهرد تووش برونی نه خوشی به: چاندنی نه مامی ههرمی خزمهت کردنی
نه نه نه هه ته انه.

هیلانه:

دیتنی هیلانه‌ی هەر بآلنده‌ییکی له خه‌ودا خزمه‌ت کردنی باب و دا‌که به‌لام تیکدانی لادانه له فهرمانی خ‌وای مه‌زن.

ه‌هرس: و‌ورچ: ح‌ورچ:

ک‌وشتنی ه‌هرس له خه‌ودا زآل بوونه به س‌هر دو‌وژمندا گ‌وشت خ‌واردنی ه‌هرس نیاز کردنی د‌زی به له م‌الی مزگ‌ه‌وت گ‌انی ه‌هرس ناشت بوونه و به له گ‌ه‌ل ناح‌ه‌ز: ش‌ه‌ر کردن له گ‌ه‌ل ه‌هرس گ‌رتنی پ‌و‌ژوی س‌ونته‌ته.

ه‌ه‌ل خ‌لیس‌کان به‌ر بوونه‌وه:

که س‌ینک له خه‌ودا لای و‌اب‌و له پ‌و‌شتندا ه‌ه‌ل خ‌لیس‌کا نه‌وه نه‌ر ن‌یشه‌ی که خ‌ه‌ریکه ب‌یک‌ات س‌هر ناکه‌و‌ئێ نه‌گ‌ه‌ر لای و‌اب‌و که س‌ینک ده‌ستی گ‌رت و پ‌استی کرد‌وه نه‌وه به ه‌ز‌ی که س‌ینکه‌وه ده‌گ‌اته نا‌وات.

ها‌وار:

نه‌گ‌ه‌ر که س‌ینک ها‌واری کرد له نا‌و ک‌ۆمه‌ل‌ینک نه‌وه ده‌ب‌یت‌ه س‌ه‌رو‌کی ک‌ۆمه‌له که به‌لام ها‌وار کردن به ته‌ن‌یا له ده‌ست چ‌وونی پای‌ه‌ی به‌ر‌زه:

ه‌ه‌وار:

که س‌ی لای و‌اب‌و گ‌ه‌ر‌پ‌ای‌ه‌وه نه‌وه ه‌ه‌واری به ج‌ئ‌ی ه‌ین‌ش‌ت‌برو نه‌وه ده‌گ‌ه‌ر‌پ‌ته‌وه نه‌وه کرد‌ه‌وان‌ه‌ی و‌ازی لیان ه‌ین‌اب‌وو.

ه‌اری:

ه‌ار بوون له خه‌ودا لادانه له د‌یت‌داری:

هیزه ی روون:

به ده ست که وتنی له خه ودا فه رمانداته به چاکه و خۆ له بیر کردنه بۆ
چاکه کردن درانی هیزه ی پروون که سیکه که خۆی به زانیار ده زانی به لام
زۆر نه زانه یانی خاوهن هیزه که:

هه ویر:

کردنی هه ویر له خه ودا هاتنی میوانی پایه به رزه بۆ لای هه ویر شیلان
له قاپی ته سکه دا به درا که وتنی نیرجازی به له شتی فراواندا ماره کردنی کچه
له خۆی نه نگوشکی هه ویر کردن ده و له مه ندی به.

هۆزه بانه: گوێزه بانه:

به شی نه وه ی هه ر شتی که به بز نه ی مندال بوون به ناوی هۆزه بانه له
خه ودا به درا که وتنی فه رموده ی پی غه مبه ره.

هه نگوین:

خواردنی له خه ودا ته ن درووستی به دیتنه وه ی شانه ی هه نگوین
دۆزیه وه ی زێره له بن گل: خواردنی هه نگوینی سپی دینداری کردنه به
دل سۆزی.

هه وراز: رک:

که سیک لای وابرو له هه ورازنی به سه رکه وت نه وه مردنی نزیک
بروته وه نه گه ر لای وابرو به سواری وولاغ به سه رکه وت نه وه ژنیک ماره
ده کات به لام زۆر به زه حمه ت ده ستی ده که وێ.

هه لامة ت:

تووشبوونی له خه ودا به ده ست که وتنی مالیکی که مه.

هه لاله:

بۆن کردنی له خه ودا تووش بوونی نه خۆشی به.

هوړینه: وورینه چه ین و به ین:

که سینک لای و ابو له خه ویا هوړینه ده کات ئه وه به دوا که وتنی شتی
بی سووده هه روه ها قسه کردنی بی که لکه:

هه رزن:

خواردنو و چاندن و دوورینه وه ی نرخ گران بوونی ده غلودانه.

هه ناسه:

بۆژن به ستنی خۆشه وستی به لای میردی. بۆ پیاو تووش بوونی
خه مه.

هه وی:

ژنیک لای و ابو له خه ویا هه وی به سه رهات ئه وه کچیکی ده بی:
مردنی هه وی مردنی کچه.

هه وده:

که سینک لای و ابو له ناو هه وده ی خۆبه تی ئه وه دینداری پته و ده بی

پروو خانی هژده لادانی خاوه نه که یه تی له فرمانی خوا.

هه واء:

که سینک لای واپوو له ناو هه وادا ده پوات یان وه ستاوه ئه وه پایه ی بهرز
ده بی مژنی هه واکردنی کاری بی ئه جامه فرین له ناو هه وادا پایه بهرز یه:

هه ریه که شکه ک:

خواردنی بۆ نه خوش مردنه بۆ مه لا کهم زانیاری یه بۆ جووتیار کهم
ده رامه تی یه بۆ عه سکه ر تووش بوونی شه پرو سه رنه که و تنه.

هاوین:

دیتنی هاوین له کاتی خۆی خێرو به ره که ته. به لام دیتنی به ساردی
تووش بوونی میوه جاته بۆ نه خوشی و کهم ده رامه تی. دیتنی هاوین به
که رمی زۆر بوونی ده رامه تی شینایی و کشت و کاله:

هه میان:

درووست کردنی ئاگاداری ئه سپارده ی خه لکه درانی خه یانه ت کردنه
له ئاسپارده.

هه نجیر: ~~هه ریز~~

خواردنی هه مروو جووری له خه وادا ده و له مه ندی و ته ن درووستی و
ژیانی خوشه دانیشتنی له بن داری هه نجیر په شیمان برونه وه یه له کرداری
خه راپ برینی هه نجیر لادانه له فرمانی خوا.

هه لوچه:

خواردنی بۆ نه خوۆشی تهن درووستی به ههروه ها خواردن بۆ هه موو
کهس زۆر باشه.

هه نار: نه نارۆک:

خواردنی هه ناری شیرین دهست که وتنی پرزی حه لاله هی ترش
تروش بوونی غه مه چاندنی نه مامی هه ناری شیرین ماره کردنی ژنیکی
کابانو ئادامه. به لام هی ترش ماره کردنی ژنیکی بی هۆشه:

هیشوو: ووشی: گویشی:

به دهست که وتنی هیشوی ترئ به دهست که وتنی مالی دونیایه به لام
هیشوی خورما به دهست که وتنی حه ج کردنه به مالی حه لال.

هیلکه:

ئارد له هیلکه ک کردن ده رکردنی زه کاتی ماله خۆل له هیلکه ک کردن خیر
کردنه به مالی حه رام شکانی هیلکه ک لادانی خاره نیتی له فه رمانی خوای
مه زن.

هیلکه:

خواردنی هه ر جۆره هیلکه تیک به کالی خواردنی مالی حه رامه یان
زینا کردنه که سیک لای وابوو هیلکه ی به دهسته وه به نه وه ژنه که ی توشی
ده ردیکی سامناک ده بی خواردنی هیلکه به په لکه وه دزی کردنه. که سیک
لای وابوو ژنه که ی هیلکه ی کرد نه وه کورپنکی کافری ده بی: هیلکه نانه وه

له بن مریشک کردنی - کارنکه که سوودی هه یه بۆ دورا پۆژی - که سینک
 لای وابوو هیلکه ی به په لکه وه خوارد به لām قوتی نه دا نه وه واز له دزی
 کردن ده هینی که سنی لای وابوو هیلکه ی زۆری لایه له ئیشو و کاری خۆی
 سه رناکه وئی خواردنی هیلکه به برزای په یدا بوونی ده رده بۆ ژنانی
 هه رنه که یان به دیل گرتنیانه له لایه ن دوژمنه وه.

هه تیو: هه تیم:

دیتنی هه تیو له خه ودا غه مباری یه که سنی لای وابوو دهستی به سه ری
 هه تیو دا هینا نه وه خیر کردنه به هه ژاران که سینک لای وابوو سه ری
 هه تیوی ده تراشی نه وه به ری خۆی ده تراشی.

هه یوان:

کردنی هه یوان به قور ماره کردنی ژنیکی دینداره. به گه چ تووش بوونی
 غه مه به خشتی سووره وه کراو خواردنی مالی حه رپامه پوو خانی هه یوان
 مردنی مامی خاوه نه که یه تی: جوانی هه یوان ژبانی شادی خاوه نیتی:

هه اون:

ده ست که وتنی هاون له خه ودا جی به جی بوونی نه و مه به سته ی که
 بۆی هه وئ ده دات ده ست که وتنی هاونی زێر پایه ی به رزه بۆ کابرا. شکانی
 هاون مردنی نه و لادی خاوه نه که یه تی.

هه ور:

دیتنی هه وری په ش تووش بوونی غه مه به لām هه وری سوور په یدا
 بوونی شه ورو کوشتاره. هه وری سه ی خوشی و شادی یه بۆ خه لکی

هه ریمه که. پهیدا بوونی هه وری ناگردار له هه ریمیک زāl بوونی دووژمنه
به سهر هه ریمه که دا سوار بوونی هه وری زیاد بوونی زانیاری به چوونه نار
هه وری براده رایه تی خه لکی دینداره خانوو کردن له نار هه وری ده ست
که وتنی پایه ی به رزه:

« پیتی یی »

یه عقوب پی غه مبه ر (د.خ):

دیتنو به خزمه ت گه یشتنی له خه ودا پته و بوونی ئیمان به خوای گه وره.
یان به که سووکاری خوی شاد ده بیته وه.

یان به هزی وون بوونی کورپنکیه وه تووشی غم ده بی ههروه ها دیتنی له
خه ودا له هه رنمیک گران بوونی نرخی ده غلورودانه نه گه ر ژنیک له خه ودا
به خزمه تی بگات نه وه کورپنکی ده بی که تووشی ده رده سه ری ده بی به لام
نه نجام پله ی به رزی ده بی.

یوسف پی غه مبه ر (د.خ):

که سینک به پروی گه ش و خوش له خه ودا بیبینی نه وه پله ی به رزی
ده ست ده که وئی به لام دیتنی به پروی گررژه وه له هه رنمیک داهاتنی گرانی
ده غلورودانه نه گه ر ژنیک له خه ودا دیتی نه وه کورپنکی ده بی که ده بیته
کار به ده ستنکی مه زن نه گه ر مندال له خه وی دیت نه وه براکانی حه سوودی
پی ده به ن و ده یانه وئی له ناوی به رن نه گه ر که سینک لای و ابو که راسی
یوسفی که و ته ده ست نه گه ر کورپن بی چاک ده بیته وه نه گه ر غه مبار بی شاد
ده بی نه گه ر یوسف شتنکی دایه نه وه یان ده بیته وه زیر یان عالمی خه ون
یان ژنیک جوان ده هیئی.

یونس پئی غه مبه ر (د.خ):

به خزمهت گه یشتنی له خه ودا تووش بوونی غه م و خه فته به لām
نه نجامی شادی و خوشی یه:

یه حیا پئی غه مبه ر (د.خ):

به خزمهت گه یشتنی له خه ودا شادی و مردنی به ئیمانده یه هه روه ها
له بهر کردنی قورانی پرۆزه:

یا قوت:

به ده ست که وتنی له خه ودا دینداری یه که سینک لای وابوو نه قیمی
نه نگوستیله ی یا قوته ژنیک ی جوان ماره ده کات:

یال: بژی:

که سینک لای وابوو له هه ر ئمینک ماینیکی دیت که یالی جوانی هه بوو
ئه وه ژنیک ده ییته کار به دهستی ئه وه هه ر ئمه. به لām ئه گه ر ئه سپی دیت به م
جۆره ئه وه پیاونک ده ییته کار به دهستی هه ر ئمه که:

یوشه ع پئی غه مبه ر (د.خ):

به خزمهت گه یشتنی له خه ودا گرتنی پهبازی دیندارانه تۆبه کردنه له
گوناهان:

مافی چاپ کردنه وه ی ئه م خه و نامه یه پارێزراوه ته نها بو شیخ ئه نوه ر

